

RAPPORTERING FRA KRISESENTERTILBUDENE 2015

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Rapportering fra krisesentertilbudene 2015

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

11 / 2016

Postadresse

Postboks 2233
3103 Tønsberg

Besøksadresse

Stensberggaten 27
0170 Oslo

Sentralbord: 466 15 000

ISBN (trykt utgave) 978-82-8286-277-6

ISBN (digital utgave) 978-82-8286-278-3

Bestilling/nedlastning: bufetat.no/bestilling

Utforming: kl1.no

Foto: Oktan reklamebyrå

Trykk: Skipnes Kommunikasjon AS

RAPPORTERING FRA KRISESENTERTILBUDENE 2015

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FORORD

Opplever du vold hjemme, er det viktig å få beskyttelse. Krisesentertilbudet gir hjelp til de som trenger et trygt oppholdssted.

Lov om kommunale krisesentertilbud gir alle kommuner en plikt til å sørge for et krisesentertilbud for kvinner, menn og barn utsatt for vold i nære relasjoner. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet skal som fagdirektorat følge med på utviklingen i krisesentertilbudet, og den nasjonale statistikken er en viktig kilde til oppdatert kunnskap på feltet.

Rapporteringen fra 2015 viser det høyeste antall dagbrukere og dagsbesøk siden 2005, og særlig stor var økningen i antall dagsbesøk: 2450 dagbrukere og nærmere 10 000 dagsbesøk. I 2015 var det en økning i andel dagbrukere som ikke tidligere hadde vært i kontakt med noe krisesenter, noe som kan tyde på at krisesentrenes rådgivnings- og samtaletilbud på dagtid er bedre kjent enn tidligere. Krisesentertilbudet hadde samlet sette større personalressurser til rådighet enn før, og en stadig større andel ansatte har utdanning på universitets- og høgskolenivå (57 prosent). Dette er en positiv utvikling.

Hovedfunnene er imidlertid fortsatt stabilitet både når det gjelder struktur, bruk og innhold i krisesentertilbudet. Det var 46 krisesentertilbud for kvinner og menn i 2015 (45 i 2014), ca. 2000 voksne beboere, hvorav de aller fleste kvinner og 125 var menn. I tillegg bodde nesten 1600 barn på krisesenter.

Å bli tatt med til krisesenter kan oppleves dramatisk for barn. Tallene viser at det er en gruppe barn som opplever dette flere ganger. Barna utsettes dermed for gjentatt og langvarig eksponering for vold, gjentatte avbrudd i nære relasjoner og gjentatte avbrudd i barnehage og skole, belastninger som innebærer risiko for at barna utvikler psykiske og psykososiale problemer. Bufdir er i gang med å utvikle en fagveileder for krisesentertilbudet. God ivaretagelse av barna på krisesenteret vil være et viktig tema i denne fagveilederen.

Evalueringen fra NOVA (2015) viste at krisesentertilbudet i kommunene til utsatte grupper har store mangler. Direktoratet har derfor i 2016 fått i oppdrag å iverksette utviklingsprosjekter for å styrke krisesentertilbudet til særlig utsatte grupper, og å utvikle anbefalinger og kompetansetiltak for å styrke tilbudet til disse gruppene. For å bidra til et mer nasjonalt likeverdig tilbud, har direktoratet, som nevnt overfor, fått i oppdrag å utarbeide faglige anbefalinger for innhold og kvalitet i krisesentertilbudet. Sentrale temaer vil være krisesentrenes kjernetilbud, et helhetlig tilbud/tverretattlig samarbeid, hva som er et godt krisesentertilbud til barn og tilbudet til menn.

Mari Trommald

Direktør

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

INNHOLD

Rapportering fra krisesentertilbudene 2015

FORORD	3
SAMMENDRAG	9
<i>Nøkkeltall og hovedtrender .....</i>	<i>9</i>
<i>Key figures and main trends .....</i>	<i>10</i>
Hovedfunn.....	11
Kapasitet og brukere.....	12
Hvem henviser til krisesenter?.....	13
Hvilken hjelp får brukerne?.....	13
Et tilgjengelig tilbud?.....	14
Barn på krisesenter.....	15
Anmeldelse av volden.....	19
Kommunene/økonomi.....	20
Videreutvikling av tilbudet	21
1 OM STATISTIKKEN.....	23
1.1 FORMÅL	23
1.2 BEGREPSAVKLARINGER.....	23
1.2.1 Beboere og opphold.....	23
1.2.2 Dagbrukere og dagsbesøk.....	23
1.2.3 Personer med og uten innvandrerbakgrunn	24
1.2.4 Voldsutøver.....	24
1.2.5 Krisesenter eller krisesentertilbud.....	24
1.3 DATAINNSAMLING	24
1.3.1 Kontroll og revisjon.....	25
1.3.2 Endelig populasjon	25
1.4SAMMENLIGNBARHET OVER TID.....	25
2 VOKSNE BEBOERE PÅ KRISESENTERTILBUDENE.....	27
2.1 OM BEBOERNE	27
2.1.1 Antall.....	27
2.1.2 Alder.....	28
2.1.3 Sivilstand.....	28
2.1.4 Opprinnelse/bakgrunn	29
2.1.5 Funksjonsnedsettelse.....	30
2.1.6 Tilknytning til arbeidslivet.....	31

2.2 OM VOLDEN	32
2.2.1 Årsak til at beboerne søkte hjelp.....	32
2.2.2 Mishandlingens varighet	33
2.2.3 Hvem var voldsutøver(ne)?	34
2.3 HJELPEN FRA KRISESENTERTILBUDENE	38
2.3.1 Hvordan kom beboerne i kontakt med krisesentertilbudene?.....	38
2.3.2 Kontakt med andre instanser.....	39
2.3.3 Bistand fra krisesentertilbudene	41
2.3.4. Politianmeldelse.....	42
2.4 HVOR DRO BEBOERNE ETTER KRISESENTEROPPHOLDET?.....	43
2.5 MANNLIGE BEBOERE	46
2.6 FORSKJELLER MELLOM BEBOERE MED OG UTEN INNVANDRERBAKGRUNN.....	49
3 DAGBRUKERE PÅ KRISESENTERTILBUDENE	53
3.1 OM DAGBRUKERNE	53
3.1.1 Antall	53
3.1.2 Alder	54
3.1.3 Sivilstand	54
3.1.4 Opprinnelse/bakgrunn	55
3.1.5 Funksjonsnedsettelse.....	56
3.1.6 Tilknytning til arbeidslivet.....	56
3.2 VOLDEN	58
3.2.1 Årsak til dagsbesøk	58
3.2.2 Hvem var voldsutøver?.....	59
3.3 OM HJELPEN FRA KRISESENTERTILBUDENE	60
3.3.1 Hvordan kom dagbrukerne i kontakt med krisesentertilbudene?.....	60
3.3.2 Kontakt med instanser	60
3.3.3 Bistand fra krisesentertilbudene	61
3.4 MANNLIGE DAGBRUKERE.....	63
3.5 FORSKJELLER MELLOM DAGBRUKERE MED OG UTEN INNVANDRERBAKGRUNN ...	63
4 BARN PÅ KRISESENTERTILBUDENE	67
4.1 OM BARNA	67
4.1.1. Antall.....	67
4.1.2. Alder.....	67
4.1.3. Bakgrunn	68
4.1.4. Avbrudd i skolegang, barnehage og fritidsaktiviteter	68
4.2 BARNAS RELASJON TIL VOLDSUTØVEREN	71
4.3 OM HJELPEN FRA KRISESENTERTILBUDENE	72
4.3.1 Hvilke instanser blir det på vegne av barnet opprettet kontakt med?.....	72
4.3.2 Bistand fra krisesentertilbudene	73
4.4 HVOR DRO BARNA ETTER KRISESENTEROPPHOLDET?.....	75
4.5 BEKYMNINGSMELDING TIL BARNEVERN.....	76
4.6 DAGBRUKERE MED BARN.....	77
4.7 FORSKJELLER MELLOM BARN PÅ KRISESENTERNE MED OG UTEN - INNVANDRERBAKGRUNN....	77

5 INNHOOLD I TILBUDET VED KRISESENTRENE.....	79
5.1 BRUK AV BOTILBUDET	79
5.1.1 Kapasitet	79
5.1.2 Overnattingsdøgn	80
5.2 TILGJENGELIGHET/LAVTERSKELTILBUD.....	81
5.2.1 Tilgjengelighet for personer med ulike utfordringer	
5.2.2 Reiseavstand	82
5.3 SIKKERHETSTILTAK.....	82
5.4 INNHOOLD I TILBUDET TIL KVINNER OG MENN	85
5.4.1 Botilbudet	85
5.4.2 Dagtilbudet.....	87
5.5 BRUKERMEDVIRKNING.....	88
5.6 INNHOOLD I TILBUDET TIL BARN	89
5.7 TVERRETATLIG SAMARBEID.....	91
5.8 TILRETTELEGGING.....	92
5.8.1 Tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne	92
5.8.2 Tolk	93
5.9 PERSONELL OG KOMPETANSE	94
5.9.1 Personale/ årsverk.....	94
5.9.2 Døgnbemanning.....	95
5.9.3 Kompetanse	95
5.9.4 Veiledning.....	96
5.9.5 Informasjonsarbeid.....	97
6 TILSYN OG ORGANISERING.....	99
6.1 INTERNKONTROLL/ TILSYN	99
6.2 ORGANISERING	99
6.3 MEDLEMSKAP I ORGANISASJON	100
REFERANSER.....	101
VEDLEGG	103

SAMMENDRAG

NØKKELTALL OG HOVEDTRENDER

- I 2015 var det til sammen 47 krisesentertilbud i Norge.¹ Hovedtrenden i rapporten er at det er lite endringer sammenlignet med tidligere år. Det er likevel interessant å merke seg enkelte nøkkeltall og utviklingstrender:
- I 2015 bodde 1918 voksne på krisesentrene, omtrent tilsvarende som i 2014. Beboerne hadde til sammen 2531 opphold, litt flere enn i 2014 (2435).
- 1570 barn bodde på krisesentertilbudene i 2015, med til sammen 1965 opphold. Det har vært en svak økning sammenlignet med 2014 (1507 barn og 1913 opphold).
- Antall dagbrukere var 2447 og antall dagsbesøk var 9744, noe som er høyere enn alle foregående år. I 2014 hadde krisesentertilbudene 2373 dagbrukere og 9152 dagsbesøk. Tallene viser at krisesentrene er en viktig rådgivningsinstans både for tidligere beboere og andre.
- 125 menn overnattet ved et krisesentertilbud i 2015. Antall menn har variert fra 111 til 136 i perioden 2012 -2015. Mennene hadde til sammen 154 opphold, omtrent tilsvarende som i 2014 (158).
- De fleste brukerne hadde vært utsatt for en mannlig voldsutøver, henholdsvis 94 prosent av beboerne og 91 prosent av dagbrukerne. Totalt 15 prosent av beboerne og 16 prosent av dagbrukerne hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver.²
- Brukerne hadde i de aller fleste tilfellene en nær relasjon til voldsutøveren. For åtte av ti voksne beboere var voldsutøveren nåværende eller tidligere ektefelle/ samboer eller kjæreste.
- Barna hadde nesten alltid en nær relasjon til voldsutøveren. For 81 prosent av barna var voldsutøveren far, og for tolv prosent var voldsutøveren stefar. Barnet hadde samvær med voldsutøveren ved 31 prosent av oppholdene der voldsutøver var barnets forelder.
- For en stor del av barna medførte oppholdet på krisesenteret avbrudd i barnehage eller skolegang. Barnehagebarna og skolebarna opplevde avbrudd ved henholdsvis 58 og 37 prosent av oppholdene.

¹ Dette inkluderer krisesentertilbud for kvinner, samt krisesenter for menn på Sunnmøre. Øvrige tilbud til menn er ikke inkludert i dette antallet som "selvstendige krisesenter" (de var hovedsakelig i regi av senteret for kvinner), og de hadde heller ikke fått egne registreringsskjema for dagbrukere og beboere. Fjell krisesenter er inkludert i antallet selv om de ikke hadde, og dermed ikke leverte, brukerskjema for 2015.

² Det var mulig å krysse både mann og kvinne dersom man hadde vært utsatt for flere voldsutøvere av ulikt kjønn. Derfor vil ikke summen bli 100.

KEY FIGURES AND MAIN TRENDS

- In 2015, there were a total of 47 shelter services operating in Norway.³ The main trend identified by the report is that there were few changes in comparison to previous years. It is nevertheless interesting to note certain key figures and developmental trends.
- In 2015, 1918 adults were living the shelters, about the same number as in 2014. In all, there were 2531 stays; a slight increase on 2014 (2435).
- 1570 children made use of the shelters in 2015, with altogether 1965 stays. There was thus a slight increase in comparison to 2014 (1507 children, with 1913 stays).
- The number of overnight stays was 2447 and the number of daytime visits was 9744, which is higher than in all previous years. In 2014, the shelters had 2373 overnight stays and 9152 daytime visits. The figures show that the shelters are an important source of advice for former residents and others.
- 125 men people spent the night at a shelter in 2015. The number of men fluctuated between 111 and 136 in the 2012-2015 period. Men had altogether 154 stays, about the same number as in 2014 (158).
- The majority of users had been the victims of a male perpetrator; this was the case for 94 percent of the residents and 91 percent of the day-clients. A total of 15 percent of the residents and 16 percent of the day-clients had been the victim of a female perpetrator.⁴
- The users had a close relationship with the perpetrator in the vast majority of cases. For 80 percent of the adult residents, the perpetrator of the aggression was a current or former spouse/cohabiting partner or boy/girlfriend.
- Children were almost always closely related to their perpetrator. For 81 percent of the children, the perpetrator was the father; for 12 percent, the perpetrator was the stepfather. 31 percent of those staying at the shelters were children who experienced sexual relations with an perpetrator who was their parent.
- For a high proportion of the children at the shelters, their stay involved interrupting their kindergarten and school attendance. 58 percent of kindergarten children and 37 percent of school children experienced such interruptions. HOVEDFUNN OG PRIORITERINGER I VIDEREUTVIKLINGEN AV KRISESENTERTILBUDET

³ The data includes shelters for women, as well as the shelter for men in Sunnmøre. Other shelters for men are not included in the figure as "independent shelters" (for they are usually annexed to the shelters for women), and did not even have their own separate registration forms for day users and residents. The data also includes "Fjell krisesenter" although they had not, and thus not delivered, forms for individual users in 2015.

⁴ It was possible to mark down both 'male' and 'female' where there were multiple aggressors of both genders. Therefore the total cannot be rounded up to 100.

INNLEDNING

Krisesentertilbudet er et viktig hjelpetilbud for voldsutsatte som trenger et trygt oppholdssted (beskyttelse), råd og veiledning i en akutfase. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har i oppdrag å følge med på utviklingen og å videreutvikle krisesentertilbudet.⁵ Den årlige rapporteringen fra krisesentrene, som foreligger i denne rapporten, utgjør en sentral del av kunnskapsgrunnlaget for direktoratets arbeid på dette området.

I dette innledningskapitlet settes sentrale funn i årets rapportering i sammenheng med relevant forskning, blant annet NOVAs evaluering av krisesentertilbudet i 2015, NKVTS-studier mv. I tillegg omtales nye tall fra KOSTRA-rapporteringen om kommunenes bidrag til finansiering av krisesentertilbudet. Avslutningsvis beskrives direktoratets prioriteringer i videreutviklingen av tilbudet.

HOVEDFUNN

Det er fortsatt stabilitet når det gjelder struktur og bruken av krisesentertilbudene. Det var 46 krisesentertilbud for kvinner i 2015 (45 i 2014), 1918 voksne beboere, hvorav de aller fleste kvinner (1786), og 125 var menn. I tillegg bodde 1570 barn på krisesenter.

Rapporteringen viser imidlertid også at det har vært en stor økning i antall dagbrukere og antall dagsbesøk dette året, med 2447 dagbrukere og 9744 dagsbesøk (mot 2373 dagbrukere og 9152 dagsbesøk i 2014). I 2015 var det en særlig stor økning i andel dagbrukere som ikke tidligere hadde vært i kontakt med noe krisesenter, noe som kan tyde på at krisesentrenes rådgivnings- og samtaletilbud på dagtid er bedre kjent enn tidligere. Dette ser vi som et positivt utviklingstrekk.

1570 barn oppholdt seg på et krisesenter i 2015 (1507 i 2014). Nesten 20 prosent av barna hadde bodd på krisesenter også før 2015. Disse barna lever med langvarig eksponering for vold og gjentatte avbrudd i nære relasjoner, barnehage- og skolegang. Dette er belastninger som innebærer risiko for at barna utvikler psykiske og psykososiale problemer.⁶ God oppfølging av barn vil være et av temaene når Bufdir nå starter utarbeiding av faglige anbefalinger for innhold og kvalitet i krisesentertilbudet.

Evalueringen fra NOVA (2015) viste at krisesentertilbudet i kommunene til utsatte grupper har store mangler, noe som også vises i årets rapport fra Bufdir. Direktoratet har derfor fått i oppdrag å bidra til å styrke kommunenes krisesentertilbud til særlig utsatte grupper med problematikk knyttet til rus, psykiatri eller funksjonsnedsettelse. Et utviklingsprosjekt er nå satt i gang for å prøve ut modeller for bedre samarbeid rundt utsatte grupper, som skal kunne ut i anbefalinger og kompetansetiltak rettet mot kommunene.

---

⁵ Jf. tiltak 14 i Et liv uten vold - handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2014 - 2017).

⁶ Selvik, S. og Øvertien, C. (2014) Children with multiple stays at Nordic refugees for abused women: conclusions, challenges and causes for concern, i Nordic Social Work Research, Volum 5, Issue 2.

Krisesentertilbudet har samlet sett større personalressurser enn før, med nesten 395 årsverk på til sammen 46 krisesentertilbud⁷ i 2015, samtidig som det er en stor nedgang i antall frivillige. At det også er en stadig større andel av de ansatte som har utdanning på universitets- og høyskolenivå (57 prosent), tyder på en stadig større profesjonalisering av krisesentertilbudet.

KAPASITET OG BRUKERE

Kommunenes plikt til å sørge for et krisesentertilbud ble lovfestet i 2010 (krisesenterloven). En viktig intensjon med lovfestingen var å videreføre krisesentrene som et lavterskeltilbud (§§ 2 og 3). Hvorvidt det i realiteten er et lavterskeltilbud, vil imidlertid avhenge av kapasitet, reiseavstand, tilrettelegging for voldsutsatte med særlige behov og om potensielle brukere har kunnskap om tilbudet.

Kapasiteten i tilbudet totalt har økt i 2015, i form av en økning i antall faste sengeplasser for beboere.⁸ I perioden 2013 til 2015 var det færre sentre som rapporterte at de var fulle en eller flere ganger, og dette gjaldt både tilbudene til kvinner og til menn. En gjennomgang av kommunenes rapportering i KOSTRA, viser at mindre krisesentre hadde en klart bedre kapasitetsutnyttelse enn større sentre.⁹ Mindre sentre hadde flere opphold per plass, og lavere driftsutgifter per overnattingsdøgn enn de større sentrene. Dette antyder en ulik innretning på store og små sentre når det gjelder forholdet mellom kapasitet og faktisk bruk.

Det er fortsatt stabilitet når det gjelder bruken av krisesentertilbudene, både i antall beboere og antall overnattingsdøgn, samt gjennomsnittlig oppholdstid. Dette er i tråd med funnene i NOVAs evaluering av kommunenes implementering av krisesenterloven (2014), som også viste at den samlede kapasiteten er gått opp, mens bruken er ganske stabil over tid. Tallene fra 2015 viser det høyeste antall dagbrukere og dagsbesøk siden 2005, og særlig stor var økningen i antall dagsbesøk: 2447 dagbrukere som hadde 9744 dagsbesøk. I følge krisesenterloven (§ 2) skal krisesentrene gi et dagtilbud med støtte, råd og veiledning. Dagtilbudet retter seg både mot tidligere beboere som trenger støtte i en reetableringsfase, og mot voldsutsatte som kun bruker krisesentertilbudet for samtale og rådgivning. I 2015 var det en økning i andel dagbrukere som ikke tidligere hadde vært i kontakt med noe krisesenter, fra 31 prosent i 2014 og 2013 til 44 prosent i 2015. Denne kan tyde på at krisesentrenes rådgivnings- og samtaletilbud på dagtid er bedre kjent enn tidligere, noe som er svært positivt. Det har vært en vedvarende trend at dagtilbudet i større grad har vært brukt av voldsutsatte med norsk bakgrunn, mens krisesentrenes botilbud har hatt flest brukere med innvandrerbakgrunn. Denne trenden ser vi også i 2015, selv om andelen dagbrukere med norsk bakgrunn har gått ned fra 65 prosent i 2005 til 51 prosent i 2015.

⁷ I tillegg var det ett krisesenter kun for menn, mens de andre tilbudene for menn ble drevet i regi av tilbudene for kvinner.

⁸ Fra 853 til 932 for tilbudet til kvinner, og fra 174 til 219 for tilbudet til menn, i perioden fra 2013 til 2015.

⁹ Jf SSBs analyse av KOSTRA-tall for Bufdir i 2015

HVEM HENVISER TIL KRISESENTER?

Omtrent tre firedeler av beboerne fikk hjelp av andre til å komme i kontakt med krisesentertilbudet. Det var i 2015 i særlig grad politiet (23 prosent), familie/venn/bekjent (22 prosent) og barnevern (12 prosent) som bisto med dette. Å være utsatt for vold i nære relasjoner er statistisk sett klart forbundet med vanskelige levekår.¹⁰ Det er derfor sannsynlig at en del av NAVs brukere lever med vold. Mer enn en av fem beboere (21 prosent) hadde kontakt med NAV før oppholdet, og en tredel (33 prosent) fikk hjelp til å komme i kontakt med NAV under oppholdet. Det var likevel kun tre prosent blant både beboerne og dagbrukerne som fikk hjelp fra NAV til å oppsøke krisesentertilbudet.

Svært få av beboerne fikk hjelp fra familieverntjenesten til å komme i kontakt med krisesentertilbudet (en prosent). Tjenestens arbeid mot vold i nære relasjoner styrkes, gjennom økt kapasitet og kompetanse om temaet. Samtidig kan ikke familieverntjenesten gi et tilbud til familier hvor det er vold med en alvorlighetsgrad som krever beskyttelse og sikkerhet, slik et opphold i krisesentertilbudet gir. I slike saker må utsatte få hjelp til å oppsøke krisesentertilbudet. På sikt er det derfor et klart mål at antall brukere som får hjelp fra familieverntjenesten til å oppsøke krisesentertilbudet skal øke.

HVILKEN HJELP FÅR BRUKERNE?

Det var i 2015 små endringer i krisesentrenes tilbud til kvinner. Det har vært en nedgang over tid i antall tilbud for kvinner som har advokatbistand på krisesenteret (fra 41 i 2013 til 36 i 2015) og gruppetilbud (fra 20 i 2013 til 14 i 2015). Tilbudene til menn hadde jevnt over en liten økning i hvilken hjelp brukerne kan få. Det var imidlertid i 2015 en økning i andel beboere (både kvinner og menn) hvor det ble gjennomført en systematisk kartlegging av hjelpebehov, fra 57 prosent i 2014 til 66 prosent i 2015. Dette betyr likevel at det for en tredel av beboerne ikke ble foretatt en systematisk kartlegging av hjelpebehov. Det var en økning i andel beboere hvor beskyttelsesbehovet ble kartlagt, fra 49 prosent i 2014 til 54 prosent i 2015. For omtrent halvparten ble dermed beskyttelsesbehovet ikke kartlagt. Tallene indikerer varierende systematikk i sentrenes arbeid.

Det er klart bedre sikkerhetstiltak ved tilbudene for kvinner, og det var i 2015 en liten økning i antall sentre med kameraovervåking. Det var ikke tilsvarende økning i sikkerhetstiltak ved tilbudene for menn. Dette kan skyldes at botilbudet for menn i en del tilfeller fremdeles holder til i midlertidige løsninger.

Etter krisesenterloven skal kommunene sørge for at voldsutsatte får et helhetlig hjelpetilbud, gjennom samordning av hjelp fra krisesentertilbudet og andre tjenester (§§ 1 og 4). Rapporteringen fra 2015 viser en liten økning i sentrenes samarbeid med andre hjelpeinstanser. Krisesenterloven peker eksplisitt på individuell plan som et virkemiddel for å samordne bistanden (§ 4). 28 av tilbudene til kvinner og 23 av tilbudene til menn oppgir i 2015 at de tilbyr å delta i samarbeid knyttet til individuell

¹⁰ Thoresen, S. og Hjemdal, O. K. (2014) Vold og voldtekt i Norge - En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv. Oslo: Nasjonalt Kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

plan for enkeltbrukere. I følge brukerregistreringen er det imidlertid kun fire prosent av beboerne (dvs. 60 personer) som i realiteten fikk slik oppfølging. Dette tyder på at individuell plan i liten grad benyttes for voldsutsatte. Direktoratet er i gang med et eget arbeid på dette området, se avsnitt om videreutvikling av tilbudet.

ET TILGJENGELIG TILBUD?

At krisesentertilbudene skal være et lavterskeltilbud, innebærer at voldsutsatte personer skal kunne ta kontakt direkte ved behov, at tilbudet er gratis, at man får vurdert sine hjelpebehov uavhengig av kommunetilhørighet og oppholdsstatus, og rimelig reiseavstand. For at krisesentrene skal være et tilgjengelig og reelt lavterskeltilbud, er det viktig at kommunene sørger for at innbyggerne har et krisesentertilbud i rimelig reiseavstand, slik det fremgår av lovens forarbeider. De fleste krisesentertilbudene betjener flere kommuner og dekker store områder, og den geografiske tilgjengeligheten varierer. Vi ser en positiv utvikling ved at færre tilbud har lengste reiseavstand over 150 km til senteret (fra 16 sentre i 2014 til 13 i 2015) og en økning i antall sentre med reiseavstand mellom 51-150 km (fra 8 til 13).

Krisesentertilbudet skal være tilgjengelig og tilrettelagt også for voldsutsatte med særlig behov (§ 3). Rapporteringen for 2015 viser imidlertid at det ved et flertall av krisesentrene gjøres en vurdering i det enkelte tilfelle av om voldsutsatte med ulike utfordringer kan få opphold. Dette gjelder oftest for personer med psykisk utviklingshemming, med kjent psykisk lidelse eller kjent rusproblematikk, men også for personer som er avhengig av hjelp fra hjemmesykepleie mv, eller er uten gyldig opphold i Norge. Krisesenterlovens forarbeider er klare på at kommunetilhørighet og oppholdsstatus i Norge ikke skal være utslagsgivende for om voldsutsatte får hjelp når de henvender seg.

Situasjonen er mer alvorlig når det gjelder krisesentertilbudet for menn i og med at en lavere andel av tilbudene til menn (enn tilbudene til kvinner) gir tilbud om opphold for voldsutsatte personer med særlig utfordringer.

Tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne

Krisesenterloven stiller altså krav om at kommunene skal sørge for at krisesentertilbudet blir lagt til rette slik at det imøtekommer de individuelle behovene til brukerne, og være tilgjengelig for flest mulig (§3). Dette omfatter også tilrettelegging av fysiske lokaler, tilgang til informasjon, tolk og hjelpemidler for syns- og hørselshekkede mv.¹¹

I 2015 ble flere brukere enn tidligere registrert med funksjonsnedsettelse ved krisesentrene. 18 prosent av beboerne og 16 prosent av dagbrukerne hadde en eller annen form for funksjonsnedsettelse dette året.¹² Selv om dette er høyere tall enn året før,¹³ er det omtrent tilsvarende andelen med funksjonshemming i Norge generelt.¹⁴ Økningen skyldes at det ble lagt til nye svarkategorier dette året, som psykiske lidelser, kroniske sykdommer og utviklingshemming/andre kognitive

¹¹ Veileder til krisesenterloven, side 14.

¹² Se kapittel 2.1.5 og 3.1.5 om beboere og dagbrukere.

¹³ I 2014 ble syv prosent av beboerne, og syv prosent av dagbrukerne registrert med funksjonsnedsettelse

¹⁴ Jf SSBs arbeidskraftundersøkelse fra 2015

vansker, og som ofte ble oppgitt av sentrene i «annet»- kategorien tidligere år. Definisjonen på funksjonsnedsettelse er at en kroppsdel eller en av kroppens fysiske, psykiske, eller kognitive funksjoner er tapt, skadet eller på annen måte nedsatt. Funksjonsnedsettelsene som oppgis på krisesentrene vil i mange tilfeller være resultat av å være utsatt for vold, og kanskje i noen tilfeller ikke permanente, hvis personen får hjelp til å komme seg ut av volden.

Tilretteleggingen av krisesentrene er i hovedsak rettet mot personer med nedsatt bevegelsesevne (handicaptaoletter, trinnfri adkomst, rullestolrampe, handicapparkering, automatiske døråpnere, trappeheis). Sentrene er i mindre grad tilrettelagt for personer med nedsatt syn eller hørsel, selv om en del sentre tilbyr tegnspråktolk eller døvblindtolk. Kun elleve av krisesentertilbudene til kvinner og seks av krisesentertilbudene til menn er universelt utformet.

BARN PÅ KRISESENTER

1570 barn oppholdt seg på krisesenter i 2015, noe flere enn i 2014 (1507). 2015 er det andre året med eget registreringsskjema for barn, noe som gir betraktelig bedre kunnskap om barna enn tidligere. I de aller fleste tilfeller ble vold fra far/stefar oppgitt som årsak til oppholdet, til sammen for 93 prosent.

Omtrent ett av fem barn (19 prosent, 294 barn) hadde oppholdt seg på krisesenter også før 2015. 78 barn hadde mer enn ett tidligere opphold. For de fleste var det snakk om to tidligere opphold (26 prosent), mens det for noen (fire prosent) var snakk om mer enn to.

Å bli tatt med til krisesenter kan oppleves dramatisk for barn.¹⁵ Tallene viser at det er en gruppe barn som opplever dette flere ganger. Barna utsettes dermed for gjentatt og langvarig eksponering for vold, gjentatte avbrudd i nære relasjoner (familie og venner) og gjentatte avbrudd i barnehage/skole, belastninger som innebærer risiko for at barna utvikler psykiske og psykososiale problemer.¹⁶ Ved 59 prosent av oppholdene for barn i førskolealder var det avbrudd i barnehage og for 37 prosent av barna i skolealder var det avbrudd i skolegang. Avbruddene skyldes som oftest hensynet til barnets sikkerhet eller avstand til barnehage/skole.

Hvilken hjelp fikk barna?

Det var en positiv utvikling i krisesentrenes tilbud til barn i 2015. Det var for eksempel en svak økning i antall sentre som benytter egen primærkontakt for barn, som har tilbud om samtaler med barn og som har gruppetilbud for barn. Klart flere barn fikk ulike former for hjelp under oppholdet. Andelen som fikk egen primærkontakt, økte fra 54 prosent i 2014 til 69 prosent i 2015. Det var også en økning i andel barn som fikk informasjon om krisesentertilbudet, fra 45 prosent i 2014 til 54 prosent i 2015. Denne andelen var høyere dess eldre barna var. Over 80 prosent av barn mellom elleve og 15 år fikk slik informasjon. Det var i 2015 også en tydelig økning i andel barn som fikk sin situasjon og hjelpebehov systematisk kartlagt, men det gjaldt likevel kun 37 prosent

¹⁵ Øverlien, C. m fl (2010) Barns erfaringer fra livet på krisesenter. En landsomfattende studie om flukten, oppholdet og forestillinger om fremtiden. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

¹⁶ Selvik, S. og Øverlien, C. (2014) Children with multiple stays at Nordic refugees for abused women: conclusions, challenges and causes for concern, i Nordic Social Work Research, Volum 5, Issue 2.

av barna (28 prosent i 2014). Omtrent en tredel av barna (32 prosent) fikk utarbeidet plan for oppfølging under oppholdet (sammenlignet med 22 i 2014). Det var også en økning i andel barn som deltok i fritidsaktiviteter. Det er stor variasjon mellom de ulike sentrene når det gjelder hvor stor andel av barna som har fått informasjon, kartlegging og utarbeidet plan. Tallene indikerer at god hjelp til barn i større grad prioriteres ved sentrene, men tyder også på manglende systematikk når det gjelder kartlegging og utarbeiding av planer for oppfølging av barna.

For å styrke barneperspektivet i sentrenes arbeid, ga direktoratet i 2015 RVTS-Sør i oppdrag å avholde en fagkonferanse for ansatte som jobber med barn ved krisesentrene og sentrene mot incest og seksuelle overgrep. Hovedtemaene var traume- og tilknytningsteori og barns strategier når de opplever vold. Konferansen hadde stor oppslutning. Det ble identifisert en rekke utfordringer i arbeidet, som vil inngå i temaene fagveileder for krisesentertilbudet (se avsnittet om videreutvikling av tilbudet).

Samarbeid med barnevern

Alle krisesentre oppgir at de har en eller annen form for samarbeid med barnevernet. For over en tredel av barna i 2015 (ved 38 prosent av oppholdene for barn), ble det etablert kontakt med barnevernet. En stor del av barna var imidlertid i kontakt med barnevernet allerede før oppholdet, nesten halvparten (46 prosent).

Å bli tatt med til krisesenter oppleves som allerede nevnt ofte som dramatisk for barna, og medfører stor usikkerhet og bekymring med tanke på framtida.¹⁷ Sett fra en side kan det å komme til krisesenter medvirke til endringer som gir barnet en bedre livssituasjon. Sett fra en annen side, reiser barnevernets involvering spørsmålet om oppholdet kunne vært unngått. Barna har i de aller fleste tilfellene levd med vold fra far/stefar, av en alvorlighetsgrad som har ført til at mor har søkt beskyttelse på krisesenter. Kunne tiltak fra barneverntjenesten, på et tidligere tidspunkt, forhindre den dramatiske erfaringen det er for barn å bli tatt med på krisesenter?

Barneverntjenesten er den viktigste hjelpeinstansen for barn som lever med vold i hjemmet. Barneverntjenesten kan støtte foreldre som trenger beskyttelse til å oppsøke krisesenter, og hvis barnet ikke kan ivaretas av forelderen, kan barneverntjenesten i en akutsituasjon plassere barnet i beredskapshjem. Dersom forelderen og barnet skal flytte for seg selv etter endt opphold på krisesenter vil en være avhengig av at flere hjelpeinstanser samarbeider, som for eksempel NAV, boligkontor, skole, politi og barnevern, mens barneverntjenesten bør få en koordinerende rolle. I de tilfellene forelderen eller barnet fortsetter å bo sammen med voldsutøver etter oppholdet på krisesenter, er barneverntjenesten en viktig hjelpeinstans som kan bidra med tiltak. Det er imidlertid generelt en mangel på differensiert og adekvat hjelp til de som trenger det mest¹⁸[1] ¹⁹[2]. Det finnes få, eller ingen hjelpetiltak som rettes direkte mot familier hvor det er voldsproblematikk, slik at

¹⁷ Øverlien, C. m fl (2010) Barns erfaringer fra livet på krisesenter. En landsomfattende studie om flukten, oppholdet og forestillinger om fremtiden. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

¹⁸ [1] Christensen, Bakketeig, Skilbred, Madsen, Havnen, Aarland, Backe-Hansen (2015) Forsningskunnskap om barnevernets hjelpetiltak. Uni Research Helse, Regionalt kunnskapssenter for barn og unge (RBKU Vest).

¹⁹ [2] Clifford, Fauske, Lichtwarck, Marthinsen (2015) Minst hjelp til de som trenger det mest? Sluttrapport fra forsknings- og utviklingsprosjektet «Det nye barnevernet». Nordlandsforskning AS, Bodø.

plassering av barna ofte blir det mest aktuelle tiltaksalternativet. Det er derfor behov for å utvikle gode hjelpetiltak rettet mot familier med voldsproblematikk.

Krisesenterloven gir ansatte i krisesentertilbudene opplysningsplikt til barnevernet (§ 6). Lovens forarbeider gjør det klart at denne plikten utløses når barn blir tatt med tilbake til voldsutøver. 16 prosent av barna (240 barn) ble i 2015 tatt med tilbake til voldsutøver etter oppholdet på krisesenter. For 16 av disse barna var barnevernet ikke involvert før eller under oppholdet, og det ble heller ikke sendt bekymringsmelding. Dette tyder på at bestemmelsen om opplysningsplikt i all hovedsak tas alvorlig ved krisesentrene.

Barn med innvandrerbakgrunn

Vel 60 prosent av barna i 2015 hadde innvandrerbakgrunn. Barn med innvandrerbakgrunn skiller seg på noen områder fra barn uten slik bakgrunn. En mindre andel går i barnehage (64 prosent) sammenlignet med barna uten innvandrerbakgrunn (75 prosent). Barn med innvandrerbakgrunn fikk gjennomgående mer hjelp fra krisesenteret under oppholdet, og det ble etablert kontakt med barnevern for en litt større andel av barna.²⁰ En noe høyere andel hadde helt eller delvis avbrudd i barnehage/skole. Det var en tydelig forskjell når det gjelder årsak til avbrudd i skolegang: For 76 prosent av barna med innvandrerbarn, som hadde avbrudd i skolegangen, skyldes dette hensynet til sikkerhet, sammenlignet med 57 prosent for barn uten innvandrerbakgrunn. Dette tyder på at barn med innvandrerbakgrunn oftere er stilt overfor alvorlige trusler. Beskyttelse er et hovedelement i krisesentrenes botilbud, og sikkerhet for barn vil være ett sentralt tema i veilederen som er under utarbeidelse (se avsnitt 9).

Selv om brukerregistreringen viser noen fellestrekk for barn med innvandrerbakgrunn, er det likevel ingen homogen brukergruppe. I en nylig publisert artikkel understrekes det at barn med minoritetsbakgrunn er en uensartet brukergruppe med varierte behov for hjelp.²¹ Barna befinner seg i Norge av høyst ulike årsaker: noen er født og vokst opp her, noen er kommet sammen med sine familier som flyktninger, noen er kommet til landet fra EU/EØS-land med sine foreldre knyttet til arbeidsinnvandring og noen er kommet med sine mødre for å etablere seg i samlivsforhold med menn i Norge. Fellestrekk kan være at barna ikke selv har valgt å komme til landet, og at de lever i familier som kan ha begrenset nettverk og kunnskap om det norske samfunnet. Samtidig har barna erfart vold av forskjellig type, alvorlighetsgrad og varighet. Krenkelsene kan for noen inkludere vold som ledd i oppdragelsen, ekstrem kontroll og æresrelatert vold. Barna har derfor, på samme måte som barn uten innvandrerbakgrunn, behov for hjelp som tar høyde for deres unike erfaringer, heller enn basert på deres status som etnisk minoritet. Dette gjelder både i utforming av konkrete tiltak med tanke på beskyttelse mot nye overgrep (risikovurdering), råd og informasjon (i noen tilfeller på morsmålet), støtte og behandling (i spesialisthelsetjenesten), tverrfaglig samarbeid og spesielle tiltak i skolen.

²⁰ Det ble etablert kontakt med barnevernet for 40 prosent av barn med innvandrerbakgrunn, sammenlignet med 35 prosent av barna uten innvandrerbakgrunn.

²¹ Øverlien, C. (2016) Mot en bedre forståelse av barn med minoritetsbakgrunn i krisesentre for mishandlede kvinner, i Øverlien, C. m fl (red.) Barn, vold og traumer. Møter med unge i utsatte livssituasjoner. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

Barn på krisesenter og samvær

Som nevnt, er de vanligste grunnene til barns opphold på krisesenter vold fra far, stefar og i enkelte tilfeller mor. Om dette er vold mot den andre forelderen, mot barnet selv eller hva slags vold det er snakk om, fremgår ikke av svarene.

Brukerskjemaet for barn fikk i 2015 et nytt spørsmål om hvorvidt barnet har hatt samvær med voldsutøver under oppholdet. 31 prosent av barna under 16 år som hadde opphold i et krisesentertilbud, og som oppga far eller mor som voldsutøver, hadde samvær med voldsutøver under oppholdet. Andelen synker til 26 prosent etter fylte 16 år. Vi vet ikke om samværet har vært gjennomført med tilsyn, men det gir allikevel grunn til bekymring for den belastningen som samværet kan medføre for barnet, og hvilken risiko det kan innebære for barnets sikkerhet.

I en ny undersøkelse av dommer avsagt i lagmannsretten i foreldretvister om samvær og bosted, fant forskeren (Skjørten 2016)²²[1], at det skal svært mye til før vold og overgrep anses som avgjørende for å nekte samvær. Det forutsetter fare for grove og gjentatte overgrep, samt andre alvorlige forhold, som rus, kriminalitet og psykiske problemer (s. 120).

Gjennomgang av tilbudet til barn

Barne-, ungdoms og familiedirektoratet foretok i 2015 en gjennomgang av tilbudet til barn på krisesentrene.²³ Arbeidet er en del av En god barndom varer hele livet - regjeringens tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014 - 2017).²⁴ Gjennomgangen viser at de fleste barna har sammensatte hjelpebehov, samtidig som det varierer hva som tilbys barna og det er manglende systematikk i oppfølgingen. Barn som kommer med far får generelt et dårligere tilbud enn barn som kommer med mor.

Krisesentrene er i en unik posisjon til å avdekke vold mot barn og til å gi beskyttelse og hjelp. God hjelp skal bidra til at barna får bearbeide volden de har erfart og skal forebygge at barna utsettes for vold på nytt. Det er derfor viktig at oppfølgingen er systematisk og tilpasset deres alder og behov. Dette forutsetter barnefaglig kompetanse, kompetanseheving om barnefaglige tema, nødvendige sikkerhetstiltak, bedre samarbeid med andre relevante instanser og god ivaretagelse av barna etter oppholdet. Det anbefales derfor å utarbeide en faglig veileder for arbeid med barn ved sentrene. God oppfølging av barn vil være et sentralt tema i veilederen som er under utarbeidelse (se nedenfor). Gjennomgangen konkluderer også med at det er behov for oppdatert kunnskap om hvordan barna opplever hjelpen de får, samt om barn med behov for ekstra oppfølging, blant annet barn med innvandrerbakgrunn, som grunnlag for videreutvikling av tilbudet til barn.

²² [1] Skjørten, Kristin (2016) «Når samvær ikke er til barnets beste». I Øverlien, C., mfl. «Barn, vold og traumer». (Universitetsforlaget 2016)

²³ Bufdir (2016) Gjennomgang av tilbudet til barn på krisesentre.

²⁴ Jf. tiltak 27 a.

ANMELDELSE AV VOLDEN

En stor del av volden som utøves i samfunnet meldes ikke til politiet. Dette gjelder også brukerne på krisesenter: kun en av fire beboere i 2015 anmeldte volden selv (24 prosent), mens volden var kjent for politiet for til sammen 38 prosent av beboerne. Dette innebærer at 57 prosent ikke anmeldte. Dette samsvarer noenlunde med funn fra NKVTS` omfangsstudie.<sup>25</sup> En tredel av kvinnene som var utsatt for alvorlig vold (32,5 prosent) og en litt høyere andel av menn utsatt for alvorlig vold (37,4 prosent), oppga at forholdet var kjent for politiet. På spørsmål om hvorfor forholdene ikke var anmeldt, var det i NKVTS` undersøkelse få som krysset for de foreslåtte kategoriene og en stor andel som oppga «andre årsaker», uten at man vet hva dette innebærer.

Brukerregistreringen for 2015 gir for første gang informasjon om hvorfor brukerne på krisesenter ikke har anmeldt volden. For å kunne favne et bredt spekter av årsaker, ble dette formulert som et åpent spørsmål. Også her er det en relativt stor andel (nesten halvparten, 48 prosent) som svarer at de ikke vet hvorfor eller ikke har oppgitt årsak. Dette betyr at vi trenger mer kunnskap om hvorfor så få anmelder vold, og at det kan være behov for andre forskningsmetodiske tilnærminger. Når de oppgitte svarene i brukerregistreringen grupperes, er det noen kategorier som skiller seg ut, se tabell nedenfor. Svarene fordeler seg på relativt mange forklaringer, som det å bli ferdig/komme videre, redd for konsekvenser av å anmelde, hensyn til voldsutøver, hensyn til familien, etc.

Oppgitt årsak:	Fordeling:
Vet ikke/ikke oppgitt årsak	48 prosent
Ønsker å legge det bak seg/få fred/bli ferdig/komme videre	10 prosent
Redd for konsekvenser/represalier	9 prosent
Annet	8 prosent
Av hensyn til voldsutøver	7 prosent
Av hensyn til familien	5 prosent
Ønsker å fortsette samlivet/prøve igjen	5 prosent
Ikke bestemt ennå	4 prosent
Anser ikke forholdene som alvorlige nok/som vold	3 prosent
Av hensyn til felles barn	2 prosent
Dårlige erfaringer med/redd for politiet	1 prosent
Anmeldt tidligere eller av andre	1 prosent

²⁵ Thoresen, S. og Hjemdal, O. K. (2014) Vold og voldtekt i Norge - en nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

KOMMUNENE/ØKONOMI

Kommunenes ressursbruk til formålet

Kommunene rapporterer til Statistisk Sentralbyrå (SSB) om hvor mye ressurser som benyttes til krisesentertilbudet. SSB gjennomgikk i 2015, på oppdrag fra Bufdir, kommunenes rapportering. SSB fant at det er store variasjoner: kommuner som bidro mest, avsatte syv ganger mer pr innbygger, sammenlignet med kommuner som avsatte minst. Det var en klar tendens at jo flere kommuner som samarbeidet om et senter, jo lavere var utgiftene per innbygger. På den annen side hadde små sentre, lokalisert i usentrale kommuner, relativt høye driftsutgifter i forhold til folketallet. Kun ved ett av 45 sentre bidro kommunene etter løpende bruk. Det var i liten grad dimensjoner knyttet til kommunen som kan forklare forskjeller i kommunenes utgifter/ bruk av ressurser til formålet. Det synes i større grad å være forhold knyttet til det enkelte krisesenter som forklarer dette. Dette tyder på at det kan være sentrenes evne til å få oppmerksomhet rundt egne ressursbehov som kan være avgjørende, og historiske forhold rundt senteret lokalt. Gjennomgangen viste også at mange sentre praktiserer betalingsordninger som medfører klare forskjeller mellom de tilknyttede kommunene, slik at beliggenhetskommunen i en del tilfeller fikk en økonomisk merbelastning, i andre tilfeller en «rabatt».

Kommunenes ressursbruk til krisesentertilbud økte med 7 prosent fra 2013 til 2014, og med fire prosent fra 2014 til 2015. 67 prosent av kommunene oppga i 2014 et høyere utgiftsbeløp enn året før, mens det samme var tilfelle for 71 prosent i 2015. Kun to kommuner stod uten krisesentertilbud i 2014, og begge disse tilbød tjenesten i 2015. Dette betyr at samtlige kommuner oppga utgifter til krisesentertilbud i 2015.

Nytt KOSTRA-skjema om kommunenes krisesentertilbud og arbeid mot vold i nære relasjoner

Vold i nære relasjoner er et politisk prioritert område, og offentlige myndigheter har behov for kunnskap om kommunenes innsats på området. I henhold til krisesenterloven skal kommunene sørge for et godt og helhetlig krisesentertilbud (§ 1), gjennom samordning av tiltak fra krisesentertilbudet og andre deler av hjelpeapparatet (§ 4). Regjeringen har anbefalt kommunene å utarbeide lokale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Det utarbeides derfor i 2016 et nytt skjema for kommunenes rapportering på området. Bufdir har ledet arbeidet, sammen med en arbeidsgruppe med representanter fra SSB, Sentio, Helsedirektoratet, Kommunenes organisasjon (KS) og utvalgte kommuner. Det nye skjemaet vil omfatte spørsmål om kommunenes arbeid knyttet til krisesenterloven, evt. arbeid med handlingsplan mot vold i nære relasjoner, etc. Forslag til nytt skjema skal foreligge innen utgangen av juni 2016, legges frem for godkjenning i KOSTRAs samordningsråd september 2016 og skal etter planen tas i bruk fra og med 2016.

VIDEREUTVIKLING AV TILBUDET

Utviklingsprosjekter for å styrke kommunenes krisesentertilbud til voldsutsatte med særlige utfordringer

Evalueringen fra NOVA (2015) viste at krisesentertilbudet i kommunene til utsatte grupper har store mangler. Bufdir har derfor i 2016 har fått i oppdrag å iverksette utviklingsprosjekter for å styrke kommunenes krisesentertilbud til særlig utsatte grupper. Arbeidet vil omfatte kunnskapsinnhenting på feltet, utvikling og utprøving av modeller for samarbeid, og å utvikle anbefalinger og kompetansetiltak for å styrke kommunenes tilbud til disse gruppene. Et viktig element er å prøve ut samarbeidsmodeller mellom krisesenteret og relevante instanser i kommunen, eventuelt spesialisthelsetjenesten, for et helhetlig tilbud for brukere med alvorlig problematikk knyttet til rus, psykiatri eller funksjonsnedsettelse. Utprøvingen skal skje innenfor det ordinære krisesenteret, eller lokalisert i en annen relevant instans i kommunen, for eksempel i regi av lokal rusomsorg. Resultatene vil foreligge tidlig i 2017. Erfaringer og anbefalinger fra dette arbeidet vil være viktig for å bedre krisesentertilbudet til utsatte grupper på landsbasis.

Faglige anbefalinger for innhold og kvalitet i krisesentertilbudet

Evalueringen av kommunenes implementering av krisesenterloven viste at trass i positiv utvikling, er det stor variasjon i krisesentertilbudet.²⁶ For å bidra til et mer nasjonalt likeverdig tilbud, har Barne-, ungdoms og familiedirektoratet fått i oppdrag å utarbeide faglige anbefalinger for innhold og kvalitet i krisesentertilbudet. Sentrale temaer vil være krisesentrenes kjernetilbud, et helhetlig tilbud/tverretattlig samarbeid, hva som er et godt krisesentertilbud til barn og tilbudet til menn. Arbeidet vil foregå i 2016/17, og veilederen vil først og fremst være tilgjengelig på nett og gjøres kjent i relevante fora for kommunene og krisesentre.

Bruk av individuell plan for å samordne hjelp til voldsutsatte

Krisesenterloven trekker som tidligere nevnt fram individuell plan som et virkemiddel for å samordne tjenestenes hjelp til voldsutsatte (avsnitt 4). Barne-, ungdoms og familiedirektoratet fikk i 2015 i oppdrag å kartlegge erfaringer med bruk av individuell plan for voldsutsatte. Arbeidet inngår i Et liv uten vold – handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2014 – 2017).²⁷ Kartleggingen viser så langt at det ikke foreligger dokumenterte erfaringer med bruk av individuell plan for denne målgruppen. I 2016 vil det derfor gjennomføres utprøving med bruk av individuell plan, som en integrert del av direktoratets pågående utviklingsarbeid knyttet til både krisesentertilbudet og beboere i bo- og støttetilbudet for unge utsatt for tvangsekteskap og æresrelatert vold. Resultatet vil foreligge i 2017, og vil inngå i arbeidet med faglig veileder for krisesentertilbudet og i faglig plattform for bo- og støttetilbudet.

²⁶ Bakketeig, E. m fl (2014) Krisesentertilbudet i kommunene. Evaluering av kommunenes implementering av krisesenterloven. Oslo: NOVA.

²⁷ Jf. tiltak 40.

1 OM STATISTIKKEN

1.1 FORMÅL

Formålet med registreringen er å bidra til god kunnskap om innholdet i og brukerne av krisesentertilbudene, til bruk for nasjonale myndigheter og kommuner i videreutvikling av tilbudet, og til forskning og kunnskapsutvikling på området.

Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterloven) pålegger ikke kommunene å registrere opplysninger om krisesentertilbudet og om brukerne. Innrapporteringen er derfor basert på frivillighet fra sentrenes og kommunenes side. Det ligger også en utfordring i å få innlemmet nye krisesentertilbud, bl.a. til menn, i den nasjonale statistikken. Dette innebærer at det kan eksistere nye krisesentertilbud som ikke er med i dette statistikk materialet.

Årets rapport er den åttende som er utarbeidet av Sentio Research Norge. Tidligere har SSB utarbeidet tre rapporter, mens Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress utarbeidet tilsvarende rapporter for årene 2003 og 2004.²⁸

1.2 BEGREPSAVKLARINGER

1.2.1 Beboere og opphold

Personer som overnatter ved et krisesenter, omtales som beboere. Noen beboere har flere opphold ved et krisesentertilbud i løpet av et år. I statistikken vil opplysninger om vedkommende være basert på det første oppholdet i rapporteringsåret (2015). Opphold vil være de gangene beboerne overnattet på et krisesenter i løpet av året, registrert med et beboerskjema for hvert opphold.

1.2.2 Dagbrukere og dagsbesøk

Personer som henvender seg til krisesentertilbudene på dagtid for å få råd og veiledning, omtales som dagbrukere. Dagbrukere kan både være personer som tidligere har vært beboere ved et krisesenter, og personer som ikke har vært i kontakt med et krisesentertilbud tidligere. Med dagsbesøk menes oppmøte på krisesenteret for å få råd eller motta ulike former for oppfølging og/eller bistand. Det regnes også som et dagsbesøk når ansatte møter brukere og yter bistand utenfor senteret, for eksempel i forbindelse med hjemmebesøk.

²⁸ Jonassen, 2004; Jonassen, 2005; Lien og Nørgaard, 2006; Kleven og Lien, 2007; Hirsh og Nørgaard, 2008; Nersund og Govasmark, 2009; Nersund og Govasmark, 2010; Nersund og Govasmark, 2011; Nersund og Govasmark, 2012; Nersund og Govasmark, 2013; Nersund og Govasmark, 2014

1.2.3 Personer med og uten innvandrerbakgrunn

Med innvandrerbakgrunn menes at vedkommende enten er født i utlandet eller er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre, jf. SSBs definisjon av innvandrerbefolkningen²⁹. Personer med innvandrerbakgrunn kan være norske statsborgere, og derfor brukes ikke begrepet "norsk" når vi skiller mellom de som har begge foreldre født i utlandet kontra de som har norskfødte foreldre. Brukerne vil heller omtales som "beboere/dagbrukere med innvandrerbakgrunn" og "beboere/dagbrukere uten innvandrerbakgrunn".

1.2.4 Voldsutøver

Begrepet voldsutøver brukes i omtalen av de personene som har utført krenkelser som har ført til at vedkommende søker hjelp i et krisesentertilbud.

1.2.5 Krisesenter eller krisesentertilbud

Loven om kommunale krisesentertilbud trådte i kraft 1. januar 2010 og ligger til grunn for en begrepsendring fra krisesenter til krisesentertilbud. For enkelhets og variasjonens skyld omtales likevel krisesentertilbud som krisesenter ved enkelte tilfeller i rapporten.

1.3 DATAINNSAMLING

Statistikkføringen i 2015 er i hovedtrekk lik som tidligere år, men noen revideringer er gjort (se rapportens vedlegg F).

Registreringen ble gjennomført ved at ansatte fylte ut et papirskjema, enten i kontakt med brukeren eller etter at et opphold/besøk hadde funnet sted. Deretter ble svarene registrert på web.

46 krisesentertilbud leverte skjema for brukere som bodde på krisesentertilbudene eller benyttet sentrenes dagtilbud i 2015. 47 krisesentertilbud³⁰ leverte samleskjema med innrapportering om organisering, tilbud, kapasitet og fasiliteter ved krisesentertilbudene. Her ble det skilt mellom krisesentertilbud for menn og kvinner. Alle 46 tilbudene til kvinner leverte samleskjema, og det ble levert 43 skjema for tilbud til menn.³¹ Samleskjema for tilbudet til kvinner var noe mer omfattende enn for tilbudet til menn.³²

²⁹ <http://www.ssb.no/innvandring/>

³⁰ Fjell krisesentertilbud hadde drift i 2015, men leverte kun samleskjema da det først ble orientert om driften mot slutten av året.

³¹ Krisesentertilbudene som ikke leverte samleskjema for menn, oppga at de ikke hadde et eget tilbud til menn. Dersom menn tok kontakt med disse krisesentertilbudene, ble de hovedsakelig henvist videre til andre krisesentertilbud som det var etablert en avtale med.

³² Spørsmål som omhandlet ansatte, veiledning, medlemskap i organisasjon, tilsyn, internkontroll, informasjonsarbeid, reiseavstand og samarbeid med andre instanser var kun i samleskjemaet for tilbud til kvinner.

1.3.1 Kontroll og revisjon

Revisjon og kontroll av data er viktig for å sikre kvaliteten. Det er imidlertid vanskelig å sikre at alle data er korrekte, og det må foretas en avveining av hvor mye som kan rettes. For mye revisjon kan medføre nye feil i datasettet. Det er i utgangspunktet lagt opp til liten revisjon av det innkomne datamaterialet, men enkelte åpenbare feil er korrigeret. Mer informasjon om dette finnes i rapportens vedlegg A.

1.3.2 Endelig populasjon

Etter revisjon av de mottatte skjemaene, blir antall personer, dagsbesøk og opphold som er med i rapporten, presentert i tabellen nedenfor.

TABELL 1 ANTALL BRUKERE OG OPPHOLD/BESØK PÅ KRISESENTRENE I 2015.

	Dagbrukerskjema	Beboerskjema - voksne	Beboerskjema - barn
Antall besøk/opphold	9744	2531	1965
Antall individer	2447	1918	1570

Brukerne ble spurt om de ønsket å delta i registreringen. Ved 206 av oppholdene av voksne, 150 av oppholdene av barn³³ og 520 av dagbesøkene, ønsket ikke brukerne å delta i registreringen, og de er følgelig ikke med i analysene i rapporten.³⁴

Resultatene blir presentert som fordelinger i enten figurer eller tabeller. I hver tabell eller figur vil det framgå hvor mange som har besvart det aktuelle spørsmålet (N). Der hvor tall kun er kommentert i teksten, vil det fremgå av tekst eller fotnoter hva N er.

Leseren vil også finne at prosentsummene i enkelte figurer og tabeller ikke alltid summeres til 100. Dette skyldes at enkelte spørsmål tillater avkryssing for mer enn kun én kategori, noe som medfører at summene overstiger 100 prosent.

1.4 SAMMENLIGNBARHET OVER TID

Rapportering fra kriesentertilbudene 2015 er nummer 13 i rekken og gir dermed grunnlag for å trekke sammenligninger over flere år. Det har underveis blitt gjort endringer i skjemaene, men hovedtrekkene er beholdt. I rapporten for 2015 benyttes figurer og tabeller som viser resultatene for både 2013, 2014 og 2015, hvor disse er sammenlignbare. I noen tilfeller er også tidligere år inkludert i fremstillingen.

³³ For barn er det spurt etter omsorgspersonens samtykke til registrering.

³⁴ Dato for ankomst og utflytting registreres på alle opphold, også der beboerne ikke godtar registrering. Dette for at døgnberegningen skal bli mest mulig korrekt. Ingen øvrige opplysninger registreres.

2 VOKSNE BEBOERE PÅ KRISESENTERTILBUDENE

I 2015 ble det til sammen registrert 1918 voksne beboere på krisesentertilbudene. De aller fleste var kvinner (1786)³⁵, mens 125 var menn.³⁶ Kapittel 2.5 gir en nærmere beskrivelse av hva som kjennetegner de mannlige beboerne. Kapittel 2 er basert på data om alle brukerne (både kvinner og menn).

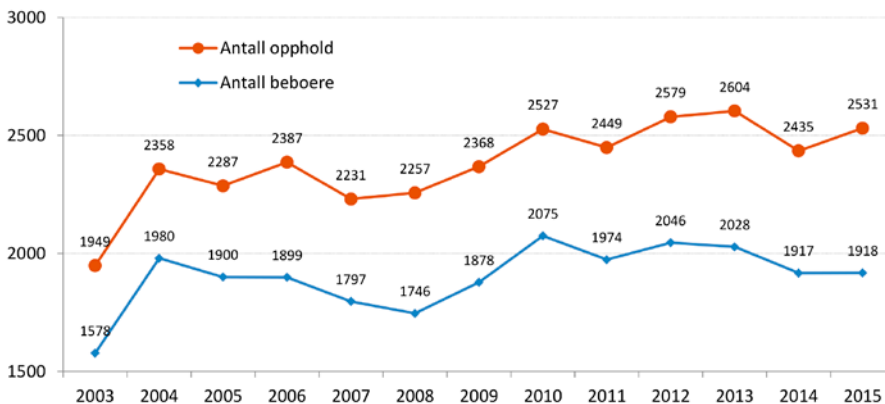
I statistikken vil opplysninger om beboerne være basert på informasjon gitt under det første oppholdet i rapporteringsåret (2015). Opphold vil være de gangene vedkommende overnattet på et krisesenter i løpet av året, registrert med et beboerskjema for hvert opphold.

2.1 OM BEBOERNE

2.1.1 Antall

Antall voksne personer som bodde på krisesentrene, det vil si personer som hadde minst én overnatting, var 1918 i 2015.³⁷ Til sammen ble det registrert 2531 krisesenteropphold i 2015. Figuren nedenfor viser at antall beboere og opphold har vært forholdsvis stabilt de siste årene.

FIGUR 1 OVERSIKT OVER ANTALL PERSONER OG OPPHOLD I PERIODEN 2003-2015.

³⁵ Et tilbud til menn ble lovpålagt i 2010.

³⁶ For sju beboere var spørsmålet om kjønn ubesvar, og vi vet derfor ikke om dette var kvinnelige eller mannlige beboere.

³⁷ Ved 206 av oppholdene godtok ikke beboeren registrering, og ved seks opphold ble ikke spørsmålet besvart, og vi vet derfor ikke om disse oppholdene er førstegangsopphold eller ikke.

I 2015 oppga 1142 beboere (61 prosent) at de ikke hadde vært i kontakt med noe krisesenter forut for sitt første opphold i 2015. Denne andelen var noe lavere i 2014, 58 prosent.

23 prosent av beboerne (429) hadde overnattet på et krisesentertilbud før 2015, en andel som har vært relativt stabil over tid. Tre av fire av de tidligere beboerne hadde ett tidligere opphold, mens én av fire hadde to eller flere.

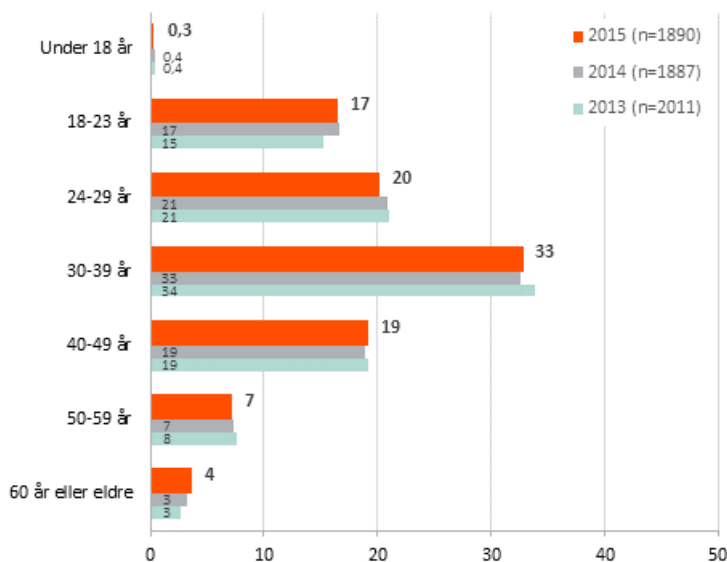
Noen av beboerne hadde vært dagbrukere enten ved samme eller et annet krisesentertilbud før de søkte tilflukt på senteret. I 2015 gjaldt dette 17 prosent, omtrent tilsvarende som tidligere år.

2.1.2 Alder

Aldersfordelingen blant beboerne har vært relativt stabil over tid. Gjennomsnittsalderen var 35 år i 2015, tilsvarende som i 2014. 37 prosent var i alderen 18-29 år, og 70 prosent av krisesenterbeboere var under 40 år. Kun elleve prosent var 50 år eller eldre.

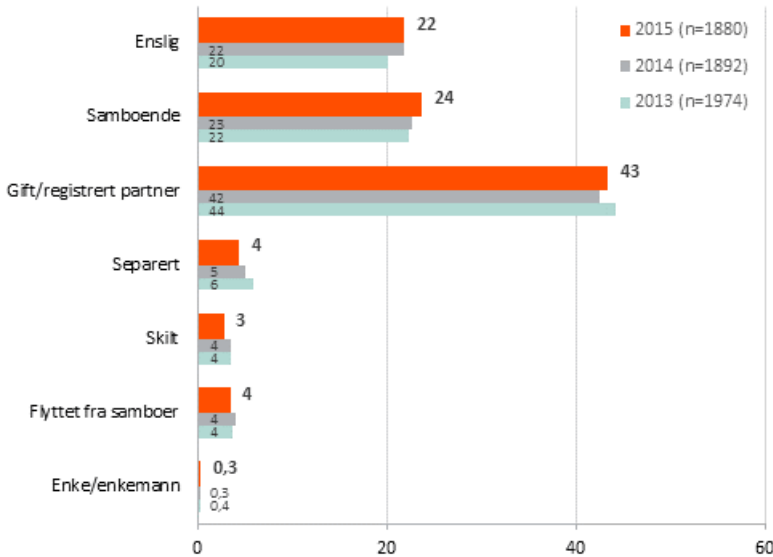
FIGUR 2

BEBOERNES ALDER VED FØRSTE OPPHOLD.
2013-2015. PROSENT.

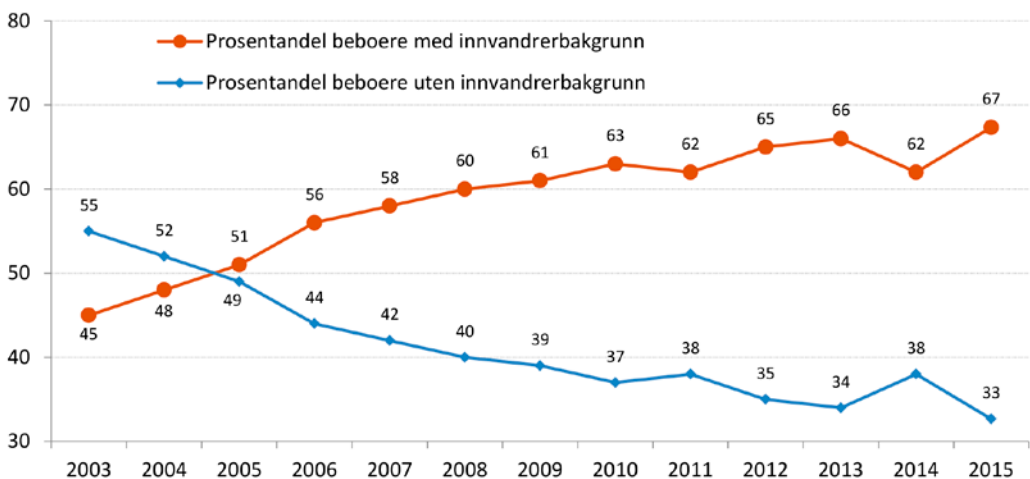
2.1.3 Sivilstand

De fleste beboerne (67 prosent) levde før oppholdet i et parforhold, enten i samboerskap eller som gift/registrert partner. 33 prosent var enten enslig, separert, skilt, enke/enkemann eller hadde flyttet fra samboer. Det er forholdsvis små endringer sammenlignet med tidligere.

FIGUR 3 BEBOERNES SIVILSTAND VED FØRSTE OPPHOLD. 2013-2015. PROSENT.

2.1.4 Opprinnelse/bakgrunn

Personer med innvandrerbakgrunn utgjorde 67 prosent (1248 beboere) av beboerne i 2015.³⁸ Andelen har vært relativt stabil de siste årene, selv om den i 2014 var litt lavere enn de to foregående årene.³⁹

FIGUR 4 OVERSIKT OVER ANDELEN KRISESENTERBEBOERE MED OG UTEN INNVANDREBAKGRUNN. 2003-2015.

³⁸ For 53 beboere var det svart "vet ikke" på spørsmålet om bakgrunn.

³⁹ Mer om beboere med innvandrerbakgrunn i kapittel 2.6.

Selv om det har vært en jevn nedgang i prosentandelen beboere uten innvandrerbakgrunn, har antallet vært forholdsvis stabilt over tid. I 2015 finner vi imidlertid det laveste antallet beboere uten innvandrerbakgrunn (615) registrert siden 2008.⁴⁰

2.1.5 Funksjonsnedsettelse

Nedsatt funksjonsevne innebærer at en kroppsdel eller en av kroppens fysiske, psykiske eller kognitive funksjoner er tapt, skadet eller på annen måte nedsatt.⁴¹ I veilederen til registreringsskjemaet er det presisert at det er nedsatt fysisk eller psykisk funksjonsevne av varig karakter som medfører begrensinger i det daglige liv, som skal registreres. Med varig karakter menes at det har vart eller antas å vare i seks måneder eller mer. Tidligere år har svarkategoriene omhandlet fysiske funksjonsnedsettelse. Fra 2015 har det blitt inkludert kategorier som omhandler psykiske lidelser, kroniske sykdommer, samt utviklingshemming eller kognitive vansker. Resultatene er derfor ikke sammenlignet over tid.

18 prosent (338 beboere) hadde en funksjonsnedsettelse i 2015.⁴² I følge arbeidskraftundersøkelsen fra 2015⁴³ har 16,6 prosent av Norges befolkning i alderen 15-66 år en funksjonshemming. Andelen som har en funksjonsnedsettelse blant brukerne av krisesentertilbudene, er altså omtrent tilsvarende som andelen i Norge generelt.

Psykiske lidelser er den vanligste funksjonsnedsettelsen. Halvparten av beboerne med funksjonsnedsettelse var rammet av dette. Videre hadde 24 prosent kroniske sykdommer, 14 prosent hadde nedsatt bevegelsesevne, og syv prosent hadde utviklingshemming eller andre kognitive vansker. Et mindretall hadde nedsatt synsevne (4 prosent) eller nedsatt hørselsevne (3 prosent). En femtedel hadde en annen funksjonsnedsettelse, og det som oftest blir nevnt i denne kategorien, er rusproblematikk, angst, PTSD og ulike sykdommer eller skader.⁴⁴

⁴⁰ Ikke kontrollert for lengre tilbake enn 2008.

⁴¹ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/nouer/2009/nou-2009-14/13/6.html?id=568819>.

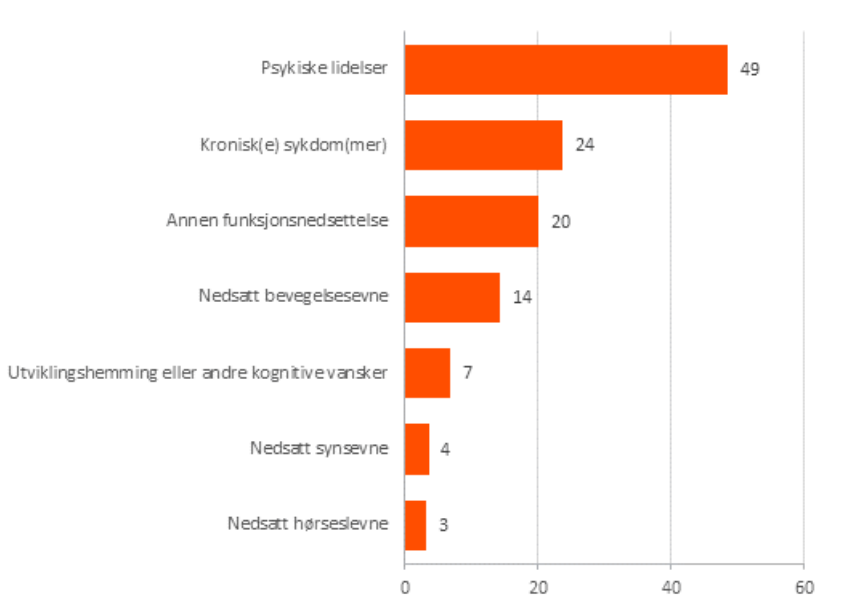
⁴² Pga. endringer i svarkategoriene kan vi ikke sammenligne andelen beboere med funksjonsnedsettelse over tid.

⁴³ Arbeidskraftundersøkelsen, 2.kvartal 2015, SSB.

⁴⁴ Mange av funksjonsnedsettelsene som blir nevnt i «annet»-kategorien, er knyttet til psykiske lidelser, men i veilederen er det spesifisert at kategorien «psykiske lidelser» kun skal benyttes dersom det foreligger en diagnose.

FIGUR 5

ANDEL SOM HAR ULIKE TYPER FUNKSJONSNEDESETTELSE?
PROSENTER AV DE SOM HAR EN FUNKSJONSNEDESETTELSE. N=338.

2.1.6 Tilknytning til arbeidslivet

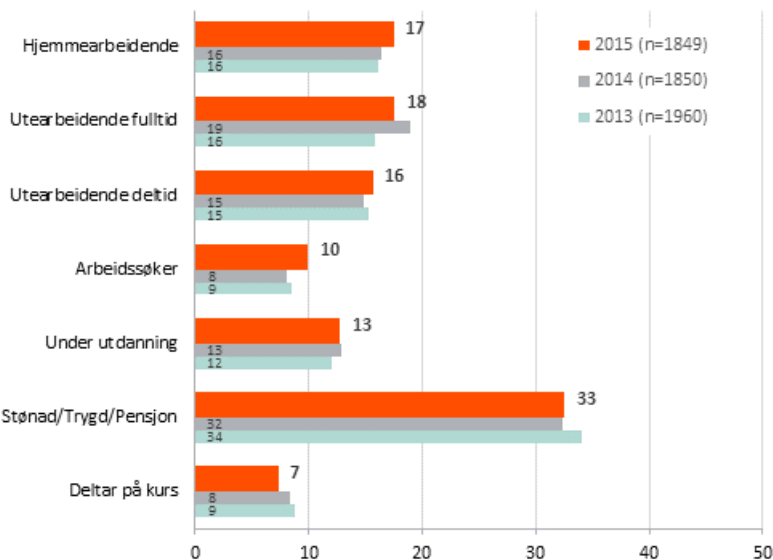
Totalt 33 prosent av krisesenterbeboerne var yrkesaktive i 2015, enten i heltid eller i deltid. 33 prosent av beboerne mottok stønad/trygd/pensjon, og 17 prosent var hjemmearbeidende. Over tid har det kun vært mindre endringer i beboernes tilknytning til arbeidslivet.

Arbeidskraftundersøkelsen 4 kvartal 2015 fra SSB viser at andelen sysselsatte blant kvinner i Norge var 65,1 prosent.⁴⁵ Beboerne på krisesentertilbudet var altså i betydelig mindre grad yrkesaktive enn kvinner generelt i Norge. Samme mønster finner vi for brukerne av landets sentre mot incest og seksuelle overgrep.⁴⁶

⁴⁵ <https://www.ssb.no/aku> (Prosentandelen henviser til andelen sysselsatte kvinner i alderen 15-74 år).

⁴⁶ I 2015 var 43 prosent av de utsatte brukerne av disse sentrene yrkesaktive, enten i heltid eller i deltidsarbeid

FIGUR 6 BEBOERNES TILKNYTNING TIL ARBEIDSLIVET VED FØRSTE OPPHOLD. 2013 - 2015. PROSENT.

2.2 OM VOLDEN

2.2.1 Årsak til at beboerne søkte hjelp

Figur 7 viser årsakene til at beboerne henvendte seg til krisesentertilbudene. 84 prosent av beboerne hadde vært utsatt for psykisk vold, 63 prosent hadde vært utsatt for trusler, og 62 prosent hadde vært utsatt for fysisk vold. 21 oppga at de hadde vært utsatt for materiell vold. Barnemishandling ble oppgitt som årsak av seks prosent. Videre oppga seks prosent voldtekt, seks prosent seksuelle overgrep og tre prosent annen seksuell vold. Fem prosent hadde vært utsatt for digital/elektronisk vold⁴⁷. Det er forholdsvis små forskjeller sammenlignet med tidligere år.

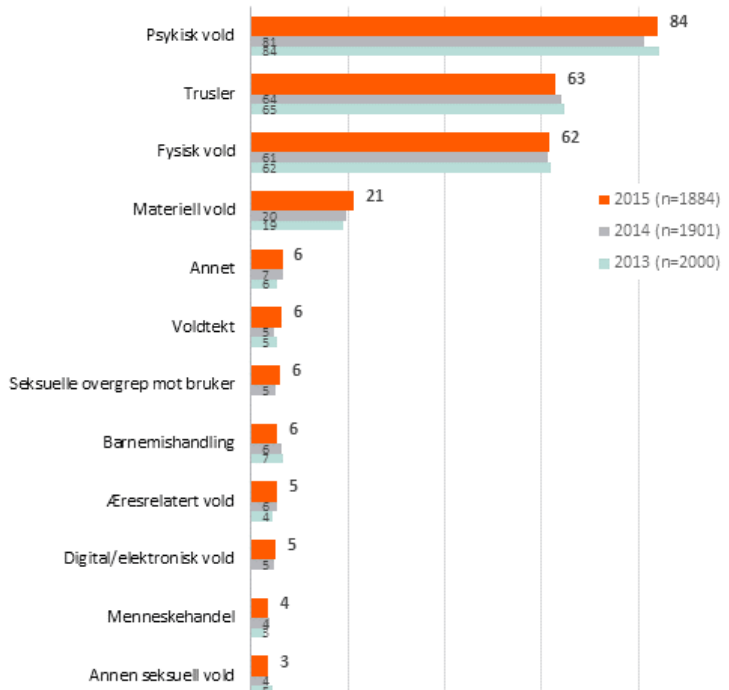
Menneskehandel⁴⁸, tvangsekteskap og æresrelatert vold var årsaker som ble oppgitt av beboere med innvandrerbakgrunn. Syv prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn bodde på krisesenteret som følge av æresrelatert vold. Fem prosent hadde vært utsatt for menneskehandel, og to prosent oppga tvangsekteskap som årsak til oppholdet.

⁴⁷ Digital/elektronisk vold inkluderer 1) å publisere uønskede/ nedsettende ting om den utsatte på web/i sosiale medier, eller 2) å benytte elektroniske/digitale midler til å utøve psykisk vold/trusler eller 3) å kontrollere vedkommende ved bruk av elektroniske hjelpemidler

⁴⁸ Menneskehandel, organisert handel med mennesker, innad i et land eller over landegrensene, med den hensikt å utnytte dem f.eks. i tvungen prostitusjon eller for andre seksuelle formål, tvangsarbeid/slaveri, krigstjeneste eller organsalg. De som står bak handelen, oppnår kontroll gjennom utilbørlig atferd som bruk av vold, trusler og ved å utnytte ofrenes sårbare situasjon. ROSA-prosjektet ble opprettet i 2005 og drives av Kriसेntersekretariatet. ROSA står for Reetablering, Oppholdssted, Sikkerhet og Assistanse. Prosjektet gir hjelp til kvinner utsatt for menneskehandel, blant annet tilbud om opphold på krisesenter. For mer informasjon, se prosjektets egen nettside: www.rosa-hjelp.no.

FIGUR 7

ÅRSÅKENE TIL BEBOERNES HENVENDELSE PÅ KRISESENTRENE VED FØRSTE OPPHOLD.
2013- 2015. PROSENT.

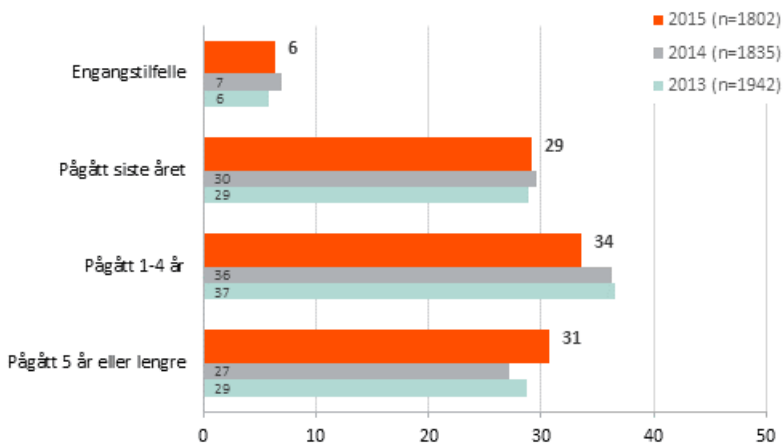

2.2.2 Mishandlingens varighet

94 prosent av beboerne hadde vært utsatt for overgrep gjentatte ganger før de søkte hjelp på et krisesentertilbud. For 29 prosent hadde overgrepene pågått i ett år eller mindre, mens 65 prosent hadde vært utsatt for overgrep i en periode på mer enn ett år. Det er relativt små endringer sammenlignet med tidligere.

FIGUR 8

MISHANDLINGENS VARIGHET FORUT FOR FØRSTE KRISESENTEROPPHOLD.
2013 -2015. PROSENT.

Tabell 2 viser at beboerne som hadde med barn under 18 år til krisesentertilbudet, gjennomgående hadde levd med overgrep over lengre tid enn beboerne som ikke hadde med barn. ⁴⁹ Mens 70 prosent av beboerne med barn hadde opplevd overgrep i en periode på mer enn ett år, gjaldt dette 60 prosent av beboerne som ikke hadde barn med. Mønsteret har vedvart over tid.

TABELL 2 OVERGREPENES VARIGHET BRUTT NED PÅ OM BEBOERNE HAR BARN. 2013-2015. PROSENT.

Overgrepens varighet	Har barn under 18 år med til krisesentertilbudet			Har ikke med barn til krisesentertilbudet		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
I alt	100	100	100	100	100	100
Engangstilfelle	5	6	6	8	8	6
Pågått siste året	25	27	24	34	33	33
Pågått i 1 til 4 år	40	38	39	33	34	29
Pågått i 5 år +	31	29	31	26	25	31
Antall svar (n)	1125	864	851	799	958	937

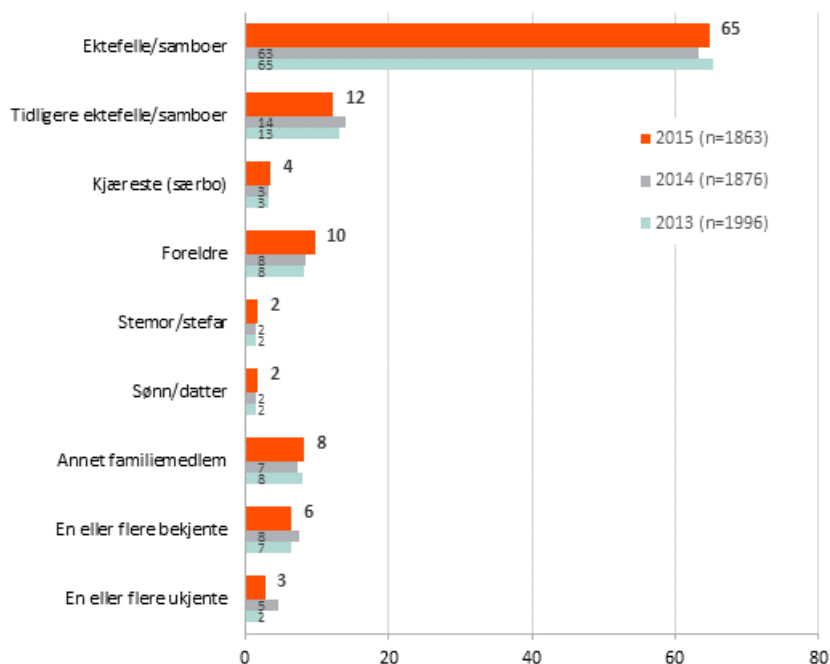
2.2.3 Hvem var voldsutøver(ne)?

Så godt som alle beboerne hadde en nær relasjon til voldsutøver(ne). For 65 prosent var voldsutøveren ektefelle/samboer, mens tolv prosent oppga tidligere ektefelle/samboer, og fire prosent oppga kjæreste. Ti prosent hadde vært utsatt for vold fra foreldre og åtte prosent fra annet familiemedlem. En eller flere bekjente ble oppgitt som voldsutøver av seks prosent, mens tre prosent hadde vært utsatt for vold fra en eller flere ukjente personer.

93 prosent av de som levde i ekteskap eller som samboer, oppga at voldsutøver var ektefelle/samboer. Av de som var aleneboende⁵⁰, var voldsutøveren som oftest tidligere ektefelle/samboer (33 prosent), foreldre (25 prosent), en eller flere bekjente (16 prosent) eller et annet familiemedlem (15 prosent).

⁴⁹ I 2013 ble tallene basert på om beboerne hadde barn (hjemmeboende eller med til senteret), mens det i 2014 og 2015 er basert om de har barn under 18 år med til krisesentertilbudet. Dette pga. endring i registreringsskjema.

⁵⁰ Herunder regnes de som har sivilstatus som enslig, separert, skilt, flyttet fra samboer og enke/enkemann.

FIGUR 9 HVEM VAR VOLDSUTØVER?
2013-2015. PROSENT.

16 prosent av beboerne hadde vært utsatt for flere voldsutøvere første gang de overnattet på et krisesentertilbud.⁵¹ Denne andelen har vært forholdsvis stabil over tid.⁵²

De som hadde vært utsatt for vold fra flere, hadde i de fleste tilfellene en familierelasjon til utøverne, som ofte var enten foreldre (34 prosent) eller annet familiemedlem (41 prosent). Videre oppga 27 prosent at voldsutøverene var en eller flere bekjente, mens 16 prosent oppga en eller flere ukjente. 26 prosent av de som hadde vært utsatt for flere voldsutøvere, oppga/inkluderte ektefelle/samboer.

Voldsutøvers kjønn og alder

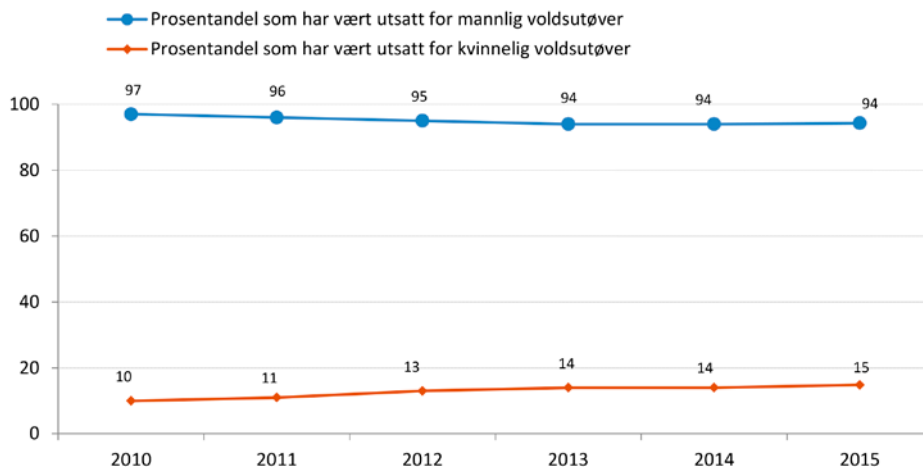
De fleste beboerne (94 prosent) hadde vært utsatt for en mannlig voldsutøver, mens 15 prosent hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver.

En betydelig høyere andel av de mannlige enn kvinnelige beboerne hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver, henholdsvis 58 mot tolv prosent. Videre hadde 96 prosent av kvinnene vært utsatt for en mannlig voldsutøver, mot 60 prosent av mennene.

⁵¹ Av 1853 beboere. 65 beboere hadde ikke svart på spørsmålet om antall voldsutøvere.

⁵² Andelen som hadde vært utsatt for flere voldsutøvere, var 17 prosent i 2014, 15 prosent i 2013 og 14 prosent i 2012.

FIGUR 10 PROSENTANDLER SOM HAR VÆRT UTSATT FOR KVINNELIG VOLDSUTØVER OG MANNLIG VOLDSUTØVER, 2010-2015.⁵³

Av de som hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver, oppga en stor andel at de også hadde vært utsatt for en mannlig voldsutøver. Totalt 272 beboere oppga kvinne på spørsmålet om voldsutøvers kjønn. Av disse har 160 også krysset av for mann, noe som betyr at de har vært utsatt for flere voldsutøvere av ulikt kjønn. 112 beboere har kun vært utsatt for kvinnelig voldsutøver(e). 63 av disse var kvinnelige beboere og 49 var mannlige.

Beboernes relasjon til voldsutøver(ne) varierte betydelig etter voldsutøvers kjønn. Blant de som hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver⁵⁴, var voldsutøver(ne) som regel foreldre (37 prosent), ektefelle/samboer (33 prosent) eller annet familiemedlem (27 prosent). Når voldsutøver(ne) var mann⁵⁵, var relasjonen betydelig oftere ektefelle/samboer (66 prosent), og langt sjeldnere foreldre (9 prosent) eller annet familiemedlem (8 prosent).

Voldsutøverene hadde en eldre aldersprofil enn de utsatte, et mønster vi også har funnet tidligere år.⁵⁶

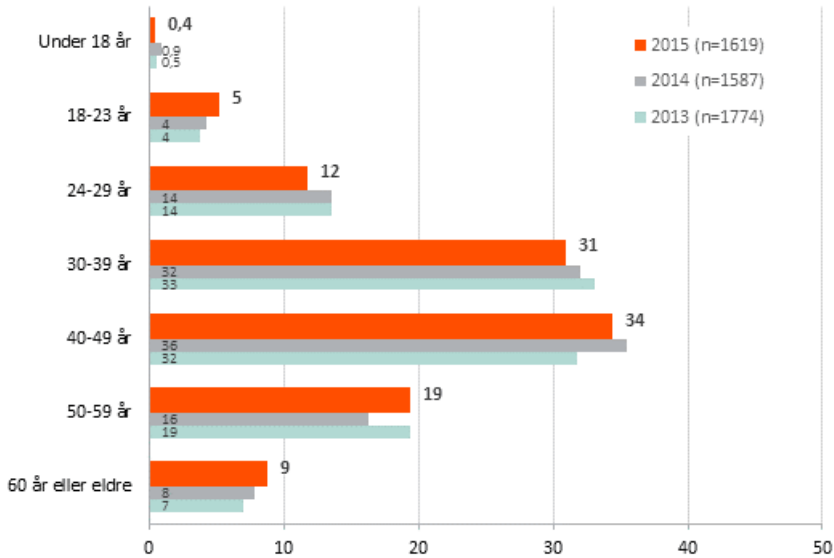
⁵³ Siden man kan ha vært utsatt for både kvinnelig og mannlig voldsutøver, vil ikke prosentene summere seg til 100.

⁵⁴ Omfatter både de som kun har svart kvinne på spørsmålet om voldsutøvers kjønn, samt de som har svart både kvinne og mann (hvis flere voldsutøvere av ulikt kjønn).

⁵⁵ Omfatter både de som kun har svart mann på spørsmålet om voldsutøvers kjønn, samt de som har svart både mann og kvinne (hvis flere voldsutøvere av ulikt kjønn).

⁵⁶ Dersom man har vært utsatt for flere voldsutøvere, er det mulig å krysse av flere alderskategorier for voldsutøver. Aldersprofilen til vedkommende er altså ikke direkte sammenlignbar med aldersprofilen til beboerne.

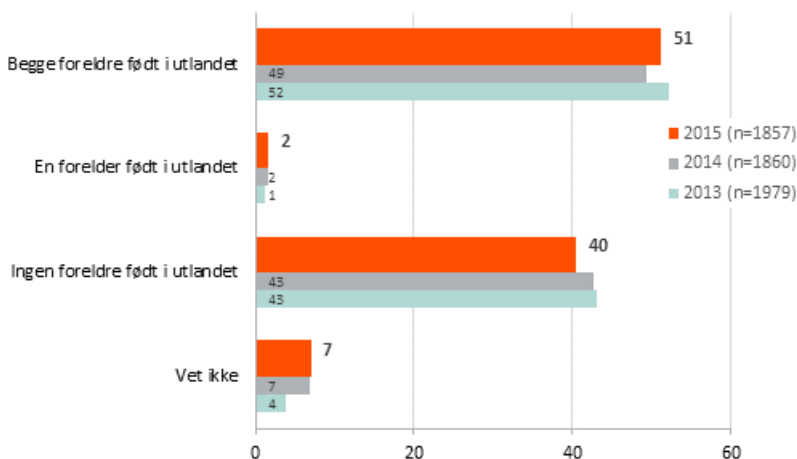
FIGUR 11 VOLDSUTØVER(NES) ALDER VED BEBOERNES FØRSTE OPPHOLD. 2013-2015. PROSENT.

Voldsutøvers opprinnelse

51 prosent av beboerne rapporterte om voldsutøver(e) med innvandrerbakgrunn, mens 41 prosent hadde vært utsatt for voldsutøver(e) uten innvandrerbakgrunn.⁵⁷ Andelen har ikke endret seg nevneverdig de siste årene.

FIGUR 12 VOLDSUTØVER(NES) OPPRINNELSE, VED BEBOERS FØRSTE OPPHOLD I 2013-2015. PROSENT.

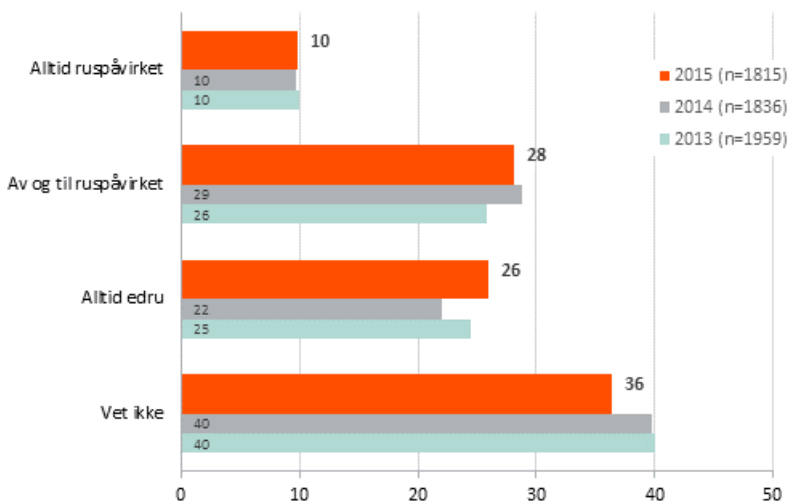
⁵⁷ Det var mulig å sette flere kryss på spørsmålet om voldsutøvers opprinnelse dersom man hadde vært utsatt for flere voldsutøvere av ulik opprinnelse. En beboer hadde krysset for både «en forelder født i utlandet» og «ingen foreldre født i utlandet». Korrigeret for dette blir andelen som oppgir voldsutøvere uten innvandrerbakgrunn, på 41 prosent.

Voldsutøver og den utsatte hadde som oftest samme bakgrunn. Innvandrerbeboerne var imidlertid oftere enn beboerne uten innvandrerbakgrunn utsatt for voldsutøver(e) med annen bakgrunn enn dem selv. 30 prosent av innvandrerne oppga at voldsutøver var uten innvandrerbakgrunn, mens 15 prosent av beboerne uten innvandrerbakgrunn oppga at voldsutøver var innvandrer. Dette mønsteret er tilsvarende som tidligere år.

Voldsutøvers tilstand ved overgrepene

For ti prosent av beboerne var voldsutøver alltid var ruspåvirket når overgrepet fant sted, mens 28 prosent opplevde at voldsutøver av og til var ruspåvirket. 26 prosent svarte at voldsutøveren alltid var edru. De fleste (36 prosent) svarte imidlertid «vet ikke» på spørsmålet om voldsutøver(nes) tilstand. Fordelingen har vært ganske stabil over tid.

VOLDSUTØVER(NES) TILSTAND VED MISHANDLINGEN/OVERGREPET. GJELDER BEBOERENS FØRSTE OPPHOLD I 2013-2015. PROSENT.

2.3 HJELPEN FRA KRISESENTERTILBUDENE

2.3.1 Hvordan kom beboerne i kontakt med krisesentertilbudene?

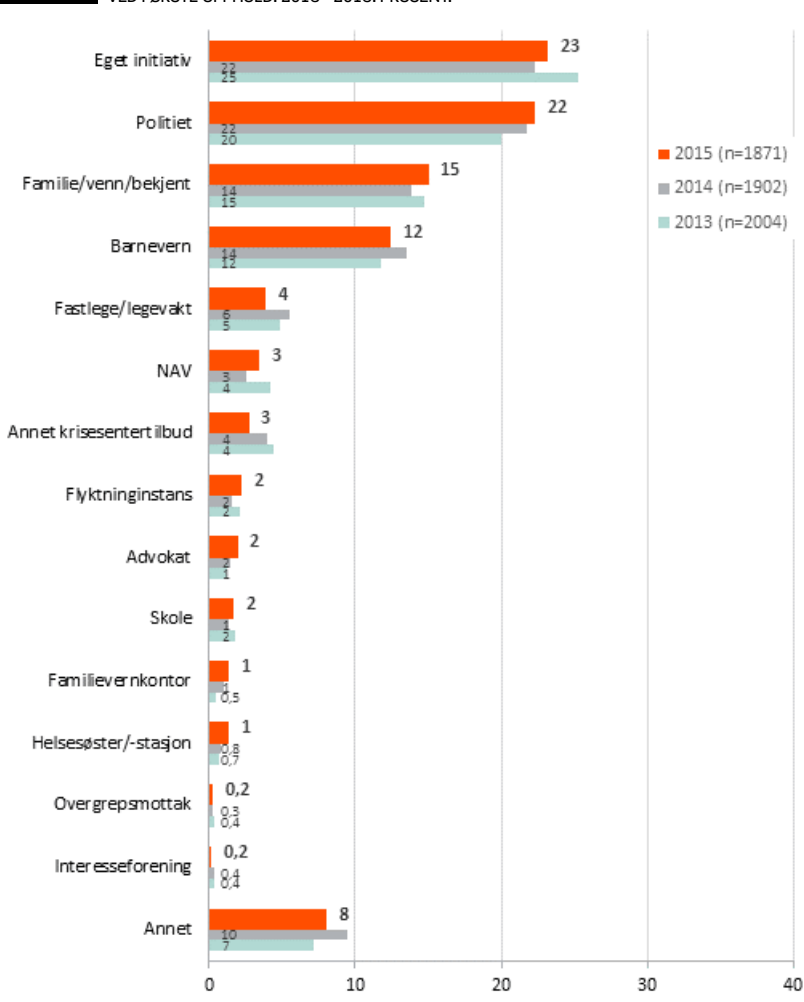
23 prosent av beboerne oppsøkte krisesentertilbudet på eget initiativ i 2015, og 22 prosent fikk hjelp til å komme i kontakt med krisesentertilbudet av politiet. Dette er omtrent tilsvarende andeler som i 2014. Politiet var den offentlige instansen som sto for flest kontaktformidlinger.

Det var også en god del som ble satt i kontakt med krisesentertilbudet via familie/venn/bekjent (15 prosent) og barnevernet (12 prosent). Fastlege/legevakt formildet

kontakt med krisesentertilbudet for fire prosent av beboerne. Tre prosent fikk kontakt med tilbudet via et annet krisesenter og tre prosent via NAV.

Åtte prosent svarte andre instanser, og det er stor spredning i svarene. DPS, Rosaprojektet, arbeidsgiver/kollega og ulike psykiske helsetjenester var det som oftest ble nevnt.

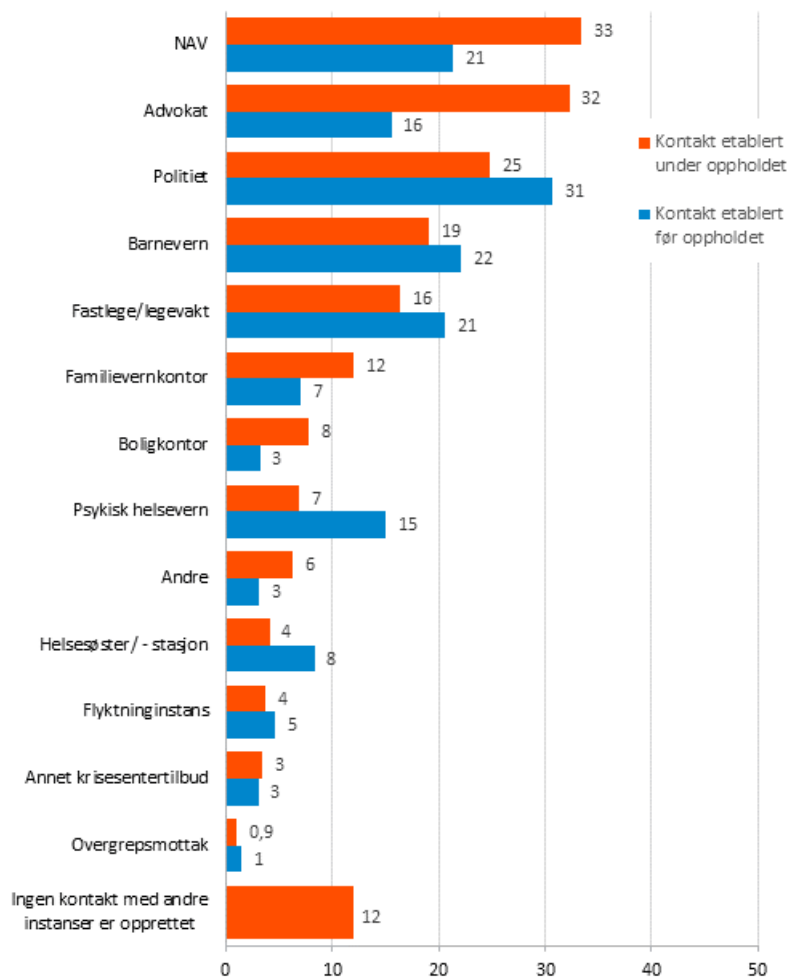
FIGUR 13 HVORDAN KOM BEBOEREN I KONTAKT MED KRISESENTERTILBUDET VED FØRSTE OPPHOLD. 2013 - 2015. PROSENT.

2.3.2 Kontakt med andre instanser

Krisesentertilbudene skal gi brukerne hjelp til å ta kontakt med andre deler av tjenesteapparatet (krisesenterloven, § 2). Figur 15 viser hvilke instanser det ble opprettet kontakt med ved det enkelte opphold, samt hvilke instanser det allerede var etablert kontakt med før oppholdene.

FIGUR 15 INSTANSER SOM DET BLIR OPPRETTET KONTAKT MED PÅ VEGNE AV BEBOERNE UNDER OPPHOLDENE, SAMT INSTANSER DET ALLEREDE VAR ETABLERT KONTAKT MED I FORKANT AV OPPHOLDENE. 2015. PROSENT.

NAV (33 prosent), advokat (32 prosent) og politi (25 prosent) var de vanligste instansene å sette beboerne i kontakt med under oppholdene. Det var også relativt vanlig å sette beboerne i kontakt med barnevern (19 prosent) og fastlege/legevakt (16 prosent). Ved tolv prosent av oppholdene ble det opprettet kontakt med familievernkontor, ved åtte prosent ble det opprettet kontakt med boligkontor, og ved syv prosent ble kontakt med psykisk helsevern opprettet.

Den vanligste instansen å ha kontakt med før oppholdet(ene), var politiet (31 prosent). Dette kan ses i lys av at politiet var den instansen som stod for flest henvisninger til krisesentertilbudene. En høy andel av beboerne var i forkant av oppholdet også i kontakt med barnevern (22 prosent), fastlege/legevakt (21 prosent), NAV (21 prosent), advokat (16 prosent) og psykisk helsevern (15 prosent). Videre hadde beboerne forut for åtte prosent av oppholdene etablert kontakt med helsesøster/helsestasjon, og

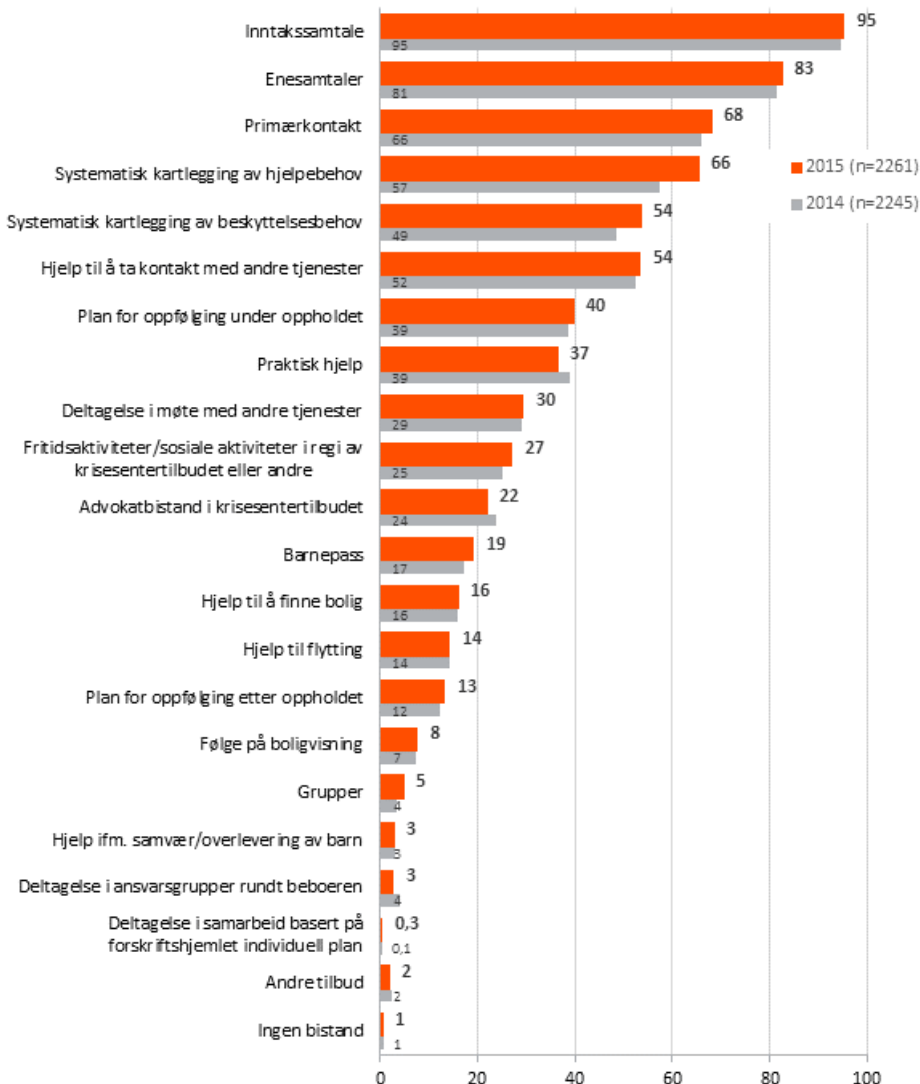
forut for syv prosent av oppholdene hadde de etablert kontakt med familievernkontor. Kontakt med NAV, advokat og familievernkontor ble oftere etablert under enn før oppholdene. Når det gjelder politi, fastlege/legevakt og psykisk helsevern, var det derimot vanligst at beboerne hadde etablert kontakt forut for oppholdene.

For tolv prosent av oppholdene var det ikke opprettet kontakt med andre instanser før oppholdet, og det ble heller ikke opprettet kontakt i løpet av oppholdet.

2.3.3 Bistand fra krisesentertilbudene

FIGUR 16

MOTTATT BISTAND FRA KRISESENTERTILBUDENE VED OPPHOLDENE. 2014-2015. PROSENT.

Ved omtrent alle opphold fikk beboerne en eller annen form for bistand. De vanligste formene var inntakssamtale (95 prosent), enesamtaler (83 prosent), primærkontakt (68 prosent) og systematisk kartlegging av hjelpebehov (66 prosent). Ved 54 prosent av oppholdene fikk beboerne hjelp til å ta kontakt med andre tjenester, og ved 54 prosent ble det gjennomført systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov. Praktisk hjelp og/eller en plan for oppfølging under oppholdet ble gitt ved ca. fire av ti opphold, mens krisesentertilbudet deltok i møte med andre tjenester ved tre av ti opphold. Ved 27 prosent av oppholdene deltok beboerne i fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter, mens det ved omtrent én av fem opphold ble gitt advokatbistand og/eller barnepass. Det ble også gitt hjelp til å finne bolig (16 prosent), hjelp til flytting (14 prosent) og/eller en plan for oppfølging etter oppholdet (13 prosent) ved mange av oppholdene.

Sammenlignet med 2014 har det vært en økning i andelen opphold der krisesentertilbudet foretok en systematisk kartlegging av hjelpebehov (fra 57 til 66 prosent) og beskyttelsesbehov (fra 49 til 54 prosent).

Hvilken bistand som ble gitt, varierte også etter hovedbeskjeftigelse. Generelt sett ble det gitt flere typer bistand til personer som var hjemmearbeidende, sammenlignet med beboerne som arbeidet fulltid. De hjemmearbeidende beboerne fikk oftere enn de som arbeidet fulltid, hjelp til å ta kontakt med andre tjenester og følge til møter med andre tjenester. De fikk oftere praktisk hjelp og hjelp i forbindelse med boligbytte (flyttehjelp, hjelp til å finne bolig og følge på boligvisning). De fikk også oftere barnepass og deltok oftere i fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter i regi av krisesentertilbudet.⁵⁸

Ved totalt 60 opphold (fire prosent) hadde beboerne fått utarbeidet individuell plan.⁵⁹ Dette er samme andel som i 2014, mens andelen var syv prosent i 2013.

2.3.4. Politianmeldelse

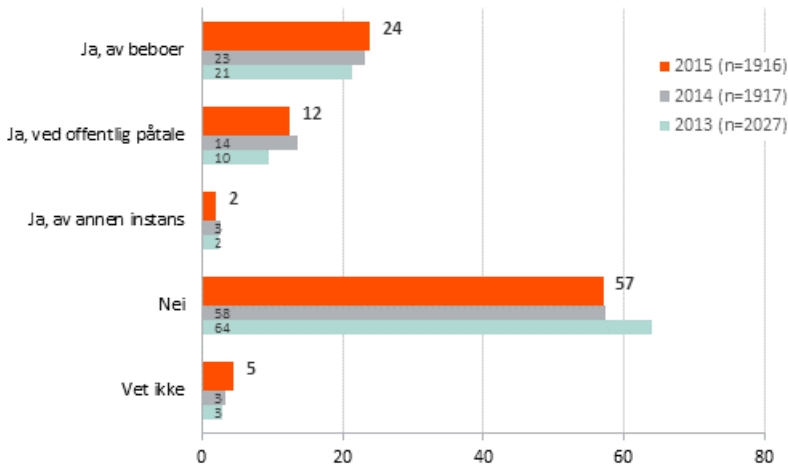
---

38 prosent av beboerne oppga at forholdet var anmeldt til politiet første gang de bodde på et krisesenter, omtrent samme andel som i 2014, men en økning fra 33 prosent i 2013. I de fleste tilfellene var det beboeren selv som anmeldte.

⁵⁸ Ved de fleste opphold av hjemmearbeidende, hadde beboeren innvandrerbakgrunn (86 prosent). Blant de uten innvandrerbakgrunn var det imidlertid kun 52 opphold av hjemmearbeidende beboere.

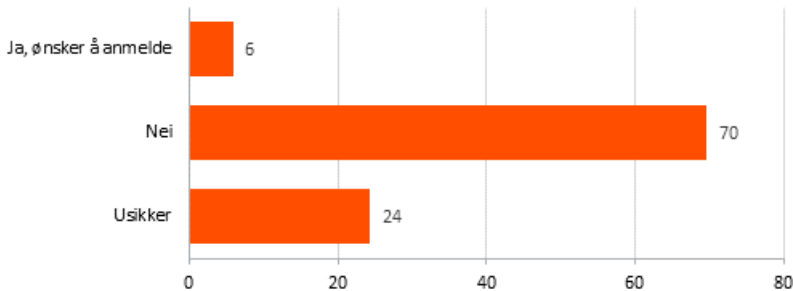
⁵⁹ Spørsmålet var besvart ved 1569 opphold. For 349 opphold var ikke spørsmålet besvart.

FIGUR 17 ER FORHOLDET ER ANMELDT VED FØRSTE OPPHOLD. 2013-2015. PROSENT.

Den vanligste årsaken til at beboerne ikke hadde anmeldt, var fordi de ikke ønsket (70 prosent). Totalt svarte kun seks prosent av de som ikke hadde anmeldt, at de ønsket å anmelde forholdet, mens 24 prosent var usikre.⁶⁰ De som ikke ønsket å anmelde forholdet eller var usikre, ble bedt om å skrive årsaken til dette. Det var stor spredning i svarene, men mange beskriver redsel, ønsker om å få fred/legge det bak seg og at man ikke anser det som har skjedd, som vold/straffbar handling.

FIGUR 18 ØNSKER BEBOERNE Å ANMELDE FORHOLDET? PROSENT. N=1027

2.4 HVOR DRO BEBOERNE ETTER KRISESENTEROPPHOLDET?

I 2015 endte 44 prosent av krisesenteroppholdene med at beboeren dro til egen bolig, uten voldsutøver, eller til ny/annen bolig. Andelene er omtrent tilsvarende som tidligere år.

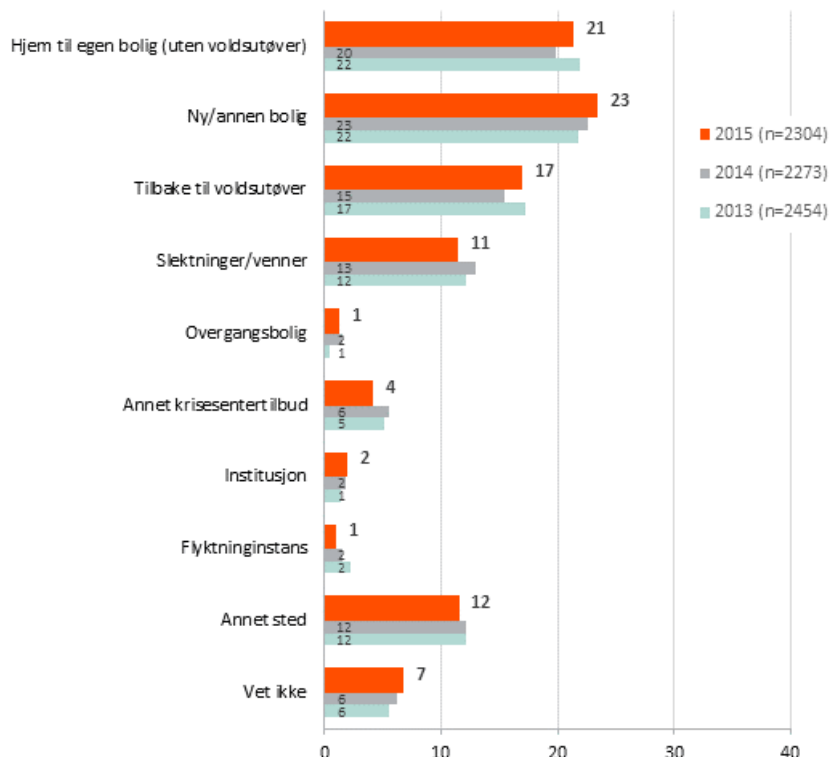
Relativt få dro videre til et annet krisesentertilbud, flyktningeinstans eller institusjon. Ved tolv prosent av oppholdene ble «annet sted» oppgitt. Mange av disse var beboere

⁶⁰ I 2014 svarte 64 prosent at de ikke ønsket å anmelde, og 29 prosent av usikre. På grunn av endring i øvrige svarkategorier er det ikke lagt inn sammenligning i figuren.

som fremdeles bodde på senteret ved årsskiftet, men også hjemland eller sykehus ble nevnt av flere. Ved syv prosent av oppholdene ble det ikke registrert hvor beboerne dro.

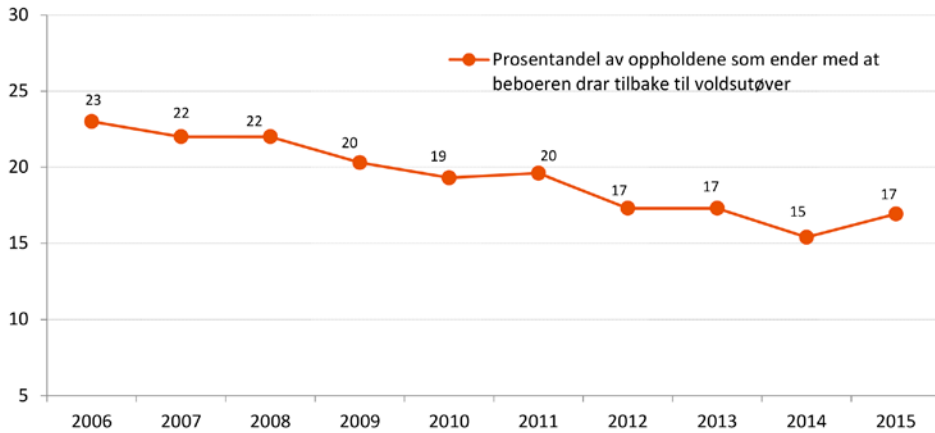
FIGUR 19 HVOR BEBOERNE DRAR ETTER KRISESENTEROPPHOLDET. 2013- 2015. PROSENT.

Ved 17 prosent av oppholdene dro beboeren tilbake til voldsutøver. Sammenlignet med de tre foregående årene, er det små forskjeller, men i perioden 2006 til 2012 var det en jevn nedgang i denne andelen. I 2006 endte hele 23 prosent av oppholdene med at beboeren dro tilbake til voldsutøveren.

FIGUR 20

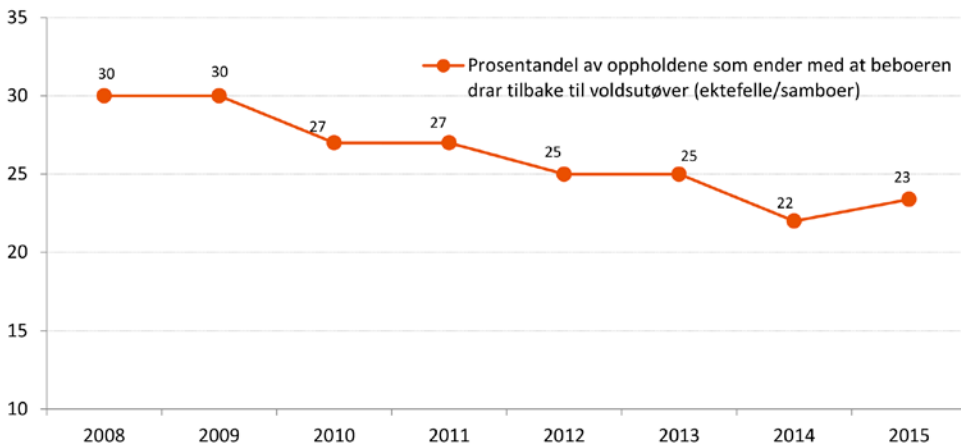
ANDEL AV OPPHOLD SOM ENDER MED AT BEBOEREN DRAR TILBAKE TIL VOLDSUTØVER. 2006-2015. PROSENTER.

Andelen som dro tilbake til voldsutøver, må også ses i sammenheng med hvem som var voldsutøver. Sammensetningen av voldsutøverne har variert litt over tid, selv om den største gruppen alltid har vært ektefelle/samboer. Figuren nedenfor viser andel opphold der voldsutøveren var ektefelle/samboer som endte med at beboerne dro tilbake til voldsutøver. Vi ser en nedgang fra 30 prosent i 2008 til 22 prosent i 2014. I 2015 var andelen 23 prosent, altså omtrent tilsvarende som fjoråret.

FIGUR 21

ANDEL AV OPPHOLD DER VOLDSUTØVER VAR EKTEFELLE/SAMBOER SOM ENDER MED AT BEBOEREN DRAR TILBAKE TIL VOLDSUTØVER. 2006-2015. PROSENTER.

Av oppholdene der voldsutøveren var ektefelle/samboer, og beboeren hadde med seg barn under 18 år til krisesentertilbudene, dro 19 prosent tilbake til voldsutøver. Dette gjaldt 29 prosent av oppholdene der beboeren ikke hadde med seg barn under 18 år. Opphold med barn endte altså sjeldnere med retur til voldsutøver, sammenlignet med opphold hvor beboerne ikke hadde med barn.

Andelen som dro tilbake til voldsutøver, hadde også sammenheng med beboernes hovedbeskjeftigelse. Blant opphold der voldsutøver var ektefelle/samboer, dro 28 prosent av de hjemmearbeidende, mot 19 prosent av de som var i fulltidsarbeid, tilbake til voldsutøver.

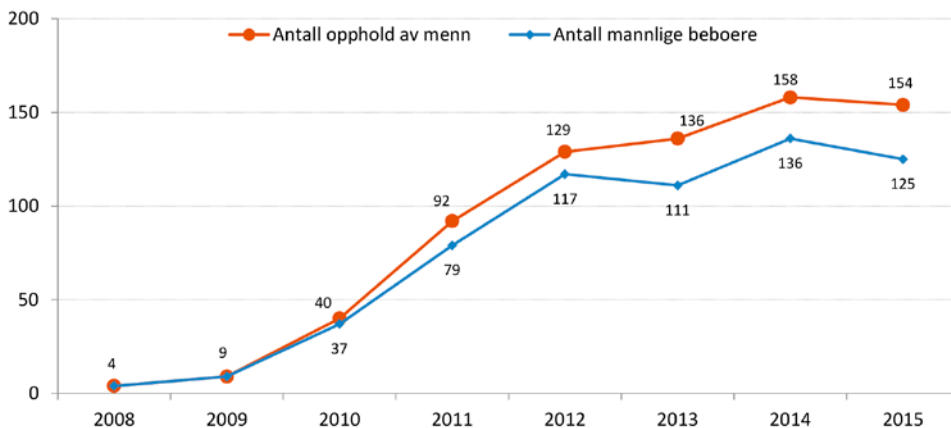
2.5 MANNLIGE BEBOERE

Dette avsnittet omhandler mennene som oppholder seg ved krisesentertilbudene, hva de har blitt utsatt for, og hvilken bistand som ble gitt. Vi ser blant annet på forskjeller mellom mannlige og kvinnelige beboere. Siden de fleste krisesenterbeboerne var kvinner, vil deres resultater i stor grad være sammenfallende med resultatene for beboerne totalt.

Antall

- I 2015 bodde til sammen 125 menn fordelt på totalt 30 krisesentertilbud. Antall menn og opphold av menn har økt betydelig etter at tilbud til menn ble lovpålagt i 2010.

FIGUR 22 ANTALL MENN OG OPPHOLD AV MENN. 2008-2015.

62 prosent (77 menn) hadde innvanderbakgrunn, en litt lavere andel enn blant de kvinnelige beboerne (67 prosent).

Alder

- Gjennomsnittsalderen for mannlige beboere var 37 år, to år eldre enn de kvinnelige beboerne.

Oppholdet

- Mennene hadde i 2015 til sammen 154 opphold og overnattet i totalt 5241 døgn. Et gjennomsnittlig opphold varte i 34 døgn, omtrent samme lengde som i 2014 (33), og litt lengre enn et gjennomsnittlig opphold blant de kvinnelige beboerne (30).

Volden

- Ved første opphold oppga 73 prosent at psykisk vold var årsaken til at de henvendte seg til krisesentertilbudet. 67 prosent hadde blitt truet, mens 48 prosent oppga fysisk vold. 17 prosent oppga materiell vold. Dette var også de mest typiske årsakene blant øvrige beboere.
- Tolv prosent av mennene med innvandrerbakgrunn henvendte seg til krisesentrene som følge av menneskehandel, en noe høyere andel enn blant de kvinnelige beboerne (4 prosent). Åtte prosent av innvandrer mennene oppga æresrelatert vold og fire prosent oppga tvangsekteskap som årsak.⁶¹
- Seks prosent av mennene hadde vært utsatt for et engangstilfelle forut for første krisesenteropphold, samme andel som blant de kvinnelige beboerne. 39 prosent av mennene hadde vært utsatt for overgrep i en periode på inntil ett år og 55 prosent var utsatt for overgrep som hadde pågått i mer enn ett år. En noe høyere andel av de mannlige enn kvinnelige beboerne hadde vært utsatt for overgrep som hadde vart inntil ett år, mens en noe lavere andel hadde vært utsatt for overgrep som hadde pågått i mer enn ett år.

Voldsutøverene

- 66 prosent av mennene var utsatt for en voldsutøver, mens 34 prosent var utsatt for to eller flere voldsutøvere. En høyere andel av de mannlige enn kvinnelige beboerne (20 prosentpoeng flere) hadde vært utsatt for flere voldsutøvere.
- 36 prosent av mennene hadde vært utsatt for vold fra ektefelle/samboer, mens seks prosent oppga tidligere ektefelle/samboer. Dette er lavere andeler enn blant de kvinnelige beboerne (henholdsvis 67 og 13 prosent). Det var mer vanlig blant menn enn blant kvinner at voldsutøveren var forelder (17 prosent), annet familiemedlem (12 prosent), en eller flere bekjente (23 prosent) eller en eller flere ukjente (7 prosent).
- 74 prosent av mennene som var gift eller samboer, oppga at voldsutøveren var ektefelle/samboer. Av de som ikke levde i samboerskap/ekteskap, hadde 30 prosent vært utsatt for vold fra foreldre. 15 prosent av sistnevnte gruppe menn oppga at voldsutøveren var annet familiemedlem, mens 30 prosent hadde vært utsatt for vold fra en eller flere bekjente.
- 58 prosent hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver, mens 60 hadde vært utsatt for en mannlige voldsutøver. Til sammenligning hadde kun tolv prosent av de kvinnelige beboerne vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver, mens nesten alle (96 prosent) hadde vært utsatt for en mannlige. Av mennene som oppga en kvinnelig voldsutøver, hadde 30 prosent samtidig vært utsatt for en mannlige voldsutøver, mens 70 prosent kun hadde vært utsatt for kvinnelig voldsutøver.
- 29 prosent av mennene oppga at voldsutøver alltid var edru, mens syv prosent oppga at voldsutøver alltid var ruspåvirket og 21 prosent oppga at voldsutøver av og til var ruspåvirket. 44 prosent av mennene svarte «vet ikke», en andel som er åtte prosentpoeng høyere enn for de kvinnelige beboerne.

⁶¹ Av 76 menn med innvandrerbakgrunn.

Om de mannlige beboerne

- 47 prosent av mennene levde i samboerskap eller ekteskap, mens 53 prosent var enslig, separert, skilt eller hadde flyttet fra samboer. Sammenlignet med de kvinnelige beboerne, levde en lavere andel av mennene i samboerskap eller ekteskap (47 mot 69 prosent).
- 22 prosent hadde en funksjonsnedsettelse, noe som tilsvarer 26 menn. Av disse hadde ti menn psykiske lidelser, ti hadde en eller flere kroniske sykdommer, syv hadde nedsatt bevegelsesevne og fem hadde en utviklingshemming eller andre kognitive vansker.
- 28 prosent av mennene var utearbeidende fulltid og syv prosent jobbet deltid. En lavere andel av mennene som bodde på krisesentertilbudene enn i befolkningen generelt (70,4 prosent), var i arbeid.⁶² 30 prosent mottok stønad/trygd/pensjon, 21 prosent var under utdanning, 21 prosent var arbeidssøkende og to prosent deltok på kurs. En høyere andel av de mannlige enn av de kvinnelige beboerne arbeidet fulltid, var under utdanning, samt var arbeidssøkende.
- 15 prosent av mennene (18 menn) hadde med seg barn under 18 år ved sitt første opphold på krisesentertilbudet, noe som er en lavere andel enn blant de kvinnelige beboerne (50 prosent).

Bistand fra krisesentertilbudene

- Ved nesten alle opphold av menn (92 prosent) ble det gjennomført en inntakssamtale. Ved de fleste opphold ble det også gitt bistand i form av enesamtaler (76 prosent). Ved 69 prosent av oppholdene ble mennene tildelt primærkontakt, videre ble det foretatt systematisk kartlegging av hjelpebehov ved 58 prosent av oppholdene, og systematisk kartlegging av beskyttelsesbehovet i 46 prosent av oppholdene.
- Krisesentertilbudene ga hjelp til å ta kontakt med andre tjenester ved 56 prosent av oppholdene, og deltok i møter med andre tjenester ved 20 prosent av oppholdene. Videre ble det gitt praktisk hjelp ved 40 prosent av oppholdene, ved 38 prosent hadde krisesentertilbudene en plan for oppfølging under oppholdet, og ved tolv prosent hadde de en plan for oppfølging etter oppholdet. Ved tolv prosent av oppholdene deltok mennene på fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre, mens advokatbistand i krisesentertilbudet ble gitt ved ti prosent av oppholdene. Ved 14 prosent av oppholdene ble det gitt hjelp til å finne bolig, og ved elleve prosent av oppholdene hjalp krisesentertilbudene til med selve flyttingen.
- Sammenlignet med de kvinnelige beboerne, ble det ved en lavere andel av opphold av menn gitt bistand i form av fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter (12 mot 28 prosent), barnepass (4 mot 20 prosent), advokatbistand (10 mot 23 prosent), enesamtaler (76 mot 83 prosent), systematisk kartlegging av hjelpebehov (58 mot 66 prosent), systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov (46 mot 54 prosent) og deltakelse i møte med andre tjenester (20 mot 30 prosent).

⁶² Andelen sysselsatte menn i befolkningen er 70,1 prosent. Gjelder 4. kvartal 2015, menn i alderen 15-74 år (<http://www.ssb.no/aku>).

Hvordan kom de i kontakt med krisesentertilbudet?

- 20 prosent av mennene oppsøkte krisesentertilbudet på eget initiativ første gang de oppholdt seg der, mens 15 prosent ble henvist dit fra familie/venn/bekjent. Blant ulike instanser var det politiet (27 prosent) og barnevernet (11 prosent) som stod for flest henvisninger. Det er forholdsvis små forskjeller mellom de mannlige og kvinnelige beboerne med tanke på hvordan de kom i kontakt med krisesentertilbudet.

Kontakt med andre instanser

- NAV (40 prosent), advokat (16 prosent), politiet (15 prosent) og fastlege (13 prosent) var de vanligste instansene som mennene var i kontakt med under oppholdene. Kontakt med NAV ble opprettet ved flere opphold av menn enn kvinner. Opphold av kvinner endte oftere enn opphold av menn med at de kom i kontakt med politiet og/eller advokat.
- Forut for oppholdene hadde 32 prosent av mennene vært i kontakt med politiet. Videre hadde 21 prosent vært i kontakt med NAV, og 20 prosent med fastlege/legevakt. Før oppholdene hadde 17 prosent av mennene vært i kontakt med psykisk helsevern, 16 prosent hadde vært i kontakt med advokat og 14 prosent hadde vært i kontakt med barnevernet. Det var mindre vanlig blant mennene enn blant kvinnene at de var i kontakt med familievernkantor, barnevern eller helsesøster/stasjon før de bodde på krisesenteret.

Politianmeldelse

- 34 prosent av mennene svarte ved første opphold at forholdet var anmeldt til politiet, en litt lavere andel enn blant de kvinnelige beboerne (39 prosent). Blant de som ikke hadde anmeldt, svarte 78 prosent at de ikke ønsket å anmelde. Tre prosent ønsket å anmelde, mens 20 prosent var usikre. En høyere andel blant mennene enn kvinnene ønsket ikke å anmelde (78 mot 69 prosent).

Hvor drar de etter oppholdet

- 44 prosent av oppholdene endte med at mennene dro til ny/annen bolig eller hjem til egen bolig (uten voldsutøver). Dette er omtrent tilsvarende som for kvinnene (45 prosent). Ved tolv prosent av oppholdene dro mennene tilbake til voldsutøver, en noe lavere andel sammenlignet med de kvinnelige beboerne (17 prosent). Ved 14 prosent av oppholdene dro mennene til slektninger/venner.

2.5 FORSKJELLER MELLOM BEBOERE MED OG UTEN INNVANDRERBAKGRUNN

Som vist i kapittel 2.1.4 var beboere med innvandrerbakgrunn overrepresentert ved krisesentertilbudene. Andelen har vært høy over tid og var i 2015 på 67 prosent.⁶³

⁶³ For 52 beboere var det svart "vet ikke" på spørsmålet om bakgrunn.

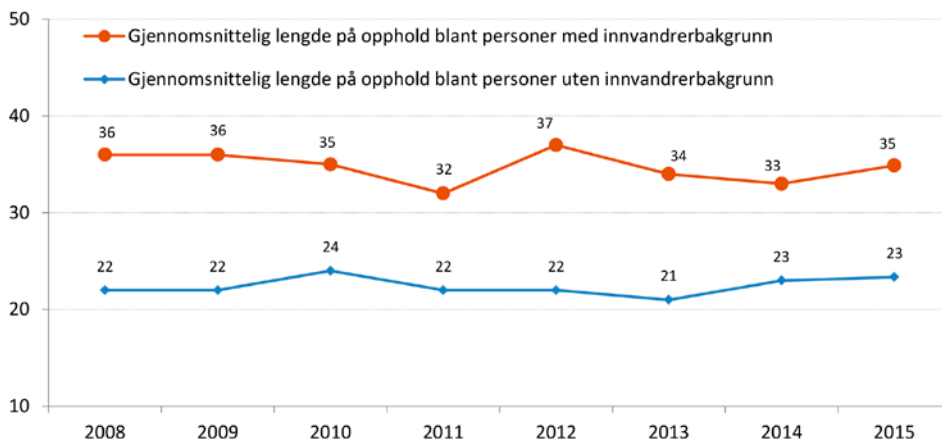
Kjønn og alder

- De aller fleste beboerne med innvandrerbakgrunn var kvinner (1168). 77 mannlige beboere med innvandrerbakgrunn ble registrert i 2015.⁶⁴ I 2014 var antallet 84, og i 2013 var antallet 53.
- Beboerne med innvandrerbakgrunn var gjennomgående yngre enn beboere uten innvandrerbakgrunn, med en snittalder på 33 mot 39 år.

Oppholdet

- Beboere med innvandrerbakgrunn hadde lengre opphold på krisesentertilbudene enn beboere uten innvandrerbakgrunn. I snitt varte deres opphold i 35 døgn, mot 23 døgn blant de uten innvandrerbakgrunn. Denne differansen har vært forholdsvis stabil over tid.

FIGUR 23 GJENNOMSNIITTLIG ANTALL OVERNATTINGSDØGN ETTER BEBOERS OPPRINNELSE. PERIODEN 2008-2015.⁶⁵

- Beboere som hadde vært utsatt for menneskehandel oppholdt seg lengre på krisesentertilbudene (91 døgn i snitt) enn øvrige beboere (28 døgn i snitt). Ved 82 opphold var menneskehandel årsak til henvendelsen. Dette kan forklare noe av forskjellen vi finner mellom beboere med og uten innvandrerbakgrunn. Dersom man ekskluderer beboere utsatt for menneskehandel, viser resultatene imidlertid fremdeles at beboere med innvandrerbakgrunn i snitt bodde lengre enn beboere uten innvandrerbakgrunn, 32 mot 23 døgn.

Volden

- Blant beboerne både med og uten innvandrerbakgrunn var psykisk vold, trusler og fysisk vold de vanligste årsakene til oppholdet. En lavere andel av beboerne med innvandrerbakgrunn oppga at årsaken var psykisk vold (83 mot 87 prosent), materiell vold (20 mot 24 prosent), trusler (62 mot 65 prosent) eller elektronisk/digital vold (4 mot 7 prosent), men jevnt over er forskjellene små.

⁶⁴ For tre av innvandrerbeboerne var det ikke svart på spørsmålet om kjønn.

⁶⁵ Ved 296 opphold (også inkludert de som ikke godtok registrering) mangler opplysninger om bakgrunn. Disse er ikke med i beregningen av antall døgn brutt ned på bakgrunn.

- Syv prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn henvendte seg som følge av æresrelatert vold, fem prosent som følge av menneskehandel, og tre prosent oppga tvangsekteskap som årsak.
- Beboerne både med og uten innvandrerbakgrunn hadde som regel vært utsatt for gjentatte overgrep forut for første krisesenteropphold.⁶⁶ Beboere med innvandrerbakgrunn hadde litt sjeldnere enn beboere uten innvandrerbakgrunn vært utsatt for overgrep i en periode på fem år eller lengre (29 mot 34 prosent), men oftere vært utsatt for overgrep som hadde pågått mellom ett til fire år (35 mot 31 prosent).

Voldsutøverene

- En høyere andel av beboerne med innvandrerbakgrunn enn uten hadde vært utsatt for flere voldsutøvere (18 mot 11 prosent).
- Blant beboere både med og uten innvandrerbakgrunn var voldsutøveren som regel ektefelle/samboer. Færre beboere med innvandrerbakgrunn enn uten hadde vært utsatt for vold fra tidligere ektefelle/samboer (10 mot 17 prosent). Flere beboere med innvandrerbakgrunn enn uten hadde vært utsatt for vold fra foreldre (11 mot 7 prosent) eller annet familiemedlem (11 mot 4 prosent).⁶⁷
- 95 prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn hadde vært utsatt for en mannlig voldsutøver, mens 15 prosent hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver.⁶⁸ Av beboerne uten innvandrerbakgrunn, hadde 14 prosent vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver.
- Voldsutøver(ne) til beboerne med innvandrerbakgrunn var sjeldnere ruspåvirket under overgrepet. Åtte prosent av innvandrerbeboerne svarte at voldsutøver alltid var ruspåvirket og 22 prosent svarte at voldsutøver av og til var ruspåvirket. Blant beboerne uten innvandrerbakgrunn var andelen henholdsvis 14 og 39 prosent.

Om innvandrerbeboerne

- Betraktelig flere av beboerne med innvandrerbakgrunn var gift/registrert partner, mens en mye høyere andel av beboerne uten innvandrerbakgrunn levde i samboerskap. Dersom man slår sammen disse kategoriene, finner vi at 64 prosent av beboerne uten innvandrerbakgrunn og 69 prosent av innvandrerbeboerne levde i et parforhold.
- Åtte prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn hadde en funksjonsnedsettelse, en betydelig lavere andel enn blant beboere uten innvandrerbakgrunn (38 prosent).
- En langt lavere andel av innvandrerbeboerne mottok stønad/trygd/pensjon (21 prosent) sammenlignet med beboerne uten innvandrerbakgrunn (54 prosent). Videre var en høyere andel av beboerne med innvandrerbakgrunn hjemmearbeidende (23 mot 7 prosent). Totalt 34 prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn var yrkesaktive i heltid eller deltidsarbeid, mens 33 prosent av beboerne uten innvandrerbakgrunn var yrkesaktive.

⁶⁶ Kun syv prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn og fem prosent av de uten innvandrerbakgrunn hadde vært utsatt for en engangsforeteelse.

⁶⁷ Annet familiemedlem er familiemedlemmer utenom sønn/datter og stemor/stefar. Henholdsvis én og to prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn svarte sønn/datter og stemor/stefar på spørsmål om voldsutøver.

⁶⁸ Det var mulig å svare både mann og kvinne dersom man hadde vært utsatt for overgrep fra flere voldsutøvere av ulikt kjønn. Derfor vil ikke summen bli 100.

- En større andel av beboerne med innvandrerbakgrunn enn uten, hadde med seg barn under 18 år til krisesentertilbudet, henholdsvis 53 mot 37 prosent.

Bistand fra krisesentertilbudene

- Omtrent alle beboere fikk bistand fra krisesentrene, men beboerne med innvandrerbakgrunn mottok oftere flere typer bistand. De største forskjellene gjaldt systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov og hjelpebehov, hjelp til å ta kontakt med andre tjenester, advokatbistand, barnepass, hjelp til å finne bolig og hjelp til flytting, praktisk hjelp. Dette ble oppgitt av rundt ti prosentpoeng flere av innvandreroppholdene enn øvrige opphold.
- Ved 26 prosent av førstegangsoppholdene til personer med innvandrerbakgrunn benyttet krisesentertilbudet tolk. Fire prosent hadde behov for tolk ved første opphold uten at dette ble benyttet⁶⁹. Blant årsaker til at tolk ikke ble brukt, nevnes det at tolk ikke var tilgjengelig, beboeren kom på natta, at familie/venner hjalp til å oversette, samt at beboeren forstod en del norsk eller engelsk.

Hvordan kom de i kontakt med krisesentertilbudet?

- Færre beboere med innvandrerbakgrunn (19 prosent) enn beboere uten (31 prosent) oppsøkte krisesentertilbudet på eget initiativ. En større andel av beboerne med innvandrerbakgrunn ble satt i kontakt med krisesenteret av politiet (24 mot 18 prosent).

Kontakt med andre instanser

- Det var mer vanlig for beboere med innvandrerbakgrunn enn uten at det under oppholdene ble opprettet kontakt med NAV (41 mot 21 prosent), advokat (38 mot 24 prosent), barnevern (22 mot 13 prosent) og politi (27 mot 22 prosent).
- Før oppholdene hadde flere beboere uten enn med innvandrerbakgrunn opprettet kontakt med fastlege/legevakt (28 mot 18 prosent) og psykisk helsevern (28 mot 9 prosent).
- For elleve prosent av oppholdene til beboere med innvandrerbakgrunn og 16 prosent av oppholdene til beboere uten innvandrerbakgrunn, var det ikke opprettet kontakt med andre instanser, verken før eller under oppholdet.

Politianmeldelse

- En høyere andel av beboerne med enn uten innvandrerbakgrunn oppga at forholdet var anmeldt (41 mot 35 prosent). Av de som ikke hadde anmeldt, oppga de fleste av både beboerne med og uten innvandrerbakgrunn at de ikke ønsket å anmelde forholdet.

Hvor drar de etter oppholdet

- Både blant beboere med og uten innvandrerbakgrunn var det mest vanlig å dra tilbake til egen bolig, uten voldsutøver, eller til ny/annen bolig etter oppholdet. Henholdsvis 45 og 48 prosent av oppholdene endte med disse alternativene. Ved 18 prosent av oppholdene til beboere med innvandrerbakgrunn dro de tilbake til voldsutøver, sammenlignet med 15 prosent av oppholdene til beboere uten innvandrerbakgrunn. Videre endte en høyere andel av oppholdene til beboere uten innvandrerbakgrunn med flytting til slektninger/venner (15 mot 10 prosent).

⁶⁹ Andelen var tre prosent i 2014 og fem prosent i 2013.

3

DAGBRUKERE PÅ KRISESENTERTILBUDENE

I følge krisesenterloven (§ 2) skal krisesentrene gi et dagtilbud med støtte, råd og veiledning. Dagtilbudet retter seg både mot personer som tidligere har bodd på senteret og som trenger støtte i en reetableringsfase, og mot personer som kun bruker krisesentertilbudet for samtale og rådgivning.

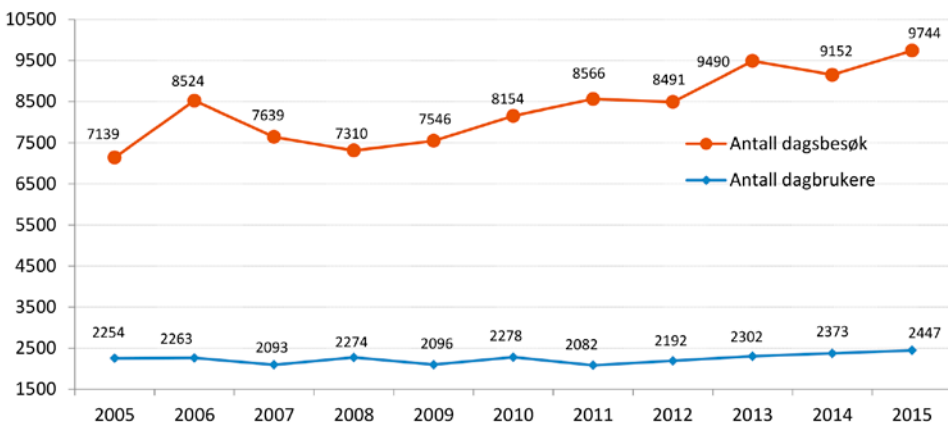
Opplysninger om dagbrukere er basert på det første dagsbesøket i rapporteringsåret (2015). Dagsbesøk vil være alle dagsbesøkene som er registrert i løpet av året. De fleste analyser er basert på dagbrukere. Det vil fremgå av tekst og/eller tabell hvorvidt analysen tar utgangspunkt i dagbrukere eller dagsbesøk.

3.1 OM DAGBRUKERNE

3.1.1 Antall

I 2015 ble det registrert 2447 dagbrukere og 9744 dagsbesøk. Figuren viser at det er en økning i antall dagsbesøk og dagbrukere sammenlignet med tidligere år, og antallet er det høyeste i perioden fra 2005. Av alle dagsbesøk i 2015, var det 520 tilfeller hvor personen ikke godtok registrering.

FIGUR 24 ANTALL DAGBRUKERE OG DAGSBESØK. PERIODEN 2005-2015.

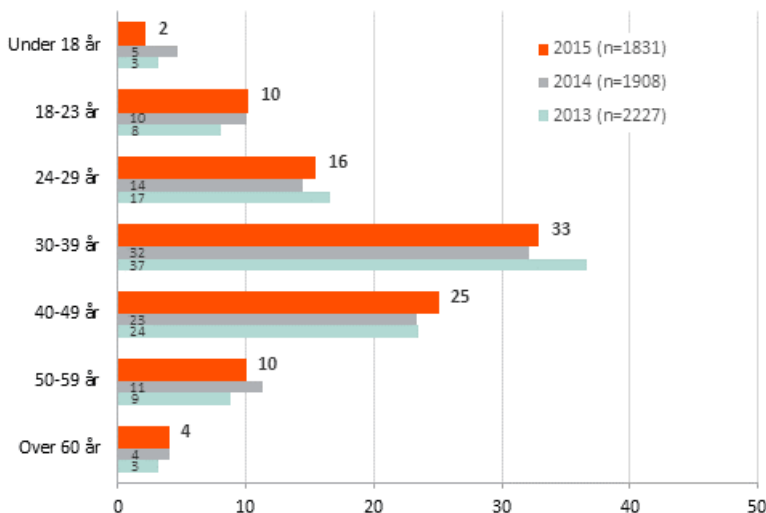
44 prosent av dagbrukerne i 2015 hadde ikke vært i kontakt med noe krisesentertilbud tidligere. Andelen var 31 prosent i 2014 og 2013.

31 prosent av dagbrukerne hadde ved sitt første dagsbesøk i 2015 vært beboer på et krisesentertilbud tidligere.⁷⁰ Gruppen med tidligere beboere omfatter både de som har bodd på krisesenteret der de var dagsbesøkende og/eller andre krisesenter, i løpet av 2015 eller tidligere år. Tre av fire av de tidligere beboerne hadde ett opphold bak seg, mens én av fire hadde to eller flere. Dette viser at mange beboere brukte krisesentertilbudene som en oppfølgingsinstans for samtale, råd og bistand etter at de hadde flyttet ut.

3.1.2 Alder

Dagbrukernes gjennomsnittsalder var 37 år, to år eldre enn beboerne. Prosentfordelingen viser at de fleste (58 prosent) var i 30-40 årene. 28 prosent av dagbrukerne var under 30 år, mens 14 prosent var 50 år eller eldre. Aldersprofilen til dagbrukerne i 2015 er relativt lik som tidligere år.

FIGUR 25 DAGBRUKERNES ALDER. 2013 - 2015. PROSENT.

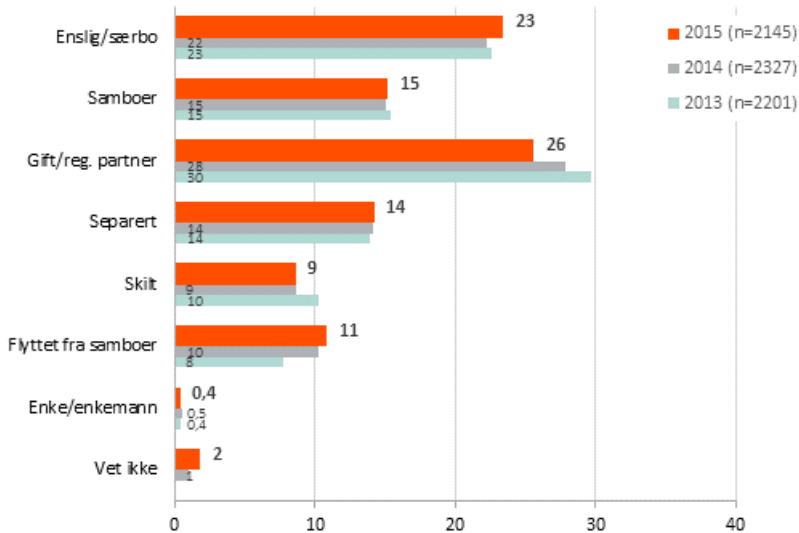

3.1.3 Sivilstand

Figur 26 viser dagbrukernes sivilstand. 57 prosent av dagbrukerne i 2015 var enten enslig, separert, skilt eller flyttet fra samboer eller enke/enkemann. Sammenlignet med tidligere har det vært få endringer.

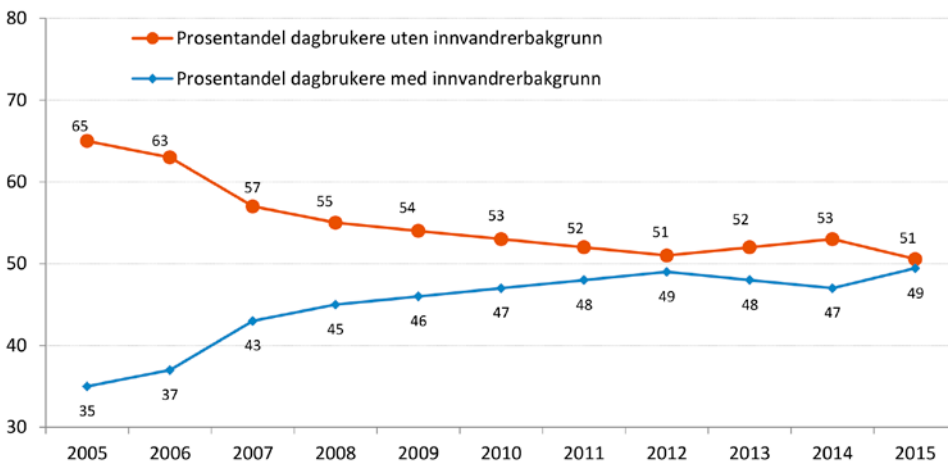
Det var færre samboende og gifte/registrerte partnere blant dagbrukerne (41 prosent) enn beboere (67 prosent). Dette kan tyde på at dagbrukerne i større grad benytter samtaletilbudet for råd og veiledning etter at et brudd har funnet sted.

⁷⁰ 50 prosent av alle dagsbesøk var av en person som hadde vært beboer tidligere. Andelen var 43 prosent i 2014 og 45 prosent i 2013.

FIGUR 26 DAGBRUKERNES SIVILSTAND, 2013 - 2015. PROSENT.

3.1.4 Opprinnelse/bakgrunn

I 2015 var 51 prosent av dagbrukerne (1089 dagbrukere) av norsk opprinnelse, mens 49 prosent hadde innvandrerbakgrunn (1065 dagbrukere).⁷¹ Prosentandelene har vært forholdsvis stabil de siste årene.⁷² Sammenlignet med beboerne hadde en lavere andel dagbrukere innvandrerbakgrunn (67 mot 49 prosent).

FIGUR 27 PROSENTANDEL DAGBRUKERE MED OG UTEN INNVANDREBAKGRUNN, 2005-2015.

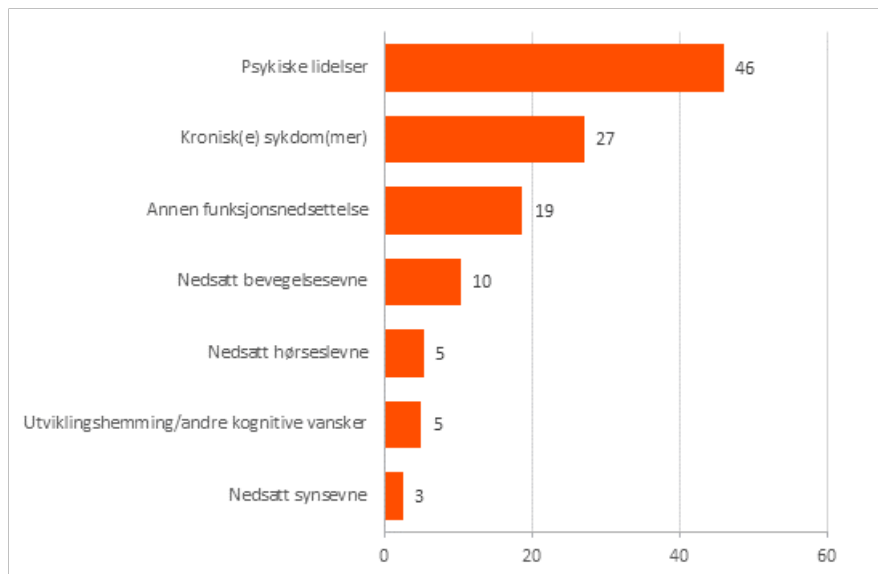
⁷¹ Av 2154 dagbrukere. For 290 av dagbrukerne var det svart "vet ikke" på spørsmålet om foreldrene er født i utlandet. Disse er ikke med i prosentberegningen.

⁷² Dersom vi ser på antallet dagbrukere uten innvandrerbakgrunn, var dette 1153 i 2008, ganske likt som i 2015 (1089). Når det gjelder dagbrukere med innvandrerbakgrunn, var antallet 928 i 2008 mot 1065 i 2015.

3.1.5 Funksjonsnedsettelse

16 prosent av dagbrukerne hadde en funksjonsnedsettelse, en andel som så vidt er lavere enn blant beboerne (18 prosent). Av de som hadde en funksjonsnedsettelse, hadde 46 prosent psykiske lidelser, 27 prosent hadde en eller flere kroniske sykdommer, ti prosent hadde nedsatt bevegelsesevne, fem prosent en utviklingshemming/andre kognitive vansker, fem prosent hadde nedsatt hørselsevne og tre prosent hadde nedsatt synsevne. 19 prosent oppga «annen funksjonsnedsettelse» og i de åpne svarene var det ADHD, angst og andre psykiske problemer, samt ulike typer smerter, som oftest ble nevnt. På samme måte som for beboere har også kategoriene i dagbrukerskjemaet blitt endret sammenlignet med tidligere, og resultatene er derfor ikke sammenlignet over tid.⁷³

FIGUR 28 FUNKSJONSNEDESETTELSER BLANT DAGBRUKERNE. PROSENTER AV DE SOM HAR EN FUNKSJONSNEDESETTELSE. 2015. N=359

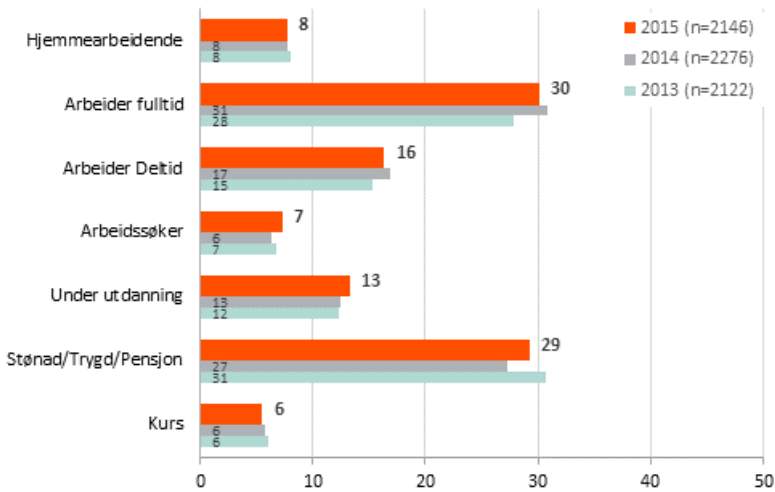

3.1.6 Tilknytning til arbeidslivet

30 prosent av dagbrukerne var i fulltidsarbeid og 16 prosent i deltidsarbeid. 29 prosent gikk på stønad/trygd/pensjon, 13 prosent var under utdanning, mens syv prosent var arbeidssøkende og seks prosent deltok på kurs.

⁷³ Tidligere år har svarkategoriene omhandlet fysiske funksjonsnedsettelser. Fra 2015 har det blitt inkludert kategorier som omhandler psykiske lidelser, kroniske sykdommer, samt utviklingshemming eller kognitive vansker.

FIGUR 29 DAGBRUKERNES TILKNYTNING TIL ARBEIDSLIVET. 2013-2015. PROSENT.

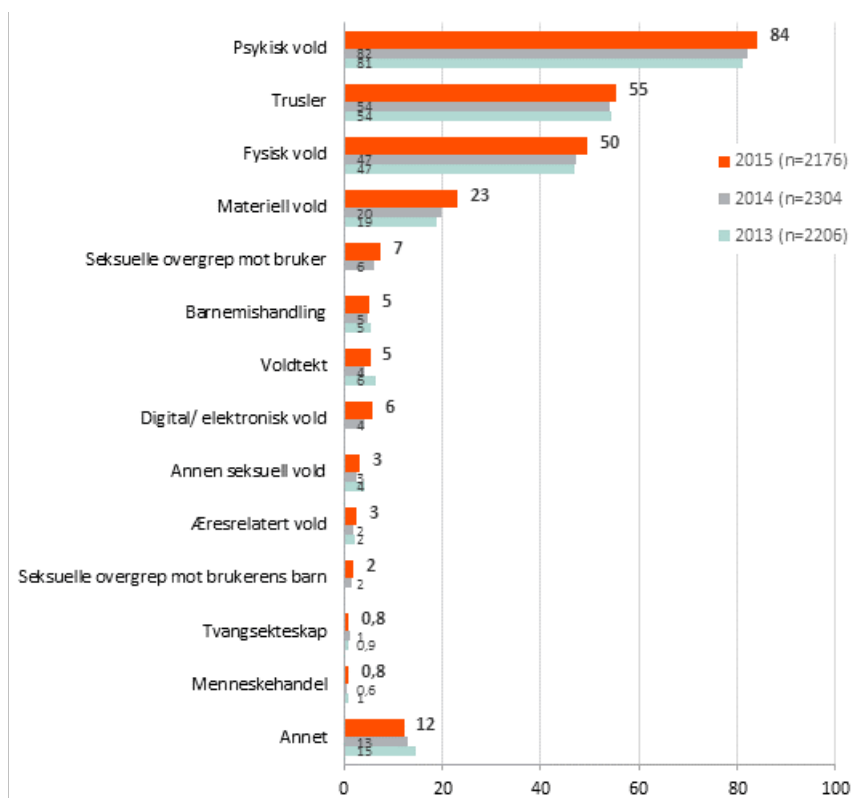
En større andel av dagbrukerne enn beboerne var utearbeidende, henholdsvis 46 mot 33 prosent.

Dersom vi ser på dagbrukerne som ikke har vært beboere tidligere, var differansen enda høyere. 51 prosent av dagbrukerne som ikke hadde vært beboere, var i arbeid.

3.2 OM VOLDEN

3.2.1 Årsak til dagsbesøk

FIGUR 30 ÅRSAK TIL KONTAKT MED KRISESENTERTILBUDENE VED FØRSTE BESØK. 2013 - 2015. PROSENT.

84 prosent av dagbrukerne henvendte seg til krisesentrene som følge av psykisk vold. 55 prosent hadde blitt truet, mens 50 prosent oppga fysisk vold som årsak til at de tok kontakt. 23 prosent henvendte seg til krisesenteret på grunn av materiell vold. Syv prosent oppga seksuelle overgrep som årsak, fem prosent oppga voldtekt, og tre prosent oppga annen seksuell vold som årsak. Fem prosent svarte barnemishandling, og to prosent oppga seksuelle overgrep mot sine barn som årsak til henvendelse til krisesentertilbudet. Digital/elektronisk vold ble oppgitt som årsak av seks prosent av dagbrukerne.

Fysisk vold var sjeldnere årsak til henvendelsen for dagbrukerne (50 prosent) enn beboerne (62 prosent). Det samme gjelder for trusler (55 mot 63 prosent). Samme andel av både beboerne og dagbrukerne oppga psykisk vold som årsak til oppholdet/ besøket.

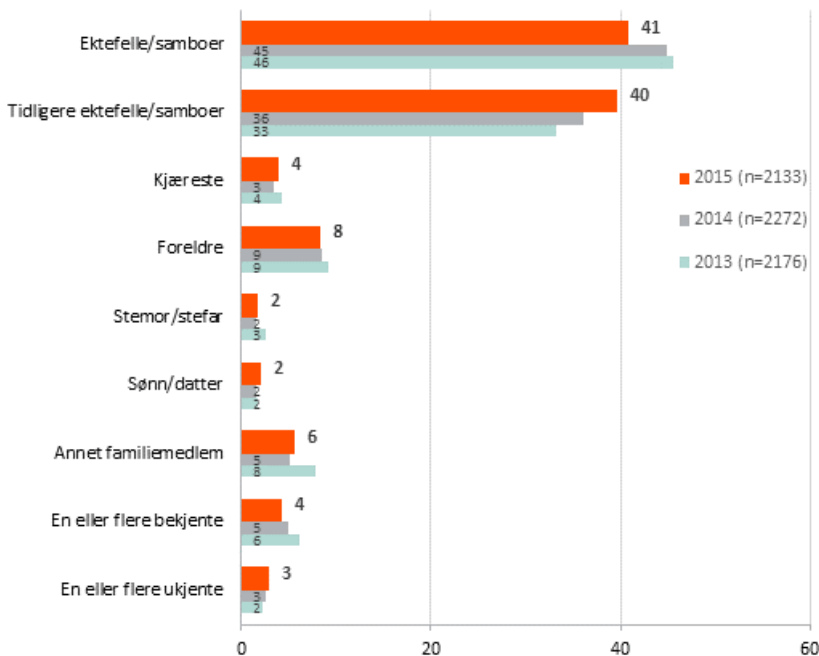
Tolv prosent av dagbrukerne oppga "annet" som årsak til henvendelsen. Flere spesifiserte at de var på krisesenteret for å få oppfølging. Dette kan være dagbrukere som tidligere har vært i kontakt med krisesentertilbudet, enten på telefon, som beboere eller dagbrukere tidligere år. Økonomisk vold, barnefordeling, hjelp til å fylle ut søknader, rådgivning og praktisk hjelp var andre ting som ofte ble nevnt i de åpne kommentarene.

3.2.2 Hvem var voldsutøver?

De fleste dagbrukerne hadde, på samme måte som beboerne, en nær relasjon til voldsutøver. Utøver var som oftest enten tidligere eller nåværende ektefelle/samboer. Blant dagbrukerne svarte 41 prosent at voldsutøveren var nåværende ektefelle/samboer, mens dette gjaldt hele 65 prosent av beboerne. Videre oppga 40 prosent av dagbrukerne at voldsutøveren var tidligere ektefelle/samboer, mens dette kun gjaldt tolv prosent av beboerne. Det var altså mer vanlig at voldsutøveren var nåværende ektefelle/samboer blant beboerne, mens dagbrukerne i større grad søkte hjelp på grunn av overgrep fra tidligere ektefelle/samboer.

Dersom vi kun ser på dagbrukere som var gift eller samboende, oppga 83 prosent at voldsutøver var nåværende ektefelle/samboer. Denne andelen var 93 prosent blant beboerne. Av dagbrukerne som var aleneboende⁷⁴, var voldsutøveren som oftest tidligere ektefelle/samboer (63 prosent).

FIGUR 31 HVEM VAR VOLDSUTØVER? 2013 -2015. PROSENT.

⁷⁴ Herunder regnes de som har sivilstatus som enslig, separert, skilt, flyttet fra samboer og enke/enkemann.

88 prosent av dagbrukerne var utsatt for én voldsutøver, mens tolv prosent var utsatt for to eller flere voldsutøvere⁷⁵. Dette er samme andel som i 2014.

Dagbrukerne som hadde vært utsatt for flere voldsutøvere, oppga som oftest at disse var foreldre (29 prosent), annet familiemedlem (32 prosent), tidligere ektefelle/samboer (29 prosent), en eller flere bekjente (22 prosent), en eller flere ukjente (17 prosent) eller nåværende ektefelle/samboer (17 prosent).

De aller fleste (91 prosent) hadde vært utsatt for en mannlig voldsutøver. 16 prosent av dagbrukerne hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver, omtrent tilsvarende som beboerne. Kvinnelig voldsutøver var betydelig mer vanlig blant de mannlige enn kvinnelige dagbrukerne. 67 prosent av mennene hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver, mot ti prosent av kvinnene. Videre hadde 97 prosent av kvinnene vært utsatt for en mannlig voldsutøver, mot 42 prosent av mennene.

Blant de som hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver, hadde en stor andel også vært utsatt for en mannlig voldsutøver. Totalt 327 dagbrukere oppga kvinne på spørsmål om voldsutøvers kjønn. Av disse har 140 også krysset av for mann, noe som betyr at de har vært utsatt for flere voldsutøvere av ulikt kjønn. 187 dagbrukere hadde kun vært utsatt for kvinnelig voldsutøver(e). 125 av disse var menn, og 60 var kvinner.⁷⁶

3.3 OM HJELPEN FRA KRISESENTERTILBUDENE

3.3.1 Hvordan kom dagbrukerne i kontakt med krisesentertilbudene?

De fleste dagbrukerne oppsøkte krisesentertilbudet på eget initiativ (52 prosent) eller ble satt i kontakt med tilbudet via familie/venn/bekjent (15 prosent), et mønster vi også finner fra tidligere år. De instansene som oftest satte dagbrukere i kontakt med et krisesentertilbud, var politiet (5 prosent), barnevern (5 prosent), fastlege/legevakt (3 prosent) eller NAV (3 prosent).⁷⁷ Blant beboere var det mer vanlig å bli satt i kontakt med tilbudet via politiet (22 prosent) og barnevernet (12 prosent).

3.3.2 Kontakt med instanser

En lavere andel dagbrukere enn beboere hadde opprettet kontakt med hjelpeinstanser enten før eller under det første besøket/oppholdet (62 mot 87 prosent).⁷⁸

De vanligste instansene for dagbrukere å bli satt i kontakt med ved besøket, var advokat (11 prosent), politi (6 prosent) og NAV (4 prosent). Det var altså forholdvis sjelden at kontakt med instanser ble opprettet ved første dagsbesøk. Langt vanligere var det at dagbrukerne forut for besøket allerede hadde opprettet kontakt med

⁷⁵ Av 2140 dagbrukere. 307 hadde ikke besvart spørsmålet.

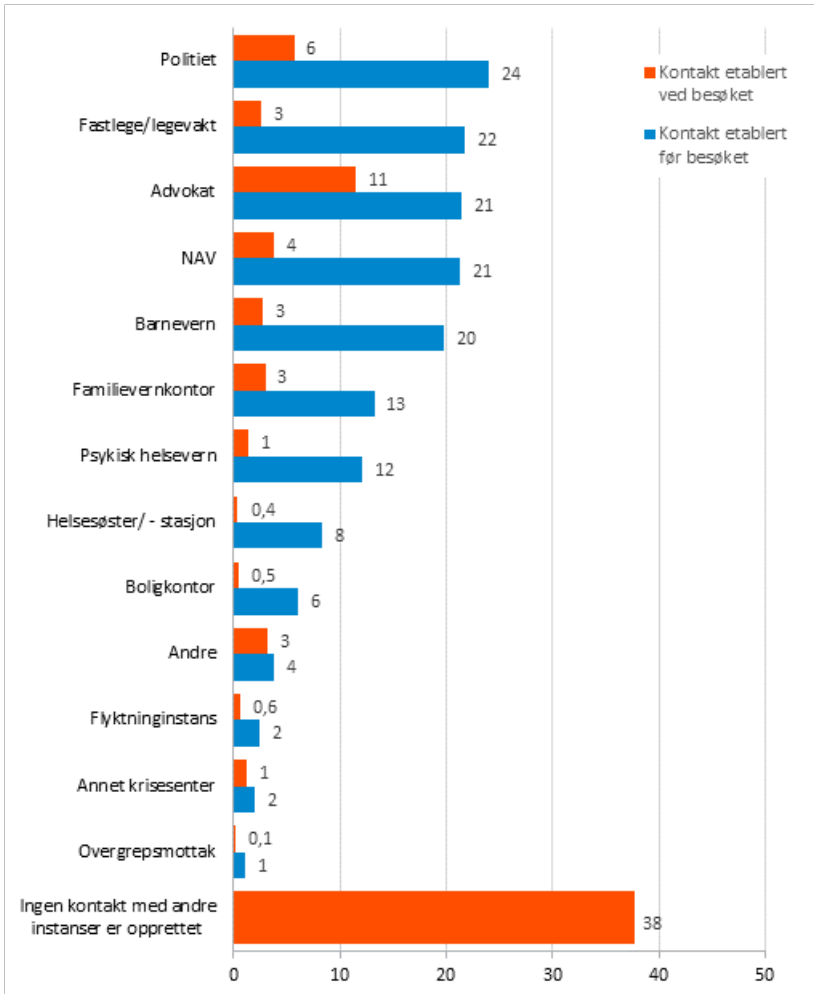
⁷⁶ I to tilfeller var ikke dagbrukers kjønn besvart.

⁷⁷ Av 2186 dagbrukere. 261 hadde ikke besvart spørsmålet om hvordan de kom i kontakt med krisesentertilbudet.

⁷⁸ Det er her prosentuert med utgangspunkt i første opphold for å kunne sammenligne med første besøk. I beboerkapittelet prosentueres det ut i fra alle opphold.

aktuelle instanser. Før første besøk hadde 24 prosent vært i kontakt med politiet, og 22 prosent hadde vært i kontakt med fastlege/legevakt. Videre hadde 21 prosent kontaktet NAV, og tilsvarende andel hadde kontaktet advokat. 20 prosent hadde før besøket tatt kontakt med barnevern, 13 prosent med familievernkontor og tolv prosent med psykisk helsevern.

FIGUR 32 OPPRETTELSE AV KONTAKT MED INSTANSER FØR ELLER VED FØRSTE BESØK. PROSENT.

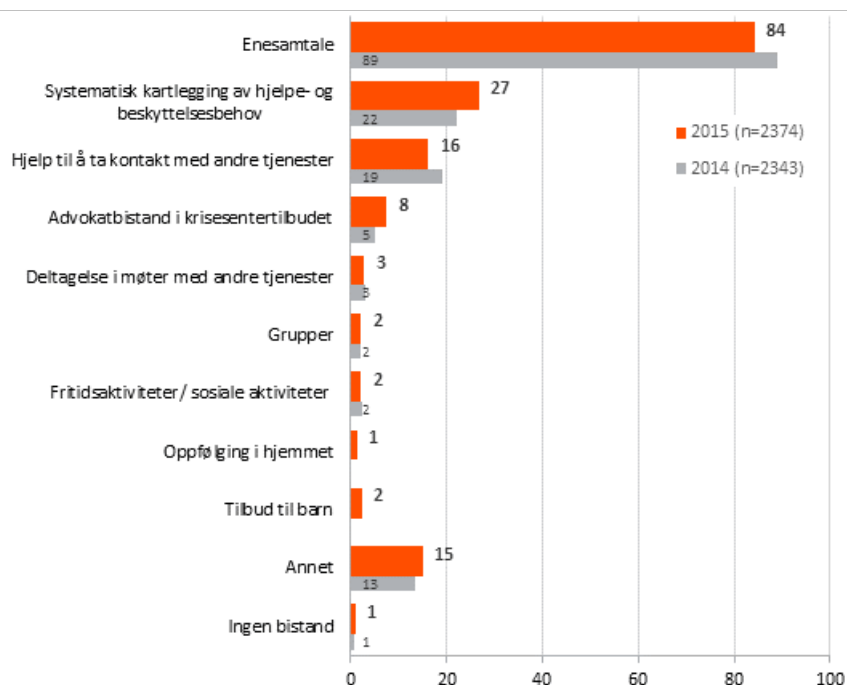

3.3.3 Bistand fra krisesentertilbudene

Dagtilbudet handler i stor grad om samtale, råd og veiledning. Det er derfor ikke overraskende at 84 prosent av dagbrukerne fikk bistand i form av enesamtale. Dette er helt klart den formen for bistand flest mottar, selv om vi ser en liten nedgang sammenlignet med 2014, hvor 89 prosent fikk enesamtale. Videre ser vi fra figur 33 at det ved første besøk ble gjennomført en systematisk kartlegging av hjelpe- og

beskyttelsesbehov for 27 prosent av dagbrukerne, noe som er fem prosentpoeng flere enn i 2014. 16 prosent av dagbrukerne fikk hjelp til å ta kontakt med andre tjenester, og ansatte ved krisesentertilbudet deltok i møter med andre tjenester for tre prosent av dagbrukerne. Åtte prosent mottok advokatbistand, mens mellom én og to prosent deltok på grupper, fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter, hadde oppfølging i hjemmet eller benyttet tilbud til barn.⁷⁹

FIGUR 33 BISTAND FRA KRISESENTERTILBUDET VED FØRSTE BESØK, 2014-2015. PROSENT⁸⁰

Dagbrukerne ser ut til å ha et mindre omfattende hjelpebehov, sammenlignet med beboerne. Det var et generelt mønster at bistand utover samtale oftere ble gitt til beboere enn dagbrukere. En mindre andel av dagbrukerne enn beboerne fikk hjelp til å ta kontakt med andre tjenester, følge til møte med andre tjenester, advokatbistand, samt deltok på fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter. Det ble også langt sjeldnere gjennomført systematisk kartlegging av hjelpebehov og beskyttelsesbehov for dagbrukere enn beboere⁸¹

En høyere andel av dagbrukerne som ikke hadde bodd ved et krisesentertilbud tidligere, mottok enesamtale (95 prosent), samt fikk systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov (34 prosent), sammenlignet med øvrige dagbrukere (79 prosent og 16 prosent).

⁷⁹ Dersom vi ser på prosenter av alle dagsbesøk, finner vi at det ved 76 prosent av besøkene ble gitt enesamtale. Ved 14 prosent ble det foretatt en systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov, og ved 14 prosent ble det gitt hjelp til å ta kontakt med andre tjenester. Ved fire prosent deltok ansatte i møter med andre tjenester. Fem prosent av dagsbesøkene gjaldt deltakelse i grupper, og fire prosent gjaldt deltakelse på fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter. Ved fire prosent av dagsbesøkene ble det gitt advokatbistand, og ved tre prosent ble det gitt tilbud til barn. To prosent av dagsbesøkene var oppfølging i hjemmet.

⁸⁰ I 2014 stod det følge til møter med andre tjenester, mens det i 2015 stod deltagelse i møte med andre tjenester. Alternativene «Oppfølging i hjemmet» og «Tilbud til barn» ble først lagt inn i skjemaet i 2015.

⁸¹ I beboerkapittelet er det beregnet prosenter av alle opphold, mens det i denne sammenligningen er sett på prosenter av første opphold.

15 prosent av dagbrukerne hadde fått ”annen” bistand. Dette omfattet som oftest nettverkstilbud, botilbud, praktisk hjelp, ettervern og ulike typer råd og veiledning.

3.4 MANNLIGE DAGBRUKERE

Det var 232 mannlige dagbrukere i 2015. Dette utgjør elleve prosent, omtrent tilsvarende som i 2014 og 2013. Seks prosent av mennene var under 18 år, mens dette kun gjaldt én prosent av kvinnene. Tidligere har det vært avdekket at enkelte krisesentertilbud har fylt ut egne dagbrukerskjema for barn, noe som er i strid med gitte instruksjoner.⁸² Det er derfor ikke usannsynlig at enkelte mannlige dagbrukere egentlig er barn, noe som har vært tilfelle ved tidligere års registreringer.⁸³

3.5 FORSKJELLER MELLOM DAGBRUKERE MED OG UTEN INNVANDREBAKGRUNN

Andel

- Andelen med norsk bakgrunn var høyere blant dagbrukerne (51 prosent) enn blant beboerne (33 prosent).
- 49 prosent av dagbrukerne hadde innvandrerbakgrunn, mot 67 prosent av beboerne⁸⁴. Andelen har vært relativt stabil de siste årene. Hvis man ser på gruppen som kun benytter dagtilbudet (som ikke har bodd på et krisesentertilbud tidligere), var andelen med innvandrerbakgrunn noe lavere. I denne gruppen utgjorde etnisk norske 58 prosent, mens 42 prosent hadde innvandrerbakgrunn.
- Det var blant dagbrukere med innvandrerbakgrunn vi fant den største andelen som har bodd på et krisesentertilbud tidligere, hele 43 prosent, mot 22 prosent av de etnisk norske dagbrukerne. Dette betyr at dagtilbudet er særlig viktig som oppfølging i reetableringsfasen for beboere med innvandrerbakgrunn.

Alder

- Dagbrukere med innvandrerbakgrunn hadde en yngre gjennomsnittsalder (34 år) enn dagbrukere uten innvandrerbakgrunn (39 år), på samme måte som for beboerne.

Volden

- Dagbrukere både med og uten innvandrerbakgrunn henvendte seg som oftest til krisesentertilbudene på grunn av psykisk vold, trusler og/eller fysisk vold. En noe mindre andel av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn svarte at årsaken var psykisk vold (81 prosent mot 87 prosent), materiell vold (21 prosent mot 26 prosent) og seksuelle overgrep (5 mot 10 prosent).

⁸² I 2015 ble det sendt ut en mail til alle sentrene med en presisering om at ingen barn skulle føres på egne barneskjema, men registreres på foreldreskjemaet. Barn over 16 år som var selvstendige brukere av senteret kunne registreres på egne skjema.

⁸³ Denne feilkilden har blitt mindre over tid. I 2014 var det 90 dagbrukere under 18 år i statistikken, mens dette i 2015 er redusert til 41.

⁸⁴ Av 2154 dagbrukere. For 290 av dagbrukerne er det svart ”vet ikke” på spørsmålet om foreldrene er født i utlandet. Disse er ikke med i prosentberegningen.

- Fem prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn henvendte seg på grunn av æresrelatert vold. To prosent oppga at årsaken var tvangsekteskap, og to prosent var utsatt for menneskehandel.

Voldsutøverne

- 14 prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn hadde vært utsatt for to eller flere voldsutøvere. Dette gjaldt elleve prosent av dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn.
- For 47 prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn var voldsutøveren ektefelle/samboer, mens dette gjaldt 34 prosent av dagbrukerne med norsk bakgrunn. Dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn ble oftere utsatt for vold fra tidligere ektefelle/samboer enn dagbrukerne med innvandrerbakgrunn (henholdsvis 44 mot 36 prosent).
- 15 prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn og 16 prosent av dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver. 93 prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn hadde vært utsatt for en mannlig voldsutøver, mot 90 prosent av dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn.⁸⁵

Om dagbrukerne

- De fleste dagbrukerne både med og uten innvandrerbakgrunn var gift eller samboende (henholdsvis 43 og 38 prosent). En høyere andel av innvandrerne var separert (20 mot 9 prosent), mens en lavere andel var enslig/særbo (21 mot 26 prosent) eller hadde flyttet fra samboer (6 mot 15 prosent).
- En lavere andel av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn hadde en funksjonsnedsettelse (10 prosent) sammenlignet med dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn (23 prosent), på samme måte som for beboerne.
- Færre dagbrukere med enn uten innvandrerbakgrunn var yrkesaktive (42 mot 50 prosent) eller mottok stønad/trygd/pensjon (22 mot 36 prosent). Blant dagbrukerne med innvandrerbakgrunn var det noe vanligere å være hjemmearbeidende, under utdanning, arbeidssøker eller kursdeltager sammenlignet med dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn.

Bistand fra krisesentertilbudene

- En høyere andel av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn fikk hjelp til å ta kontakt med andre tjenester (21 mot 13 prosent uten innvandrerbakgrunn). Ellers finner vi kun mindre forskjeller mellom gruppene, og de aller fleste mottok en eller annen form for bistand.
- Elleve prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn benyttet tolk første gang de besøkte krisesentertilbudet, mens seks prosent hadde behov for tolk uten at dette ble benyttet⁸⁶.⁸⁷ De vanligste årsakene til at tolk ikke ble benyttet var at besøket skjedde uanmeldt/uten avtale, at venner/ familie oversatte, eller at man ikke fikk tak i tolk.

⁸⁵ Det var mulig å krysse for begge kjønn dersom man hadde vært utsatt for voldsutøvere av begge kjønn. Derfor vil ikke summen blir 100.

⁸⁶ I det åpne spørsmålet om årsak til at tolk ikke ble benyttet, var det flere som skrev at dagbrukeren snakket norsk eller engelsk eller at det ikke var behov for tolk. Andelen som hadde behov for tolk, men hvor tolk ikke ble benyttet, var altså egentlig lavere enn det som ble oppgitt.

⁸⁷ Åtte hadde ikke besvart spørsmålet om tolk.

Hvordan de kom i kontakt med krisesentertilbudene

- En litt lavere andel av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn enn uten oppsøkte krisesentertilbudet på eget initiativ (47 mot 56 prosent).

Kontakt med instanser

- Det er kun mindre forskjeller mellom beboere med og uten innvandrerbakgrunn når det gjelder andelene som opprettet kontakt med ulike hjelpeinstanser i forbindelse med det første dagsbesøket i registreringsåret.
- Forut for dagsbesøket hadde en høyere andel dagbrukere med enn uten innvandrerbakgrunn opprettet kontakt med politiet (28 mot 21 prosent) og NAV (27 prosent 18 prosent). Samtidig hadde en høyere andel av dagbrukerne uten enn med innvandrerbakgrunn opprettet kontakt med psykisk helsevern (17 mot 7 prosent).
- For 35 prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn og 40 prosent av dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn, var det ikke opprettet kontakt med andre instanser verken før eller under første besøk i registreringsåret.

4 BARN PÅ KRISESENTERTILBUDENE

Barn i følge med mor/far har alltid vært en sentral brukergruppe av krisesentertilbudene. Krisesenterloven gir barn status som selvstendige brukere (§ 1).

2015 var det andre året barn ble registrert på egne beboerskjema. Registreringen ble foretatt av ansatte ved krisesentertilbudene, enten i løpet av en samtale med barnet eller barnets omsorgsperson, eller i etterkant av samtalen. I statistikken vil opplysninger om barna være basert på det første oppholdet i rapporteringsåret (2015). Opphold vil være de gangene barna overnattet på et krisesenter i løpet av året, registrert med et skjema for hvert opphold.

4.1 OM BARNA

4.1.1. Antall

1570 barn oppholdt seg på krisesentertilbudene i 2015, med til sammen 1965 opphold. Dette er en liten økning sammenlignet med 2014, hvor det ble registrert 1507 barn med til sammen 1913 opphold.

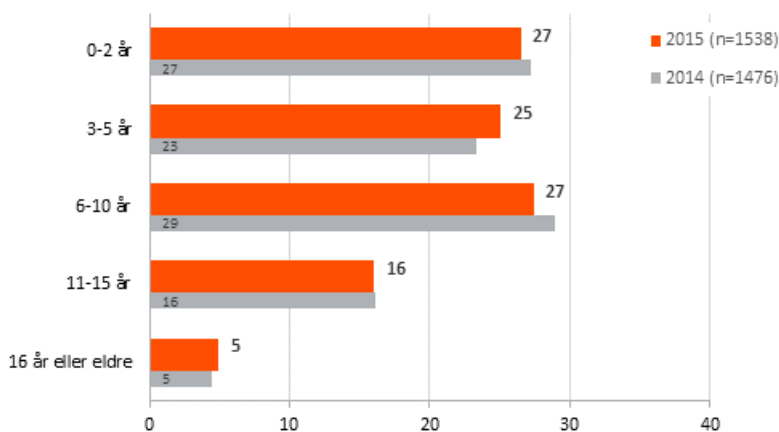
19 prosent av barna (294 barn) hadde vært beboere på et krisesentertilbud før 2015. Av disse hadde syv av ti ett tidligere opphold, mens tre av ti hadde to eller flere.⁸⁸

4.1.2. Alder

Gjennomsnittsalderen til barna var seks år. Litt over halvparten var fem år eller yngre, omtrent tilsvarende som i 2014. 27 prosent var i alderen 6-10 år, mens 21 prosent var eldre enn ti år.

⁸⁸ Spørsmålet om antall tidligere opphold var besvart for 260 av barna.

FIGUR 34 FBARNAS ALDER, FØRSTE OPPHOLD. PROSENTER, 2014-2015.

4.1.3. Bakgrunn

61 prosent av barna hadde innvandrerbakgrunn, noe som er seks prosentpoeng lavere enn innvandrerandelen blant voksne beboerne.⁸⁹

Ved de fleste førstegangsopphold var det ikke behov for tolk i samtalen med barnet (89 prosent). Ved syv prosent av barnas førstegangsopphold ble det benyttet tolk under samtalen, og for fire prosent var det behov for tolk uten at dette ble benyttet. Den viktigste årsaken til at tolk ikke ble benyttet i de tilfellene det var behov, var at mor eller annet familiemedlem oversatte. I en del tilfeller ble det også påpekt at tolk ikke ble benyttet på grunn av at barnet var for liten/ ikke hadde språk, samt at det ikke ble gjennomført egne samtaler med barnet.

4.1.4. Avbrudd i skolegang, barnehage og fritidsaktiviteter

69 prosent av barna i alderen 1-5 år gikk i barnehage første gang de overnattet på et krisesenter i 2015. Dette er en lavere andel enn i befolkningen generelt, hvor 90 prosent av barn i alderen 1-5 år går i barnehage.⁹⁰ 93 prosent av krisesenterbarna i alderen seks år og eldre gikk på skolen.⁹¹

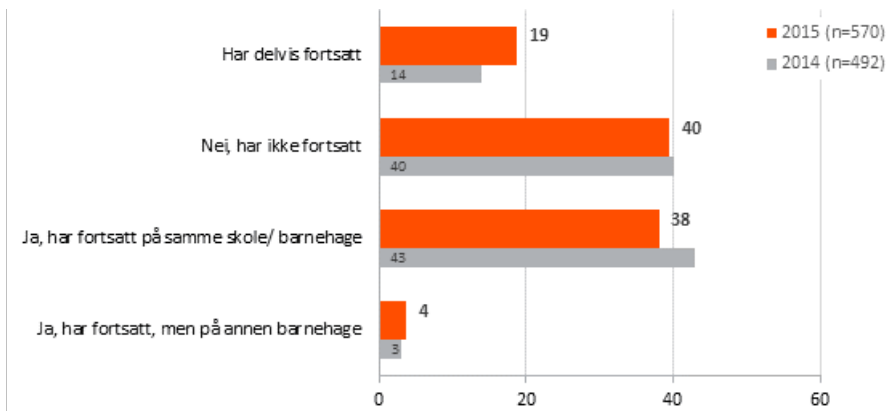
Ved 59 prosent av oppholdene til barnehagebarn, medførte krisesenteroppholdet at de helt eller delvis sluttet i barnehagen, noe som er fem prosentpoeng høyere enn i 2014. Ved 38 prosent av oppholdene fortsatte barnet i samme barnehage, mens de ved fire prosent av oppholdene fortsatte i annen barnehage.

⁸⁹ Av 1530 barn. For 40 barn var det ikke svart på spørsmålet om bakgrunn.

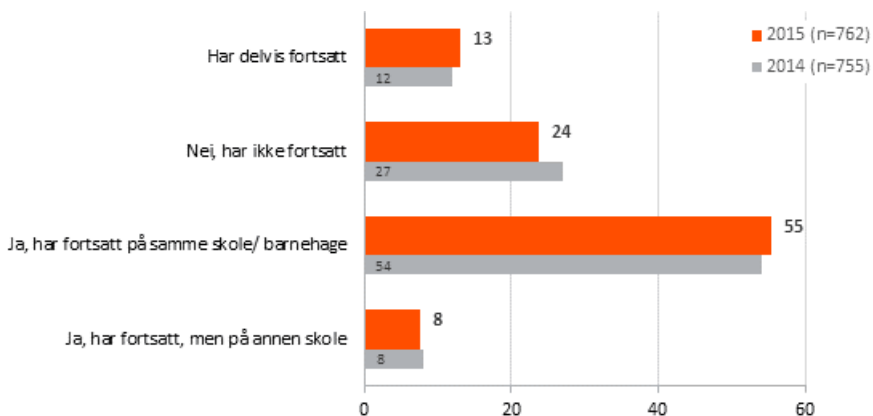
⁹⁰ <https://ssb.no/utdanning/statistikker/barnehager>

⁹¹ Det vil være noen som starter på skolen som femåring (hvis de er født sent på året), og noen som går i barnehage når de er seks år (hvis de er født tidlig på året). 34 prosent av barna på seks år gikk i barnehagen. Fire prosent av barna på fem år gikk på skolen.

FIGUR 35 HAR BARNET FORTSATT I SKOLE/BARNEHAGE UNDER OPPHOLDET? PROSENTER AV DE SOM TIL VANLIG GIKK I BARNEHAGE FORUT FOR KRISESENTEROPPHOLDET. 2014.2015.

Ved 37 prosent av oppholdene til skolebarn, medførte krisesenteroppholdet helt eller delvis avbrudd i skolegangen. Ved 55 prosent av oppholdene fortsatte barnet på samme skole, mens de ved åtte prosent fortsatte på annen skole. Det er forholdsvis små endringer sammenlignet med 2014.

FIGUR 36 HAR BARNET FORTSATT I SKOLE/BARNEHAGE UNDER OPPHOLDET? PROSENTER AV DE SOM TIL VANLIG GIKK PÅ SKOLE FORUT FOR KRISESENTEROPPHOLDET.2014-2015.

Et gjennomsnittlig avbrudd i barnehage/skolegang varte i om lag to uker, tilsvarende som i 2014.⁹²

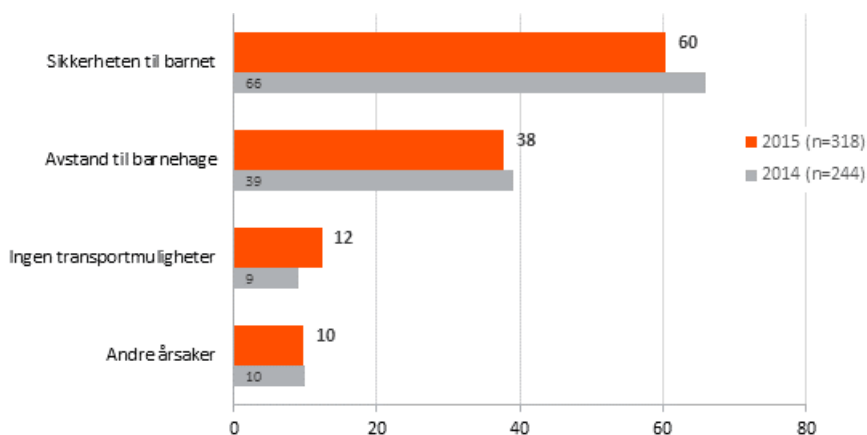
Av de som helt eller delvis hadde avbrudd i barnehagegangen, ble sikkerheten til barnet oppgitt som årsak ved 60 prosent av oppholdene. Dernest var avstanden til barnehagen årsaken til avbrudd ved 38 prosent av oppholdene, mens tolv prosent oppga at de ikke hadde transportmuligheter. Ti prosent svarte andre årsaker, og herunder ble behov for fri, at mor var sliten og delvis ferieavvikling⁹³, nevnt. Sammenlignet med 2014 har det vært en nedgang på seks prosentpoeng som oppga avbrudd på grunn av sikkerhet.

⁹² Beregningen av avbrudd i tid må ses på som et anslag.

⁹³ Dersom barnehagen eller skolen har feriestengt under krisesenteroppholdet skal dette ikke regnes som avbrudd, men i noen tilfeller virker det som om krisesentrene likevel har ført det som avbrudd. Det vil være vanskelig å gjøre en valid korrigering av data hva gjelder denne feilkilden siden det kan være ferieavvikling deler av oppholdet, men ikke hele, samt at det kan være andre årsaker til avbruddet i tillegg (er mulighet for flere kryss).

FIGUR 37

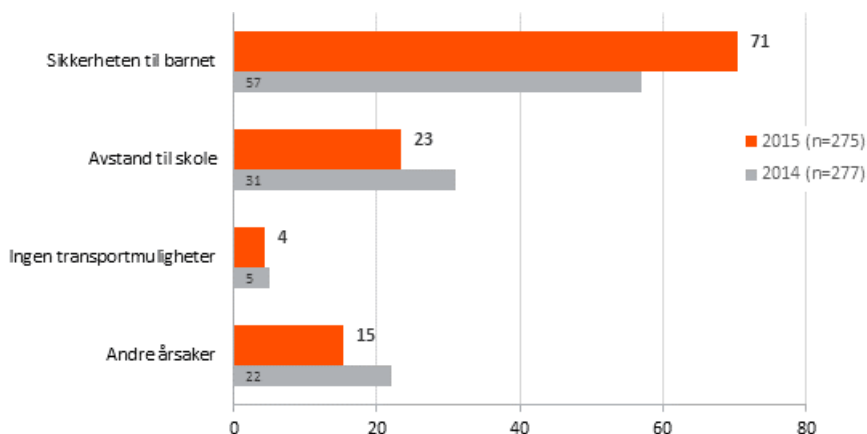
ÅRSAKER TIL AVBRUDD I BARNEHAGEGANG, BLANT DE SOM OPPLEVDE HELT ELLER DELVIS AVBRUDD. PROSENTER AV OPPHOLD AV BARNEHAGEBARN. 2014-2015.

Hensynet til barnets sikkerhet var også den vanligste årsaken til avbrudd i skolegang. Ved 71 prosent av oppholdene hvor barnet opplevde avbrudd i skolegang, skyldes dette sikkerheten til barnet. Ved 23 prosent av oppholdene skyldtes avbruddet avstanden til skolen, mens fire prosent oppga at de ikke hadde transportmuligheter. Ved 15 prosent av oppholdene ble det oppgitt andre årsaker. Det som oftest ble nevnt her, var at situasjonen var uavklart, at barnet var i krise/sjokk eller at det var ferieavvikling. Sammenlignet med 2014 har det vært en økning i andelen som oppga sikkerhet som årsak, og en nedgang i andelen som oppga at avbruddet skyldtes avstand eller andre årsaker.

FIGUR 38

ÅRSAKER TIL AVBRUDD I SKOLEGANG, BLANT DE SOM OPPLEVDE HELT ELLER DELVIS AVBRUDD. PROSENTER AV OPPHOLD AV SKOLEBARN. FØRSTE OPPHOLD. PROSENTER. 2014-2015.

Barn i skolealder⁹⁴ deltok i organiserte fritidsaktiviteter forut for 36 prosent av kritesenteroppholdene, fire prosentpoeng flere enn i 2014. Ved 43 prosent av oppholdene til barn som deltok i organiserte fritidsaktiviteter, medførte oppholdet helt eller delvis avbrudd i aktiviteten. Ved 57 prosent av oppholdene fortsatte de som før. Andelen er den samme som i 2014.

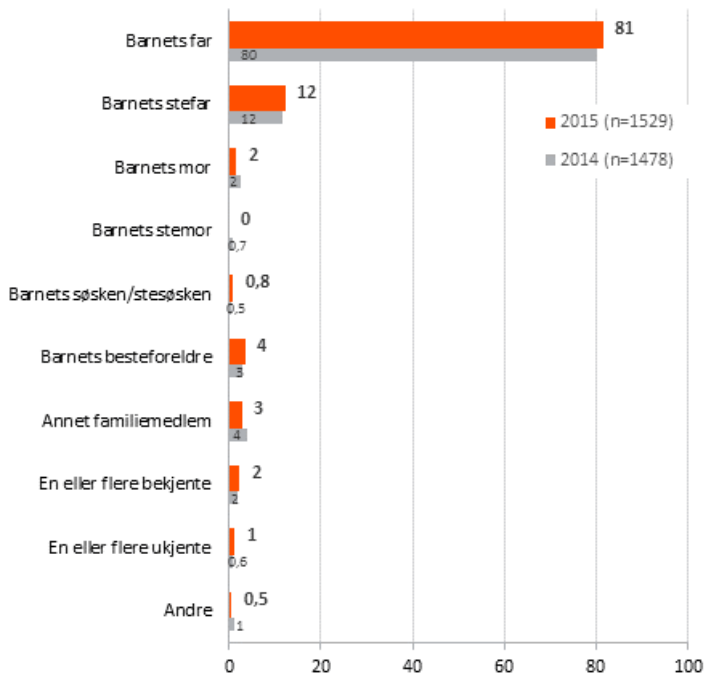
⁹⁴ Skolealder regnes som seks år eller eldre.

4.2 BARNAS RELASJON TIL VOLDSUTØVEREN

Barnas opphold på krisesentertilbudene skyldtes i all hovedsak vold fra far eller stefar. For 81 prosent av barna var voldsutøveren far, mens tolv prosent oppga stefar.

For to prosent av barna var voldsutøveren mor, og fire prosent svarte besteforeldre. Tre prosent oppga annet familiemedlem som voldsutøver, og to prosent svarte en eller flere bekjente.

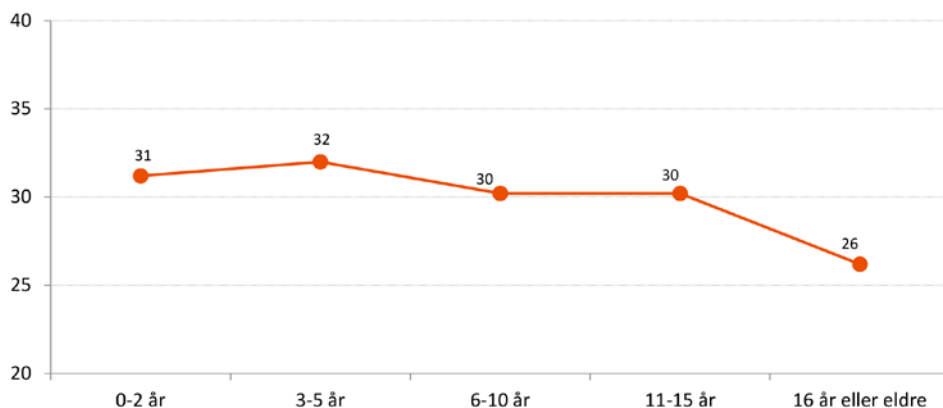
FIGUR 39 BARNETS RELASJON TIL VOLDSUTØVER(NE). FØRSTE OPPHOLD. PROSENTER.

Ved 31 prosent av oppholdene der voldsutøver var mor eller far, hadde barnet samvær med voldsutøveren.⁹⁵ Denne andelen ligger stabilt rundt 30 prosent blant barn i alderen 0-15 år, men er lavere blant barn i alderen 16 år og eldre.⁹⁶

⁹⁵ Av 1296 opphold. For 143 opphold var spørsmålet ubesvart, eller det var svart «vet ikke». Disse er ikke med i prosenteringen.

⁹⁶ Det er kun 42 opphold hvor barnet var 16 år eller eldre, og voldsutøver samtidig var mor og/eller far.

FIGUR 40 ANDEL OPPHOLD HVOR BARNET HAR SAMVÆR MED VOLDSUTØVER, NÅR VOLDSUTØVEREN ER MOR OG/ELLER FAR. ETTER BARNAS ALDER.

4.3 OM HJELPEN FRA KRISESENTERTILBUDENE

4.3.1 Hvilke instanser blir det på vegne av barnet opprettet kontakt med?

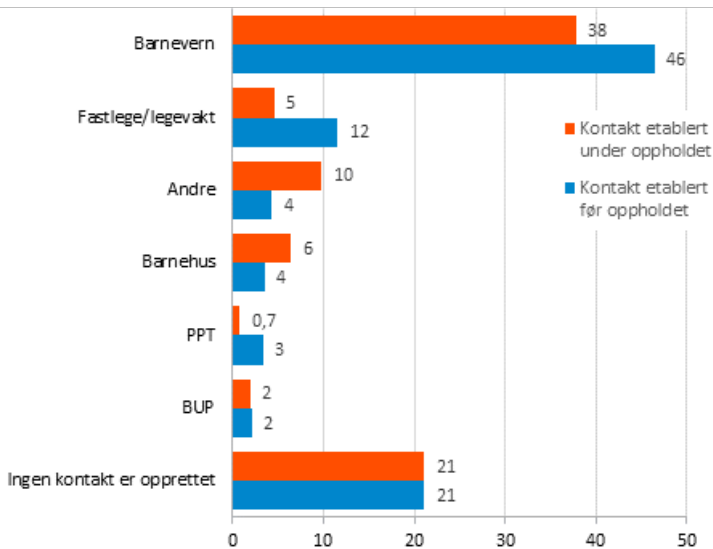
Ved 79 prosent av oppholdene til barn ble kontakt med andre instanser enten opprettet før eller under oppholdet. Dette gjaldt 92 prosent av oppholdene av voksne beboere.

Barnevernet var den vanligste instansen å være i kontakt med. Det var opprettet kontakt med barnevernet forut for 46 prosent av oppholdene til barn. Ved 38 prosent ble kontakt med barnevernet opprettet under krisesenteroppholdet. Videre var kontakt med fastlege/legevakt opprettet før tolv prosent av barnoppholdene, mens det ved fem prosent av oppholdene ble opprettet kontakt med fastlege/legevakt mens barnet bodde på senteret. Ved seks prosent av oppholdene ble kontakt med barnehus opprettet, mens fire prosent hadde opprettet kontakt med barnehus før oppholdet.

Ved ti prosent var det opprettet kontakt med andre instanser under oppholdet, mens fire prosent hadde opprettet kontakt med andre instanser før oppholdet. De vanligste kontaktinstansene (både før og under oppholdene) var politi, helsesøster, skole/ barnehage og flyktningeinstant.

FIGUR 41

OPPRETTELSE AV KONTAKT MED INSTANSER FØR ELLER UNDER OPPHOLDENE. PROSENT.

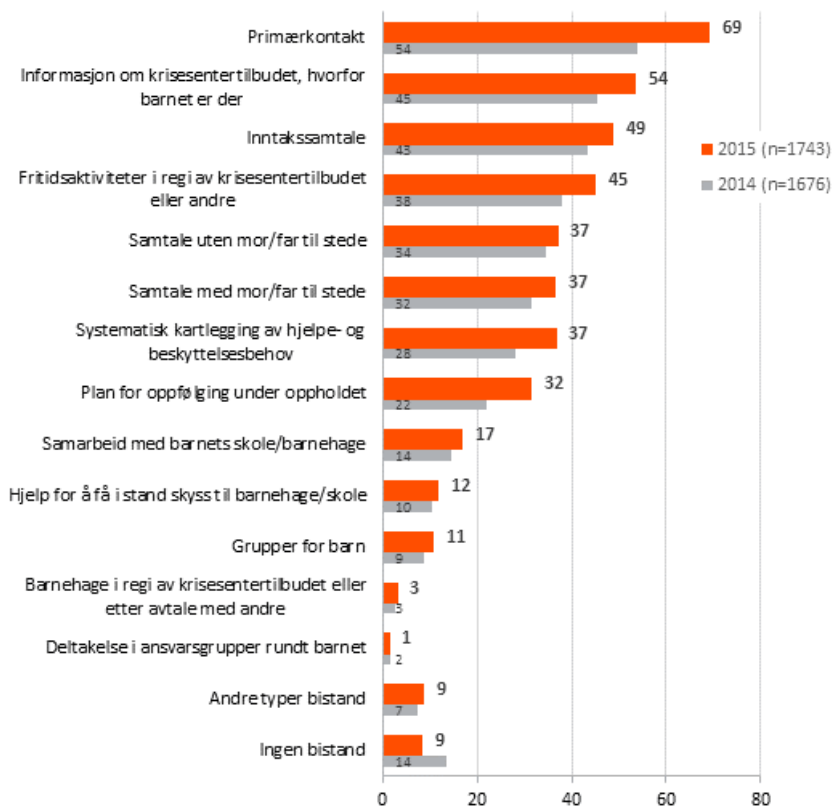
4.3.2 Bistand fra krisesentertilbudene

Ved 91 prosent av oppholdene ble det gitt én eller flere typer bistand til barna, en økning fra 86 prosent i 2014. Bistand ble gitt ved omtrent alle opphold av voksne beboere.

Ved 69 prosent av oppholdene fikk barna tildelt en primærkontakt, som for øvrig var bistanden barna oftest ble gitt. Videre var de vanligste typene bistand informasjon om krisesentertilbudet og hvorfor barnet var der (54 prosent), inntakssamtale (49 prosent), samt fritidsaktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre (45 prosent). Samtale uten mor eller far til stede ble gjennomført ved 37 prosent av oppholdene, og 37 prosent gjennomførte samtaler med mor/far til stede. Ved 37 prosent av oppholdene gjennomførte krisesentertilbudet en systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov, og ved 32 prosent ble det utarbeidet en plan for oppfølging under oppholdet.

Samarbeid med barnets skole/barnehage ble gjennomført ved totalt 17 prosent av oppholdene, og ved tolv prosent ble det gitt hjelp for å få i stand skyss til barnets skole/barnehage. Dersom vi kun ser på de som til vanlig gikk på skolen, ble det ved 25 prosent av oppholdene opprettet et samarbeid med barnets skole, og ved 19 prosent av oppholdene fikk barnet skysshjelp til skolen. Blant de som til vanlig gikk i barnehage, ble det ved 17 prosent av oppholdene samarbeidet med barnets barnehage, og ved elleve prosent av oppholdene fikk barnet skysshjelp til barnehagen.

Ved elleve prosent av oppholdene deltok barnet i grupper for barn. Ni prosent mottok andre typer bistand, og herunder ble barnepass, aktivisering/lek og samarbeid med ulike instanser nevnt oftest.

FIGUR 42 MOTTATT BISTAND FRA KRISESENTERTILBUDENE VED OPPHOLDENE. PROSENTER.

Sammenlignet med 2014 har det jevnt over vært en økning i andelen opphold der det ble gitt ulike typer bistand til barn. De største differansene finner vi når det gjelder primærkontakt (fra 54 til 69 prosent), plan for oppfølging under oppholdet (fra 22 til 32 prosent), systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov (fra 28 til 37 prosent) og informasjon om krisesentertilbudet og hvorfor barnet er der (fra 45 til 54 prosent).

Hvilken type bistand som ble gitt, har i stor grad sammenheng med hvor gamle barna var under krisesenteroppholdene. Bistand som omhandler samtaler og informasjon, var betydelig vanligere ved opphold av barn i alderen seks år og eldre, sammenlignet med opphold av yngre barn. Krisesentertilbudene ga langt sjeldnere bistand til barn i alderen 0-2 år sammenlignet med eldre barn. Ved 20 prosent av oppholdene til de yngste barna ble ingen bistand gitt. Bistand i form av fritidsaktiviteter var vanligst ved opphold av barn i alderen 3-10 år. Ved over halvparten av oppholdene til barn i denne aldersgruppen, ble det gitt tilbud om fritidsaktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre.

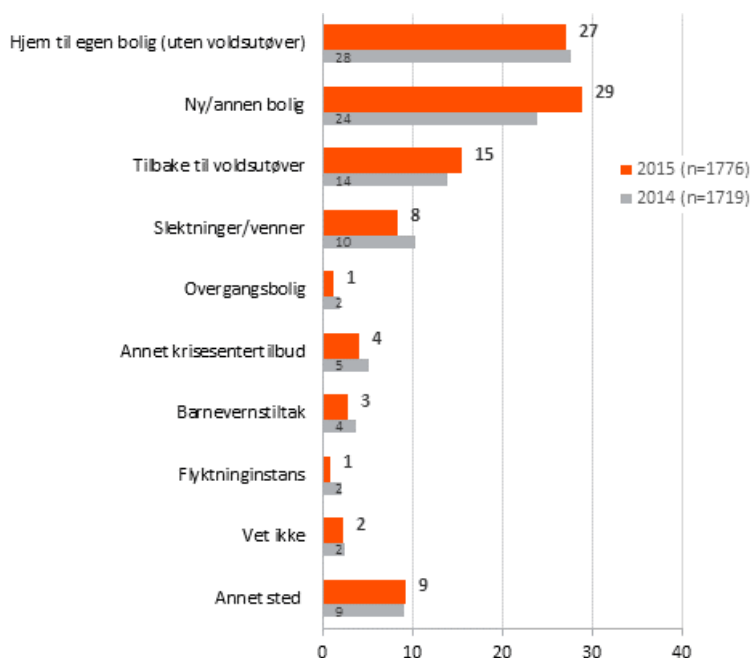
TABELL 3 MOTTATT BISTAND FRA KRISESENTERTILBUDENE VED OPPHOLD AV BARN I ULIKE ALDERSGRUPPER. PROSENTER.

	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-15 år	16 år +
Inntakssamtale	10	49	69	72	72
Primærkontakt	60	73	72	72	71
Informasjon om krisesentertilbudet, hvorfor barnet er der	8	59	75	81	67
Samtale uten mor/far til stede	4	36	54	61	56
Samtale med mor/far til stede	9	42	52	51	35
Systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov	29	41	40	38	34
Fritidsaktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre	32	52	55	46	34
Plan for oppfølging under oppholdet	22	36	37	32	31
Samarbeid med barnets skole/barnehage	6	16	25	24	13
Hjelp for å få i stand skyss til barnehage/skole	5	8	20	19	6
Deltakelse i ansvarsgrupper rundt barnet	1	1	1	2	3
Andre typer bistand (Spesifiser/skriv inn)	14	10	8	4	2
Barnehage i regi av krisesentertilbudet/etter avtale med andre	5	5	1	0	1
Grupper for barn	7	14	13	11	1
Ingen bistand	20	5	4	4	0
Antall svar (n)	445	441	464	272	95

4.4 HVOR DRO BARN A ETTER KRISESENTEROPPHOLDET?

56 prosent av barnas opphold endte med at de dro hjem til egen bolig uten voldsutøver eller til ny/annen bolig. Ved 15 prosent av oppholdene dro barnet tilbake til voldsutøver, ett prosentpoeng mer enn i 2014 og to prosentpoeng mindre enn for voksne beboere. Dersom vi kun ser på de som var utsatt for vold fra én eller begge av sine foreldre, endte 17 prosent av oppholdene med retur til voldsutøver.

Åtte prosent av oppholdene av barn endte med at de dro til slektninger/venner, mens fire prosent dro videre til et annet krisesentertilbud. Tre prosent dro til barnevernstiltak, mens ni prosent dro andre steder. En stor andel av disse bodde fremdeles på krisesenteret ved årsslutt.

FIGUR 43 HVOR DRO BARNNA ETTER KRISESENTEROPPHOLDENE? PROSENTER.

4.5 BEKYMRINGSMELDING TIL BARNEVERN

Ansatte i krisesentertilbudet er pålagt å være oppmerksomme på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenesten. De har en plikt til, på eget initiativ, å gi opplysninger til barneverntjenesten når et barn blir mishandlet i hjemmet, det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker (§ 6).

Til sammen 1535 av barna var under 18 år ved sitt første opphold på krisesentertilbudet⁹⁷. I følge lovens forarbeider trer opplysningsplikten i kraft når et barn flytter tilbake til voldsutøver(ne) etter opphold i krisesentertilbudet, og det er risiko for at barnet kommer til å bli utsatt for vold eller være vitne til vold mellom foreldrene. 16 prosent av barna (240 barn) som var yngre enn 18 år, dro tilbake til voldsutøver etter sitt første krisesenteropphold. For 82 prosent av disse (194 barn) sendte krisesenteret bekymringsmelding til barnevernet. For 18 prosent av barna (42 barn) ble det ikke sendt bekymringsmelding.⁹⁸ For ti av disse barna ble det likevel opprettet kontakt med barnevernet under oppholdet, og for 21 av barna var kontakt med barnevernet opprettet før krisesenteroppholdet. For 16 barn var det ikke sendt bekymringsmelding, og kontakt med barnevernet var ikke opprettet verken før eller under oppholdet.⁹⁹ I 2014 gjaldt dette 13 barn.

⁹⁷ For 32 av barna var det ikke svart på spørsmålet om alder. 3 var 18 år, og de er ikke inkludert når vi ser på bekymringsmelding til barnevern.

⁹⁸ For fire barn var spørsmålet om bekymringsmelding ubesvart.

⁹⁹ For fem barn var kontakt med barnevernet opprettet både før og under oppholdet, og vi kan derfor ikke summere direkte. For 26 av barna det ikke var sendt bekymringsmelding før, var det opprettet kontakt med barnevernet enten før, under oppholdet eller begge deler. Da gjenstår 16 barn som det ikke var sendt bekymringsmelding for, og som det heller ikke var opprettet kontakt med barnevernet for verken før eller under oppholdet.

4.6 DAGBRUKERE MED BARN

54 prosent av dagbrukerne hadde barn under 18 år.¹⁰⁰ Blant disse dagbrukerne ble det ved 14 prosent av førstegangsbesøkene sendt bekymringsmelding til barnevernet. Barnevernet var allerede involvert for 41 prosent av dagbrukerne med barn under 18 år, mens det for 51 prosent ikke ble vurdert som nødvendig å sende bekymringsmelding. Tolv prosent svarte «annet» på spørsmål om hvorfor det ikke var blitt sendt bekymringsmelding, og det som gikk igjen her, var at sentrene ikke hadde grunnlag for bekymringsmelding etter en samtale, men at det ble vurdert fortløpende.

101

4.7 FORSKJELLER MELLOM BARN PÅ KRISESENTRENE MED OG UTEN INNVANDREBAKGRUNN

Bakgrunnsinformasjon

- 931 av barna (61 prosent) hadde innvandrerbakgrunn, mens 599 (39 prosent) ikke hadde innvandrerbakgrunn¹⁰².
- Gjennomsnittsalderen til barna med innvandrerbakgrunn var syv år, mot seks år blant barna uten innvandrerbakgrunn.

Avbrudd i skolegang/barnehage og fritidsaktiviteter

- En lavere andel av innvandrerbarna i alderen 1-5 år gikk i barnehage (64 prosent), sammenlignet med barna som ikke hadde innvandrerbakgrunn (75 prosent).
- Barna med innvandrerbakgrunn som gikk i barnehage, opplevde ved 62 prosent av oppholdene at de helt eller delvis måtte slutte i barnehagen mens de var på krisesenteret. Dette forekom noe sjeldnere ved opphold av barnehagebarn uten innvandrerbakgrunn (54 prosent). Vi finner også forskjeller mellom barn med og uten innvandrerbakgrunn når det gjelder avbrudd i skolegang på grunn av krisesenteroppholdet. 40 prosent av barna med innvandrerbakgrunn hadde avbrudd i skolegang, mens dette gjaldt 32 prosent av barna uten innvandrerbakgrunn.
- Blant barn både med og uten innvandrerbakgrunn var sikkerheten til barnet den vanligste årsaken til at de helt eller delvis måtte slutte i barnehagen (henholdsvis 61 og 58 prosent). Videre ble avstand oppgitt som årsak til barnehageavbrudd ved 36 prosent av oppholdene til barn med innvandrerbakgrunn og ved 39 prosent av oppholdene til barn uten innvandrerbakgrunn. Mangel på transportmuligheter var oftere nevnt som årsak ved opphold av barn med innvandrerbakgrunn (18 prosent) sammenlignet med opphold av barn uten innvandrerbakgrunn (4 prosent).
- Det var betydelige forskjeller mellom barn med og uten innvandrerbakgrunn når det gjelder årsak til avbrudd i skolegang. Ved 76 prosent av oppholdene til barn med innvandrerbakgrunn skyldtes avbruddet sikkerheten til barnet, mot 57 prosent av oppholdene til barn uten innvandrerbakgrunn. Ved henholdsvis 22 og 26 prosent av oppholdene til barn med og uten innvandrerbakgrunn, var avstand

¹⁰⁰ Av 2101 dagbrukere. 346 hadde ikke besvart spørsmålet.

¹⁰¹ Prosentsummene overstiger 100 prosent på grunn av muligheten for å sette flere kryss.

¹⁰² 27 hadde ikke besvart spørsmålet om bakgrunn.

til skole årsak til avbrudd, mens det ved seks prosent av oppholdene til barna med og én prosent av oppholdene til barna uten innvandrerbakgrunn, var mangel på transportmuligheter som var årsaken til avbruddet.

- Barn med innvandrerbakgrunn deltok sjeldnere i organiserte fritidsaktiviteter forut for krisesenteroppholdene. Ved 48 prosent av oppholdene til barn i skolealder¹⁰³ uten innvandrerbakgrunn, deltok barnet på organiserte fritidsaktiviteter. Dette gjaldt 30 prosent av oppholdene til innvandrerbarna.
- Barn med innvandrerbakgrunn måtte oftere enn barn uten innvandrerbakgrunn slutte med sine organiserte fritidsaktiviteter under krisesenteroppholdet. Ved 52 prosent av oppholdene til innvandrerbarna som deltok på organiserte fritidsaktiviteter, måtte de helt eller delvis slutte under oppholdet. Dette gjaldt 36 prosent av oppholdene til barn uten innvandrerbakgrunn.¹⁰⁴

Om hjelpen fra krisesentertilbudet

- Det var forholdsvis små forskjeller mellom opphold av barn med og uten innvandrerbakgrunn når det gjelder kontakt med andre instanser. Dog ble det under litt flere opphold av barn med innvandrerbakgrunn opprettet kontakt med barnevernet (40 mot 35 prosent). Mens det i forkant av litt flere opphold av barn uten innvandrerbakgrunn ble opprettet kontakt med fastlege/legevakt (15 mot 10 prosent).
- Barn med innvandrerbakgrunn mottok ofte mer bistand ved oppholdene enn barn uten innvandrerbakgrunn. Størst forskjell (mellom 7-10 prosentpoeng) ser vi når det gjelder gjennomføring av inntakssamtale, samtale uten mor/far til stede, hjelp til å få i stand skyss til barnehage/skole og samarbeid med barnets skole/ barnehage.

Hvor drar de etter oppholdet

- Blant barna med innvandrerbakgrunn endte 16 prosent av krisesenteroppholdene med at de dro tilbake til voldsutøver, ett prosentpoeng mindre enn i 2014. Dette gjaldt 15 prosent av oppholdene av barn uten innvandrerbakgrunn, noe som er en økning fra ti prosent i 2014.

¹⁰³ Barn som er seks år eller eldre.

¹⁰⁴ Andelen er prosenter av opphold av barn i skolealder (6 år og eldre) som deltok på organiserte aktiviteter forut for oppholdene.

5 INNHold I Tilbudet ved KRISESENTRENE¹⁰⁵

Krisesentertilbudene skal være et lavterskeltilbud, tilgjengelig for kvinner, menn og deres barn som er utsatt for vold i nære relasjoner. Tilbudet skal omfatte et trygt og midlertidig botilbud, samt gi brukerne støtte, veiledning, hjelp til å ta kontakt med andre tjenester og gi oppfølging i reetableringsfasen (krisesenterloven, § 2).

5.1 BRUK AV BOTILBUDET

5.1.1 Kapasitet

I 2015 hadde krisesentertilbudene for kvinner totalt 932 faste sengeplasser for beboere, mens tilbudene til menn hadde 219. Tabellen nedenfor viser at totalt antall sengeplasser, både for kvinner og menn, har økt over tid.

TABELL 4 ANTALL FASTE SENGEPLASSER FOR BEBOERE. 2013-2015.

	Kvinner	Menn
2013	853	174
2014	907	172
2015	932	219

Krisesentertilbudene kan til tider oppleve kapasitetsproblemer. Om sentrene er fulle, avhenger både av antall beboere som oppsøker sentrene, hvor lenge den enkelte blir boende, og hvor mange sengeplasser og beboerrom sentrene har til rådighet.

31 av tilbudene til kvinner og 12 av tilbudene til menn var fulle én eller flere ganger i løpet av 2015. Sammenlignet med 2014 har færre tilbud til menn vært fulle i 2015, mens det er små forskjeller for tilbudene til kvinner.

¹⁰⁵ I dette kapittelet presenteres hovedsakelig resultater fra registreringsskjemaet om organisering, kapasitet, kompetanse, tilbud og fasiliteter som krisesentertilbudene hadde i 2015. Alle krisesentertilbudene for kvinner (46 tilbud) leverte registreringsskjema som omhandlet dette. Totalt 43 leverte skjema for krisesentertilbud for menn. De sentrene som ikke leverte samleskjema for menn, hadde ikke et tilbud til menn og baserte seg på henvisning videre til andre senter. Fjell krisesenter fikk registreringsskjema for krisesenterstatistikken først ved overgangen til 2016, og har levert skjema for både tilbud til menn og kvinner i 2015. Fjell krisesenter leverte ikke skjema for individuelle brukere i 2015.

TABELL 5 ANSLÅ HVOR MANGE GANGER KRISESENTERTILBUDET HAR VÆRT FULLT I LØPET AV ÅRET. ANTALL.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Ja, en gang	9	6	7	7	8	4
Ja, flere ganger	28	24	24	11	9	8
Nei	9	15	15	24	24	31
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46	42	41	43

Krisesentertilbudenes løsning på kapasitetsproblemer var først og fremst å ta kontakt med andre krisesentertilbud eller ta i bruk ekstra seng/plass. Det er også forholdsvis vanlig at bruker får hjelp til å komme seg til et annet krisesentertilbud.

TABELL 6 HVA GJØRES NÅR BOTILBUDET ER FULLT? ANTALL.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Ansatte tar kontakt med andre krisesentertilbud	31	27	25	13	14	10
Senteret tar i bruk ekstra seng/plass	31	26	23	13	13	7
Bruker får hjelp til å komme seg til annet krisesentertilbud	19	16	19	7	7	7
Bruker tar kontakt med annet krisesentertilbud	4	5	6	2	2	2
Andre ting	4	7	5	1	2	2
Antall krisesentertilbud (n)	37	30	31	18	17	12

5.1.2 Overnattingsdøgn

Tabellen nedenfor viser antall overnattingsdøgn for voksne og barn i perioden 2013-2015. Antall overnattingsdøgn både for voksne og barn var noe høyere i 2015 enn i 2014, men ikke så ulikt sammenlignet med 2013.¹⁰⁶

TABELL 7 OVERSIKT OVER TOTALT ANTALL OVERNATTINGSDØGN FOR VOKSNE OG BARN, BEREGNET UT FRA UTFLYTTINGSDATO - ANKOMSTDATO

	Voksne	Barn
2013	73072	59969
2014	67953	58005
2015	73596	60293

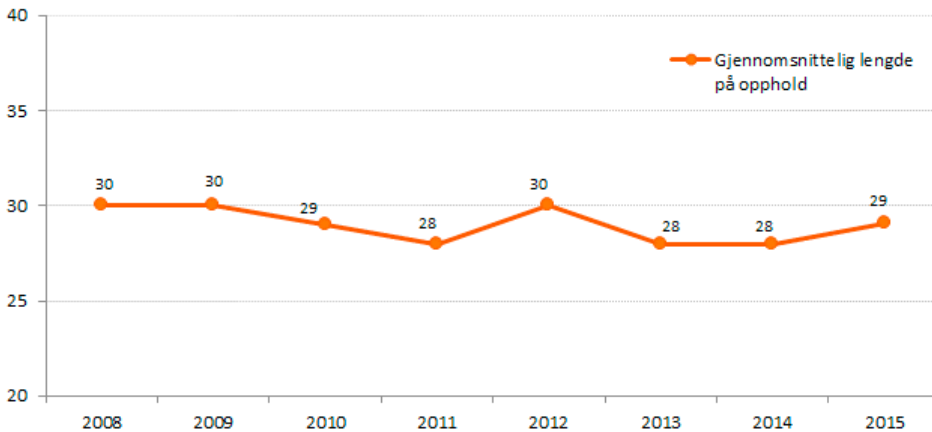
Lengden på et gjennomsnittlig opphold for voksne beboere var 29 døgn i 2015, noe som har vært ganske stabilt over tid. Et gjennomsnittlig opphold for barn varte 31 døgn, altså to døgn lengre enn for voksne beboere. Dette skyldes at de som hadde med barn på sentrene, i snitt bodde lenge enn de som ikke hadde med barn. Et

¹⁰⁶ Antall overnattingsdøgn blir beregnet ved å ta utflyttingsdato minus ankomstdato, og det innebærer en risiko for feilkilder i datoføring. Det er på dette punktet det er flest meldinger om feil fra krisesentertilbudene. Beregningen av døgn bør derfor ses på som et estimat og ikke leses ukritisk som en eksakt beregning.

gjennomsnittsopphold blant voksne som hadde med seg barn under 18 år, var 34 døgn, mot 27 døgn blant de som ikke hadde med seg barn.

Seks av oppholdene til voksne og ett av oppholdene til barn varte hele året.

FIGUR 44 GJENNOMSNIITTLIG LENGDE PÅ VOKSNES OPPHOLD VED KRISESENTERTILBUDENE I ANTALL DØGN. 2008-2015

5.2 TILGJENGELIGHET/LAVTERSKELTILBUD

Krisesentrene skal være et lavterskeltilbud der man gratis og ved direkte henvendelse skal få en individuell vurdering av sin situasjon og sine hjelpebehov uavhengig av kommunetilhørighet og oppholdsstatus. Kommunen er ansvarlig for at det finnes et krisesentertilbud i rimelig reiseavstand. Hva som regnes som rimelig reiseavstand, er avhengig av både avstand i kilometer, reisetid og offentlig kommunikasjon.¹⁰⁷

5.2.1 Tilgjengelighet for personer med ulike utfordringer

Tabellen nedenfor viser antall sentre som ved behov ga brukere med ulike utfordringer tilbud om opphold i krisesentertilbudet. Personer med kjent rusproblematikk utgjør den største gruppen som ikke får et tilbud ved krisesentrene. Åtte av krisesentertilbudene for kvinner og elleve av tilbudene for menn svarte at de ikke tilbød opphold for personer med kjent rusproblematikk. Personer med øvrige utfordringer får opphold eller blir vurdert for opphold ved behov ved de aller fleste av krisesentertilbudene.

Jevnt over gir en høyere andel av tilbudene til kvinner enn menn tilbud om opphold i krisesentertilbudet for personer med utfordringene som er skissert i tabellen.

¹⁰⁷ Veileder til krisesententerloven, side 10-11.

TABELL 8 KAN BRUKERE MED FØLGENDE UTFORDRINGER FÅ TILBUD OM OPPHOLD I KRISESENTERTILBUDET? ANTALL.

	Tilbud til kvinner (N=46)			Tilbud til menn (N=43)		
	Ja	Nei	Vurderes	Ja	Nei	Vurderes
Personer som er utsatt for menneskehandel	40	0	6	29	3	11
Personer bosatt i kommune som ikke deltar i samarbeidet om krisesentertilbudet	37	0	9	28	2	13
Personer med uklar oppholdsstatus i Norge	35	1	10	26	2	15
Personer med fysisk funksjonsnedsettelse	31	2	13	11	5	26
Personer som er avhengig av hjelp fra hjemmesykepleie/andre omsorgstjenester	27	1	18	19	7	17
Personer uten gyldig opphold i Norge	28	3	15	19	5	19
Personer som er psykisk utviklingshemmet	13	3	30	6	8	29
Personer med kjent psykisk lidelse	10	3	33	7	7	29
Personer med kjent rusproblematikk	8	8	30	3	11	29

5.2.2 Reiseavstand¹⁰⁸

De fleste krisesentertilbudene betjener flere kommuner og dekker store geografiske områder. Den lengste reiseavstanden til krisesentertilbudet i kommunene som tilbudet dekker, varierte fra 15 til 380 km. De fleste sentrene (24) oppga at lengste reiseavstand var mellom 51-150 km. 13 sentre oppga lengre reiseavstand enn dette (over 150 km), noe som er tre færre enn i 2014. Ni sentre svarte at lengste reiseavstand var mellom 15-50 km.

TABELL 9 LENGSTE REISEAVSTAND TIL KRISESENTERTILBUDET I KOMMUNENE SOM TILBUDET DEKKER. ANTALL.

	2013	2014	2015
15-50 km	9	8	9
51-100 km	14	13	11
101-150 km	9	8	13
151-200 km	7	6	4
Over 200 km	7	10	9
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46

5.3 SIKKERHETSTILTAK

I krisesenterlovens §2 er det presisert at kommunene skal sørge for et trygt krisesentertilbud. Beskyttelse er et hovedelement i krisesentertilbudet, og dette kan handle om fysisk sikring av lokaler, kartlegging av trusler, bevisstgjøring om egen sikkerhet, samarbeid med politiet og individuelle sikkerhetstiltak.

¹⁰⁸ Spørsmål om reiseavstand er kun stilt på samleskjema for tilbud til kvinner.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over sikkerhetstiltakene krisesentertilbudene hadde i 2013-2015.

TABELL 10 HVILKE SIKKERHETSTILTAK HAR KRISESENTERTILBUDET. ANTALL. FLERE KRYSS MULIG.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Skjermet adresse	27	25	26	27	23	19
Låst utgangsdør	46	45	45	35	37	34
Porttelefon ved inngangsdør	36	35	36	16	17	17
Doble dører ("sluseinngang")	10	10	14	5	5	6
Kameraovervåkning av inngangsparti	35	37	40	20	19	19
Kameraovervåkning av bygning	19	22	24	13	13	11
Kameraovervåkning av uteareal	21	22	25	9	9	7
Sikring av opptak fra kameraovervåkning	19	21	25	11	11	11
Skjermet uteareal	26	28	26	14	15	15
Skjermet lekeareal for barn ute	29	28	28	15	14	10
Opplyst uteareal	35	35	34	25	26	20
Låsbare vinduer	23	23	30	15	17	19
Direkte alarm til vaktsselskap	21	21	21	14	12	13
Direkte alarm til politi	5	7	6	2	4	2
Rutine for gjennomgang av sikkerhetstiltak med beboere	42	42	42	28	32	27
Krav om taushetserklæring for brukere	43	40	42	31	30	32
Sjekkliste for regelmessig kontroll av sikkerhetstiltak	39	38	39	22	32	22
Skriftlig rutine for håndtering av trusselsituasjoner	39	41	38	24	27	24
Andre sikkerhetstiltak	10	13	8	5	5	13
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46	42	40	43

De fleste av krisesentertilbudene til kvinner hadde låst utgangsdør (45), rutiner for gjennomgang av sikkerhetstiltak med beboere (42), krav om taushetserklæring fra beboerne (42), samt kameraovervåkning av inngangspartiet (40). Det var også vanlig å ha sjekkliste for regelmessig kontroll av sikkerhetstiltak (39), skriftlige rutiner for håndtering av trusselsituasjoner (38), porttelefon ved inngangsdør (36) og opplyst uteareal (34). 28 hadde skjermet lekeareal for barn ute. Videre hadde litt over halvparten skjermet adresse (26), skjermet uteareal (26), kameraovervåkning av uteareal (25) og sikring av opptak fra kameraovervåkning (25). Under halvparten av sentrene (21) hadde direkte alarm til vaktsselskap, og kun seks hadde direkte alarm til politi. 14 sentre hadde doble dører (sluseinngang), noe som er fire flere enn i 2014. Det har også vært en tydelig økning i antall sentre med låsbare vinduer.

Gjennomgående hadde en høyere andel av tilbudene til kvinner enn menn ulike sikkerhetstiltak. Dette kan ses i lys av at en del av krisesentertilbudene til menn er basert på hotelløsning eller henvisning til andre sentre ved behov. For tilbudene til menn har det også vært en viss nedgang i antallet med enkelte sikkerhetstiltak, sammenlignet med tidligere.

Åtte av tilbudene til kvinner og 13 av tilbudene til menn hadde andre sikkerhetstiltak. Herunder nevnes blant annet internalarm mellom ansatte, informasjonsskriv, bom og sikkerhetsglass.

TABELL 11 ER BYGNINGER OG SIKKERHETSTILTAKENE VURDERT AV LOKALT POLITI?
ANTALL.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Ja	24	27	29	13	17	19
Nei	21	16	15	27	21	20
Vet ikke	1	2	2	2	3	4
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46	42	41	43

29 tilbud til kvinner og 19 tilbud til menn svarte at bygninger og sikkerhetstiltak var vurdert av lokalt politi. Det har vært en økning i antall tilbud for kvinner og menn som har hatt en sikkerhetsvurdering av politiet sammenlignet med tidligere år.

For åtte av tilbudene til kvinner og fire av tilbudene til menn forelå denne vurderingen skriftlig. Seks av tilbudene til kvinner og alle fire tilbudene til menn svarte at den skriftlige vurderingen var fulgt opp.

TABELL 12 FORELIGGER POLITIETS VURDERING SKRIFTLIG?
ANTALL.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Ja	7	7	8	4	5	4
Nei	13	15	19	6	8	11
Vet ikke	4	5	2	3	4	4
Antall krisesentertilbud (n)	24	27	29	13	17	19

I henhold til krisesenterloven (§2) skal botilbudet til menn og kvinner være fysisk atskilt. Formålet er å bidra til at kvinner skal kunne føle seg trygge. Mange av de kvinnelige beboerne har vært utsatt for alvorlig vold fra menn, og noen har bakgrunn fra sterkt kjønnssegregerte samfunn.

16 av tilbudene til menn var lokalisert i en annen bygning enn tilbudet for kvinner. 14 var lokalisert i samme bygning som tilbudet til kvinner, men fysisk atskilt. 13 tilbud til

menn var organisert som midlertidig løsning. Herunder nevnes det hotelløsning eller leie av lokaler, samt samarbeid med andre krisesentertilbud.

TABELL 13 HVOR ER TILBUDET TIL MENN ORGANISERT?
ANTALL

	2013	2014	2015
I egne lokaler (i annen bygning enn for kvinner)	19	18	16
Samme bygning som tilbudet for kvinner, fysisk atskilte lokaler	11	11	14
Midlertidig løsning	12	13	13
Antall krisesentertilbud (n)	42	42	43

5.4 INNHOLD I TILBUDET TIL KVINNER OG MENN

5.4.1 Botilbudet

Kommunene skal sørge for et likeverdig tilbud til kvinner og menn. Dette betyr ikke nødvendigvis at de skal ha samme tilbud, men et tilbud som er tilrettelagt ut fra kjønnsespesifikke behov.¹⁰⁹

Alle krisesentrene for kvinner ga tilbud om inntakssamtaler og enesamtaler. Alle bortsett fra ett gjennomførte systematisk kartlegging av hjelpebehov, hjelp til å ta kontakt med andre tjenester og hjelp til å finne bolig. Nesten alle tilbød også deltagelse i møte med andre tjenester, følge på boligvisning, praktisk hjelp, systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov og plan for oppfølging under oppholdet. Dette var også blant de vanligste hjelpetilbudene for menn.

Over tid har det vært en viss nedgang i antall krisesentertilbud for kvinner som har gruppetilbud, fra 20 i 2013 til 14 i 2015, men ellers er tallene forholdsvis stabile. Krisesentertilbudene til kvinner hadde totalt sett et mer omfattende hjelpetilbud enn krisesentertilbudene til menn, selv om gapet har blitt mindre over tid. Noe av årsaken til forskjellen kan være at en del av tilbudene til menn var midlertidig, ikke fullt utbygd og baserte seg på leide/midlertidige lokaler.

¹⁰⁹ Veileder til krisesenterloven, side 14.

TABELL 14 HVA SLAGS HJELP FÅR BEBOERNE TILBUD OM. FLERE KRYSS MULIG.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Inntakssamtale	46	44	46	39	41	42
Systematisk kartlegging av hjelpebehov	44	44	45	37	41	42
Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov	43	43	43	35	38	41
Plan for oppfølging under oppholdet	40	39	41	33	34	35
Primærkontakt	33	34	36	28	31	33
Enesamtaler	46	45	46	38	40	42
Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester	45	45	45	39	40	40
Deltagelse i møter med andre tjenester	45	42	44	35	37	38
Deltagelse i ansvarsgrupper rundt brukerne	33	32	35	19	29	30
Deltagelse i samarbeid basert på lovhjemlet individuell plan	25	28	28	17	21	23
Advokatbistand i krisesentertilbudet	41	38	36	33	27	32
Hjelp til å finne bolig	46	44	45	37	37	40
Følge på boligvisning	46	43	44	33	32	34
Hjelp til flytting	45	38	39	29	29	31
Hjelp i forbindelse med samvær/overlevering	29	24	24	18	19	22
Praktisk hjelp	45	44	44	35	36	39
Grupper	20	18	14	5	5	5
Barnepass	40	40	39	28	31	30
Fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter i regi av krisesenter eller andre	IM	43	40	IM	30	33
Plan for oppfølging etter oppholdet	37	38	37	24	29	29
Andre tilbud	10	9	12	8	9	6
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46	42	41	43

TABELL 15 ER DET UTARBEIDET SKRIFTLIG MAL/PROSEDYRE FOR FØLGENDE TILBUD. ANTALL.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Inntakssamtale	39	41	42	32	36	37
Kartlegging av hjelpebehov	37	41	40	31	36	37
Kartlegging av beskyttelsesbehov	35	41	41	30	35	36
Oppfølging under oppholdet	35	34	33	28	30	33
Oppfølging etter oppholdet	26	24	28	20	21	19
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46	42	41	43

Blant tilbudene til kvinner hadde de fleste (40-42) utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for inntakssamtale, kartlegging av hjelpebehov og kartlegging av beskyttelsesbehov. 33 sentre for kvinner hadde utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for oppfølging under oppholdet, og 28 for oppfølging etter oppholdet. Tilbudene til menn viser omtrent samme mønster som for tilbudene til kvinner.

Det er forholdsvis små forskjeller sammenlignet med 2014, men vi kan merke oss at en høyere andel av tilbudene til kvinner har utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for oppfølging etter oppholdet.

5.4.2 Dagtilbudet

Alle tilbudene til kvinner og menn hadde tilbud om enesamtale til dagbrukerne. De fleste gjennomførte også en systematisk kartlegging av hjelpebehov og hjalp til med å ta kontakt med andre tjenester. En høy andel gjorde også systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov, tilbød følge til møte med andre tjenester, advokatbistand i krisesentertilbudet, samt fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter.

En betydelig lavere andel av tilbudene til menn enn kvinner tilbød grupper, fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter, botilbud og hadde tilbud til barn. De kvinnelige dagbrukerne hadde altså et litt mer omfattende hjelpetilbud enn de mannlige.

TABELL 16 HVA SLAGS HJELP FÅR DAGBRUKERNE TILBUD OM?
FLERE KRYSS MULIG. ANTALL.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Enesamtale	46	45	46	41	41	43
Systematisk kartlegging av hjelpebehov ¹	IM	IM	44	IM	IM	39
Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov	IM	IM	39	IM	IM	36
Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester	45	44	43	40	40	41
Deltagelse i møter med andre tjenester	43	40	39	32	36	37
Advokatbistand i krisesentertilbudet	41	36	36	33	32	33
Grupper	19	17	11	7	4	3
Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i regi av Krisesentertilbudet eller andre	29	37	33	16	19	24
Oppfølging i hjemmet	IM	24	24	IM	14	19
Tilbud til barn	IM	31	34	IM	25	26
Tilbud om å benytte krisesenterets botilbud	IM	IM	41	IM	IM	34
Andre tilbud	7	10	12	4	6	3
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46	42	42	43

IM=Ikke målt

33 tilbud til kvinner og 30 tilbud til menn hadde utarbeidet skriftlig prosedyre for kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov når dagbrukeren henvender seg. Dette er færre enn i 2014. Videre hadde 30 tilbud til kvinner og 26 tilbud til menn utarbeidet skriftlig prosedyre for oppfølging av dagbrukerne.

TABELL 17 ER DET UTARBEIDET SKRIFTLIG PROSEDYRE FOR FØLGENDE ANTALL.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Kartl. av hjelpe- og beskyttelsesbehov når dagbrukeren henvender seg	30	38	33	30	33	30
Oppfølging av dagbrukere	26	29	30	24	24	26
Totalt antall krisesentertilbud (n)	46	45	46	42	42	43

5.5 BRUKERMEDVIRKNING

Krisesenterlovens §3 omfatter krav om individuell tilrettelegging, noe som forutsetter brukermedvirkning. På tjenestenivå innebærer dette at det finnes rutiner for å innhente og benytte brukernes erfaringer og synspunkter i utviklingen av tilbudet.

31 av krisesentertilbudene til kvinner og 28 av tilbudene til menn hadde rutiner for innhenting av brukernes synspunkter på tilbudet. Sammenlignet med 2014 er dette tre flere tilbud til kvinner og fem flere tilbud til menn.

Blant tilbud til kvinner var regelmessige beboermøter (22) og evalueringssamtale med beboerne (21) de vanligste måtene å innhente tilbakemeldinger på. Dernest følger evalueringsskjema for brukerne (18) og beboermøte ved behov (14). Færre tilbud til menn enn kvinner hadde regelmessige beboermøter, men ellers er det små forskjeller.

TABELL 18 HVORDAN HENTER KRISESENTERTILBUDET INN BRUKERNES TILBAKEMELDING PÅ TILBUDET. AV DE SOM HAR RUTINER FOR INNHENTING AV BRUKERNES TILBAKEMELDING. FLERE KRYSS MULIG. ANTALL.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Regelmessig beboermøte	11	19	22	4	11	13
Evalueringssamtale med brukerne	12	17	21	10	14	21
Evalueringsskjema for brukerne	11	11	18	11	12	18
Beboermøte ved behov	2	11	14	3	10	16
Forslagskasse	0	2	2	0	0	1
Brukerne er representert i styret	0	0	0	0	0	0
Annet	2	4	4	2	1	4
Antall krisesentertilbud (N)	29	28	31	24	23	28

5.6 INNHold I Tilbudet til Barn

I henhold til krisesenterloven skal kommunen ta vare på barn på en måte som er tilpasset dere behov, og sørge for at barns rettigheter etter annet lovverk ivaretas under opphold i krisesentertilbudet (§3).

Som i 2014 hadde alle krisesentertilbudene til kvinner et eller flere hjelpetilbud for barn i 2015. Dette gjaldt også alle, unntatt ett, krisesentertilbud for menn.

Tabell 19 gir en oversikt over hva slags hjelp barna får tilbud om ved krisesentertilbudene. Alle 46 tilbudene til kvinner har tilbud om samtaler med barn med mor/far til stede, og de fleste (42) hadde også tilbud om samtaler med barn uten mor/far. Videre hadde de fleste velkomstsamtale med barnet med informasjon om krisesentertilbudet og hvorfor barnet var der (44), systematisk kartlegging av hjelpebehov (43), samarbeid med barnets skole/barnehage (43), hjelp med skyss til barnehage/skole (43), fritidsaktiviteter (42) og systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov (41). Dette var også de vanligste tilbudene til barn ved krisesentertilbudene til menn. Gjennomgående hadde krisesentertilbudene for kvinner flere tilbud til barn enn krisesentertilbudene for menn. Dette kan blant annet ses i lys av at enkelte tilbud til menn baserer seg på leie av hotell eller andre midlertidige løsninger.

Sammenlignet med 2014 er det forholdsvis små endringer, men vi kan merke oss at en økning i andelen av krisesentertilbudene til kvinner som tilbød barna en primærkontakt.

TABELL 19 HVA SLAGS HJELP FÅR BARN TILBUD OM. FLERE KRYSS MULIG. ANTALL.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Velkomstsamtale/Info om krisesentertilbudet, hvorfor barnet er der	43	44	44	35	36	39
Systematisk kartlegging av hjelpebehov ²	IM	IM	43	IM	IM	36
Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov	IM	IM	41	IM	IM	35
Plan for oppfølging under oppholdet	35	37	37	25	30	30
Primærkontakt	30	33	37	23	29	30
Samtale uten mor/far til stede	41	40	42	31	32	33
Samtale med mor/far til stede	40	44	46	34	37	40
Barnehage i regi av krisesentertilbudet eller etter avtale med andre	23	18	21	16	16	16
Hjelp for å få i stand skyss til barnehage/skole	45	44	43	34	35	38
Samarbeid med barnets skole/ barnehage	45	43	43	32	35	37
Skoletilbud på krisesenteret	IM	IM	12	IM	IM	11
Grupper for barn	7	9	10	3	4	6
Fritidsaktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre	IM	43	42	IM	35	36

Tabellen fortsetter på neste side

TABELL 19 FORTSETTELSE
FRA FORRIGE SIDE

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Deltagelse i ansvarsgrupper rundt barnet	IM	28	31	IM	23	27
Andre tilbud	8	9	7	7	8	5
Ingen tilbud til barn	0	0	0	6	1	1
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46	42	41	43

IM=Ikke målt

36 av krisesentertilbudene til kvinner og 30 av krisesentertilbudene til menn hadde utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for velkomstsamtale og informasjon om krisesentertilbudet. Det var også forholdsvis vanlig å ha en skriftlig mal/prosedyre for kartlegging av barns hjelpebehov (33 av tilbudene til kvinner og 29 av tilbudene til menn), samt oppfølging av barn under oppholdet (34 av tilbudene til kvinner og 27 av tilbudene til menn). En noe lavere andel hadde skriftlige mal/prosedyrer for oppfølging av barn etter oppholdet, henholdsvis 21 av krisesentertilbudene for kvinner og 16 av krisesentertilbudene for menn.

Det er relativt små forskjeller sammenlignet med 2014 i andelen krisesentertilbud for både kvinner og menn som hadde utarbeidet skriftlige maler/prosedyrer.

TABELL 20 ER DET UTARBEIDET SKRIFTLIG MAL/PROSEDYRE FOR FØLGENDE.
FLERE KRYSS MULIG. ANTALL.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Velkomstsamtale/Info om krisesentertilbudet, hvorfor barnet er der*	30	35	36	26	30	30
Kartlegging av barns hjelpebehov	32	34	33	27	31	29
Oppfølging av barn under oppholdet	32	33	34	26	28	27
Oppfølging av barn etter oppholdet	19	20	21	16	18	16
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46	42	40	43

*Tidligere stod det «Inntakssamtale»

38 av krisesentertilbudene for kvinner hadde egne ansatte som primært jobber med barn.¹¹⁰ Til sammen hadde krisesentertilbudene 58,8 årsverk i barnefaglige stillinger og 24,9 årsverk i miljø-/aktivitetsstillinger som primært jobbet med barn.¹¹¹ 35 av krisesentertilbudene svarte at det var krav om relevant utdanning til barnefaglige stillinger.

¹¹⁰ Spørsmålet om antall ansatte som jobber med barn, er kun stilt til krisesentertilbudene for kvinner.

¹¹¹ I 2014 hadde sentrene til sammen 56,2 årsverk i barnefaglige stillinger og 17,5 årsverk i miljø-/aktivitetsstillinger som primært jobbet med barn. Det har altså vært en viss økning sammenlignet med 2014.

TABELL 21 OVERSIKT OVER ANTALL KRISESENTER SOM HAR EGNE ANSATTE SOM PRIMÆRT JOBBER MED BARN OG HAR KRAV OM RELEVANT UTDANNING TIL BARNEFAGLIGE STILLINGER.

	2013	2014	2015
Antall krisesenter som har egne ansatte som primært jobber med barn	39	37	38
Antall krisesenter som har krav om relevant utdanning til barnefaglige stillinger	32	33	35
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46

Krisesentertilbudene ble også bedt om å gi en oversikt over hvilke typer rom de har. 40 av tilbudene til kvinner hadde lekerom, 34 hadde aktivitetsrom og 21 hadde ungdomsrom. Blant tilbudene til menn hadde åtte lekerom, seks hadde aktivitetsrom og tre hadde ungdomsrom.

Over tid har det vært en økning i antall krisesentertilbud til kvinner som har lekerom og aktivitetsrom.¹¹²

5.7 TVERRETATLIG SAMARBEID

Krisesenterloven pålegger kommunen å sørge for at voldsutsatte får helhetlig oppfølging gjennom samordning av tiltak mellom krisesentertilbudet og andre tjenester (§ 4).

Krisesentertilbudene for kvinner fikk spørsmål om sitt samarbeid med andre instanser, og 34 av tilbudene oppga at de deltok i etablerte samarbeidsfora i kommunen i 2015.¹¹³

Tabell 22 viser hvilke instanser krisesentertilbudene samarbeider med, og hvordan samarbeidet er organisert. Alle krisesentertilbudene samarbeider med barneverntjenesten og politiet. De aller fleste samarbeider også med NAV, familievernet og psykisk helsevern. Litt færre, men fremdeles flesteparten, samarbeider med boligkontor, barnehus og overgrepsmottak.

Det er mest vanlig å samarbeide om enkeltsaker, og det er relativt få sentre som har skriftlige samarbeidsavtaler med de ulike instansene. Dette er i samsvar med tidligere år.

¹¹² I 2014 viste tallene at 35 av tilbudene til kvinner hadde lekerom, 30 hadde aktivitetsrom og 21 hadde ungdomsrom. Blant tilbudene til menn hadde åtte lekerom, åtte hadde aktivitetsrom og fire hadde ungdomsrom.

¹¹³ I 2014 var antallet 33.

TABELL 22 HVORDAN DELTAR KRISESENTERTILBUDET I SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER? FLERE KRYSS MULIG. ANTALL.

	Deltar i samarbeid om enkeltsaker			Har faste kontaktpersoner			Har skriftlig samarbeidsavtale			Annet samarbeid			Deltar ikke i samarbeid		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
NAV	43	45	44	14	19	20	5	7	4	4	7	6	0	0	1
Barneverntjenesten	43	45	45	14	12	15	9	10	11	10	14	11	0	0	0
Familievernet	37	37	40	8	8	9	1	2	4	9	13	16	5	5	1
Psykisk helsevern	39	37	39	3	7	2	2	2	2	6	10	10	6	6	4
Politi	43	45	45	21	22	25	2	2	1	9	12	13	1	0	0
Overgrepsmottak	31	32	33	7	7	5	2	2	1	5	9	10	14	12	11
Barnehus	32	32	35	1	2	3	0	0	0	7	10	10	14	12	7
Boligkontor	36	38	36	11	13	10	0	1	0	3	5	7	8	7	6

5.8 TILRETTELEGGING

Krisesenterloven (§3) omhandler at kommunene skal sørge for at krisesentertilbudet blir lagt til rette slik at det imøtekommer de individuelle behovene til brukerne. Tilrettelegging innebærer at tilbudene skal være tilgjengelig for flest mulig. Dette omfatter både tilrettelegging av fysiske lokaler, informasjon, tilgang til tolk, hjelpemidler for syns- eller hørselshemmede etc.¹¹⁴

5.8.1 Tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne

Brukerregistreringen for 2015 viser at 18 prosent av beboerne og 16 prosent av dagbrukerne hadde en eller annen form for funksjonsnedsettelse.¹¹⁵

Tabell 23 viser en oversikt over hvor mange av krisesentertilbudene som hadde ulike typer tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne. De vanligste tilretteleggingene i tilbudene for kvinner var rettet mot personer med nedsatt bevegelsesevne, og omfattet handiaptoaletter (32), trinnfri adkomst (25) og rullestolrampe (23). Videre hadde 15 handicapparkering, ni hadde automatiske døråpnere, seks hadde trappeheis og to hørselsslynge. Når det gjelder tolketjenester, tilbød 16 sentre for kvinner tegnspråktolk, og ti tilbød døveblindtolk. Krisesentertilbudene til kvinner var gjennomgående bedre tilrettelagt enn tilbudene til menn. Seks av krisesentertilbudene til kvinner og hele 18 av krisesentertilbudene til menn hadde ingen tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne. Elleve av krisesentertilbudene til kvinner og seks av krisesentertilbudene til menn var universelt utformet.

Ni av tilbudene til kvinner og åtte av tilbudene til menn hadde andre typer tilrettelegging enn det som er nevnt i tabellen. I de åpne kommentarfeltene ble det

¹¹⁴ Veileder til krisesenterloven, side 14.

¹¹⁵ Se kapittel 2.1.5 og 3.1.5 om beboere og dagbrukere.

notert heis, terskelsklir, og at man ordner med tilrettelegging ved behov. For enkelte av tilbudene til menn var det notert at tilretteleggingen var basert på hvor man leide rom.

TABELL 23 HVILKE TYPER TILRETTELEGGING TILBYR SENTERET FOR PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE? ANTALL. FLERE KRYSS MULIG.

	Tilbud til kvinner	Tilbud til menn
Handicaptaoletter	32	15
Trinnfri adkomst	25	13
Rullestolrampe	23	8
Tegnspråktolk	16	7
Handicapparkering	15	7
Automatisk døråpner	9	9
Andre typer tilrettelegging	9	8
Døveblindtolk	10	5
Trappeheis	6	3
Hørselslynge	2	2
Senteret er universelt utformet	11	6
Ingen tilrettelegging	6	18
Antall krisesentertilbud (n)	46	43

5.8.2 Tolk

Krisesenterloven (§3) omtaler at kommunene skal sørge for at brukerne får tilgang til kvalifisert tolk dersom det er nødvendig for at brukeren skal få et fullgodt tilbud.

Skriftlige rutiner for bestilling og bruk av tolk er først og fremst utarbeidet for personer med innvandrerbakgrunn som har behov for oversettelse. 36 av tilbudene til kvinner og 32 av tilbudene til menn hadde dette. Når det gjelder tegnspråktolk, hadde kun åtte av tilbudene til kvinner og syv av tilbudene til menn skriftlige rutiner for bestilling og bruk av dette. For døveblindtolk var skriftlige rutiner etablert ved syv av tilbudene til kvinner og seks av tilbudene til menn.¹¹⁶

TABELL 24 ER DET UTARBEIDET SKRIFTLIGE RUTINER FOR BESTILLING OG BRUK AV FØLGENDE? ANTALL.

	Tilbud til kvinner	Tilbud til menn
Tegnspråktolk	8	7
Døveblindtolk	7	6
Tolk for personer med innvandrerbakgrunn	36	32
Antall krisesentertilbud (n)	46	43

¹¹⁶ | 2015 er første året spørsmålet har skilt på ulike typer tolk, mens det tidligere kun sto «tolk». Ved 33 av tilbudene til kvinner og 31 av tilbudene til menn var det utarbeidet skriftlige rutiner for bestilling og bruk av tolk i 2014.

Kostnadene for bruk av tolk ble ved 31 av tilbudene for kvinner og 30 av tilbudene for menn dekket av krisesenterets eget budsjett. Kun et fåtall oppga at dette ble dekket av brukerens hjemkommune eller kommunen hvor tilbudet er lokalisert.

TABELL 25 HVEM BETALER FOR BRUK AV TOLK VED KRISESENTERTILBUDET? ANTALL

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Brukerens hjemkommune	7	6	7	5	3	6
Kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert	6	5	8	6	7	7
Dekkes av krisesentertilbudets budsjett	32	33	31	29	31	30
Andre	1	1	0	2	1	0
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46	42	42	43

5.9 PERSONELL OG KOMPETANSE

5.9.1 Personale/ årsverk

Tabell 26 viser antall ansatte i heltidsstillinger, deltidsstillinger og frivillige vakter¹¹⁷, samt hvor mange årsverk disse utgjør til sammen.

TABELL 26 ANSATTE OG ÅRSVERK VED KRISESENTERTILBUDENE FOR KVINNER, 2013-2015.¹¹⁸

	2013 (N=46)			2014 (N=45)			2015 (N=46)		
	Heltid	Deltid	Frivillige vakter	Heltid	Deltid	Frivillige vakter	Heltid	Deltid	Frivillige vakter
Ant. ansatte	184	385	133	199	351	78	207	382	58
Ant. årsverk	182,3	175,7	23,8	195,4	163,3	24,5	204	191,1	17,6

I 2015 var det totalt 589 ansatte ved krisesentertilbudene for kvinner. Til sammen jobbet de ansatte 395,1 årsverk. Dette er noe høyere enn de to foregående årene. Videre ble det registrert 58 personer som jobbet frivillige vakter (totalt 17,6 årsverk), noe som er færre enn i 2014 og 2013.

Elleve krisesentertilbud hadde til sammen 16 mannlige ansatte i heltidsstilling, og ti hadde 12 mannlige ansatte i deltidsstilling. Til sammen jobbet mennene 24 årsverk, sammenlignet med 19,2 årsverk i 2014.

¹¹⁷ Med frivillige vakter menes personer som ikke har et ordinært ansettelsesforhold, men som utfører arbeidsoppgaver mot et honorar. En heltidsstilling utgjør ett årsverk. Alle stillinger under 100 prosent skal registreres som deltidsstilling. Alle personer som har jobbet ved krisesentertilbudet i løpet av året skal registreres under antall personer. Personer som bare har jobbet deler av året skal også registreres som en person. Når det gjelder "antall årsverk", skal summen av de utførte årsverkene ved krisesentertilbudet registreres. Personer som slutter, går ut i permisjon, eller har høyt sykefravær, skal registreres som en person. For disse skal summen av de faktiske utførte årsverkene registreres. Overtid og ferievikarer skal ikke registreres.

¹¹⁸ I 2014 ble det for første gang spesifisert i skjema at det var brukerrettede stillinger som skulle registreres.

5.9.2 Døgnbemanning

TABELL 27 ER BOTILBUDET DØGNBEMANNET? ANTALL.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Ja	40	41	40	19	19	19
Ja, men med tidvis bakvakt	6	4	5	14	9	11
Nei	0	0	1	9	13	13
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46	42	41	43

Krisesenterloven stiller krav om heldøgns botilbud og telefontilbud (§2). 40 av krisesentertilbudene til kvinner var døgnbemannet, fem var tidvis bemannet med bakvakt og ett var uten døgnbemanning. 19 av tilbudene til menn var døgnbemannet, elleve hadde bakvakt, mens 13 verken hadde bakvakt eller døgnbemanning. Tabellen ovenfor viser altså at flere av krisesentertilbudene ikke har døgnbemanning.

5.9.3 Kompetanse

Krisesenterloven fastsetter ingen krav til formell kompetanse for ansatte ved krisesentertilbudene. Kravet om kvalitet er imidlertid konkretisert med at ansatte har kompetanse til å ivareta brukernes særlige behov (§ 2). Mange ansatte uten formelle kvalifikasjoner har omfattende erfaringsbasert kompetanse (realkompetanse).¹¹⁹

Tabell 28 viser fordelingen av ansatte i brukerrettede stillinger fordelt på utdanningsnivå¹²⁰. Over halvparten (57 prosent) hadde utdanning på universitets- og høyskolenivå, mens rundt en tredjedel hadde videregående utdanning. Over tid har det vært en svak og jevn økning i andelen ansatte med universitets- og høyskoleutdanning.

TABELL 28 DE ANSATTES HØYESTE FULLFØRTE UTDANNING VED TILBUDENE TIL KVINNER, 2013-2015. PROSENT.¹²¹

	2013	2014	2015
Totalt	100	100	100
Grunnskolenivå	8	7	7
Videregående skolenivå	38	35	34
Universitets- og høyskolenivå	52	55	57
Annet	2	3	2
Antall ansatte (n)	598	624	603

¹¹⁹ Veileder til krisesenterloven, side 12.

¹²⁰ Utdanningsnivå på frivillige vakter skulle også registreres. Det er et avvik mellom summen av antall ansatte fordelt på utdanningsnivå (603 ansatte) og antall ansatte fordelt på heltid, deltid og frivillige vakter (647 ansatte). Det ble sendt ut mail til sentre med avvik for å forsøke å næste opp i feilføringen, og der vi fikk svar er data korigert. Det virker som om hovedårsaken til avvikene skyldes at enkelte senter hadde glemt å inkludere de frivillige vaktene når personene skulle fordeles etter utdanningsnivå.

¹²¹ Det prosentureres med basis i alle brukerrettede stillinger som er fordelt på utdanningsnivå.

27 krisesentertilbud hadde ansatte med spesialkompetanse¹²² på tverretattlig samarbeid, og 26 hadde ansatte med spesialkompetanse på personer med minoritetsbakgrunn som opplever vold i nære relasjoner. Videre hadde 21 sentre ansatte med spesialkompetanse på menneskehandel, og 21 hadde ansatte med spesialkompetanse på æresrelatert vold/tvangsekteskap. 17 sentre hadde ansatte med spesialkompetanse på menn som er utsatt for vold i nære relasjoner. Det var minst vanlig å ha ansatte med spesialkompetanse på personer funksjonsnedsettelse (13) og personer med psykisk utviklingshemming som er utsatt for vold i nære relasjoner (11).

Over tid har det vært en viss økning i antall sentre som har ansatte med spesialkompetanse på tverretattlig samarbeid. Videre har det vært en nedgang i antall sentre som har ansatte med spesialkompetanse på personer med funksjonsnedsettelse eller psykisk utviklingshemming som er utsatt for vold i nære relasjoner.

TABELL 29 HAR KRISESENTERTILBUDET ANSATTE I BRUKERRETTE STILLINGER MED SPEIELL KOMPETANSE INNEN NOEN AV FØLGENDE OMRÅDER? FLERE KRYSS MULIG. ANTALL.

	2013	2014	2015
Tverretattlig samarbeid	20	24	27
Personer med minoritetsbakgrunn som opplever vold i nære relasjoner	26	24	26
Menneskehandel	26	22	21
Æresrelatert vold/tvangsekteskap	21	18	21
Menn som opplever vold i nære relasjoner	19	17	17
Personer med funksjonsnedsettelse som opplever vold i nære relasjoner	15	17	13
Personer som er psykisk utviklingshemmet som opplever vold i nære relasjoner	14	14	11
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46

5.9.4 Veiledning

26 krisesentertilbud for kvinner oppga at det var utarbeidet en kompetanseplan for krisesentertilbudet.¹²³ 31 tilbud hadde rutiner for ekstern veiledning av ansatte i brukerrette stillinger.¹²⁴ 15 krisesentertilbud hadde ekstern veiledning månedlig eller oftere, mens 16 hadde dette sjeldnere enn hver måned. De fleste benyttet veiledere som var psykolog/psykiater (16) og/eller hadde veilederkompetanse (16). Ti sentre benyttet veileder(e) med helse- og sosialfaglig kompetanse, mens fem benyttet veiledere med annen kompetanse.¹²⁵

45 krisesentertilbud for kvinner hadde et samarbeid med Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging. Sentrene arrangerer kompetansehevingstiltak for ansatte i krisesentrene, både nasjonalt og regionalt. Alle 44 hadde benyttet kurs/kompetansetiltak og seks fikk i tillegg veiledning av ansatte.

¹²² Det er ikke spesifisert i skjema hva krav til spesialkompetanse omfatter, og det er derfor sentrenes vurdering som ligger til grunn for hva som regnes som spesialkompetanse.

¹²³ Dette gjaldt 29 krisesentertilbud for kvinner i 2014.

¹²⁴ Dette gjaldt 30 krisesentertilbud for kvinner i 2014

¹²⁵ Her nevnes gestaltterapeut, BHT, konflikthåndtering.

5.9.5 Informasjonsarbeid

I følge kommuneloven (§4) skal kommuner drive aktiv informasjon om sin virksomhet, som også omfatter krisesentertilbudene.

43 krisesentertilbud for kvinner hadde egen nettside.¹²⁶ 19 av disse oppga at teksten var tilgjengelig på flere språk, og syv hadde tilrettelagt hjemmesiden for synshemmede. I 2014 hadde kun 13 sentre en hjemmeside som var tilgjengelig på andre språk, noe som betyr at det har vært en positiv utvikling med tanke på tilgjengelighet for fremmedspråklige.

Alle krisesentertilbudene for kvinner hadde drevet med utadrettet informasjon i løpet av 2015. De fleste hadde satt opp brosjyrer/plakater på venterom hos andre tjenester (43), og/eller besøkt/informert på skoler/utdanningsinstitusjoner (33). 32 hadde egen profil på Facebook, og her har det vært en økning i antall sentre over tid. 24 sentre hadde benyttet annonser i lokalpressen, mens 25 hadde informert på andre måter. Herunder nevnes blant annet informasjonsarbeid mot samarbeidspartnere, kinoreklame, stands og konferanser.

TABELL 30 PÅ HVILKE MÅTER HAR KRISESENTERTILBUDET DREVET UTADRETTET INFORMASJON I LØPET AV ÅRET?
FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014	2015
Brosjyrer/plakater på venterom hos andre tjenester	44	43	43
Besøk/informasjon på skoler/utdanningsinstitusjoner	37	34	33
Egen profil/konto på Facebook	22	29	32
Annonser i lokalpresse	26	25	24
Egen profil/konto på Twitter/andre sosiale medier	2	3	2
Annet	21	24	25
Ikke drevet med informasjonsarbeid	0	1	0
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46

Blant sentrene som hadde drevet informasjonsarbeid i utdanningsinstitusjoner, hadde de fleste besøkt videregående skoler (21 sentre) og/eller relevante høyskoleutdanninger (23 sentre). Ti sentre hadde besøkt/informert på grunnskoler.

¹²⁶ I 2014 hadde 39 sentre hjemmeside.

6 TILSYN OG ORGANISERING

6.1 INTERNKONTROLL/ TILSYN

Krisesenterlovens §8 og 9 omhandler internkontroll og tilsyn av krisesentertilbudene. Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at virksomhetene og tjenestene som utgjør krisesentertilbudet, utfører oppgavene sine i samsvar med kravene fastsatt i lov eller forskrift. Fylkesmannen skal føre tilsyn med at kommunene oppfyller kravene i krisesenterloven.

I 2015 ble internkontroll gjennomført ved 22 av krisesentertilbudene for kvinner, noe som er et høyere antall enn i 2014 (14), men omtrent likt som i 2013 (20). De fleste kontrollene ble gjennomført av kommunen hvor krisesentertilbudet var lokalisert.¹²⁷

TABELL 31 HAR KOMMUNEN(E) GJENNOMFØRT INTERNKONTROLL AV KRISESENTERTILBUDET I LØPET AV 2015. FLERE KRYSS MULIG. ANTALL.

	2013	2014	2015
Ja, av kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert	17	11	17
Ja, av andre kommuner	4	2	1
Ja, av samarbeidende kommuner i fellesskap	3	3	7
Nei, det er ikke gjennomført internkontroll av krisesentertilbudet dette år	26	31	24
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46

13 sentre oppga at fylkesmannen hadde gjennomført tilsyn etter krisesenterloven i kommunen krisesentertilbudet var lokalisert i, eller i samarbeidskommuner i 2015. I 2014 oppga kun syv sentre at fylkesmannen hadde gjennomført tilsyn, mens antallet var 12 i 2013.

6.2 ORGANISERING

Alle krisesentertilbudene for kvinner var en videreføring (samme organisasjonsform som i 2014).¹²⁸ 15 av tilbudene var organisert som kommunal virksomhet, mens elleve var organisert som interkommunalt selskap. Ti var organisert som frivillig/ privat virksomhet, og ni var stiftelser. Ett senter hadde annen organisasjonsform (Interkommunal virksomhet, vertskommunesamarbeid).

¹²⁷ Det er mulig å sette flere kryss på spørsmålet dersom flere har gjennomført internkontroll, derfor vil summen overstige 22.

¹²⁸ Det er ett senter mer i statistikken i 2015 enn i 2014 (Fjell krisesenter).

TABELL 32 OVERSIKT OVER ORGANISASJONSFORM BLANT KRISESENTERTILBUDENE FOR KVINNER. ANTALL.

	2013	2014	2015
Kommunal virksomhet	11	14	15
Interkommunalt selskap IKS	13	12	11
Frivillig/privat virksomhet ⁵	8	9	10
Stiftelse	7	9	9
Annen	7	1	1
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46

14 av krisesentertilbudene til menn var organisert som kommunal virksomhet, ti var interkommunale selskap og ti var frivillig/privat virksomhet. Ni var organisert som stiftelse.

6.3 MEDLEMSKAP I ORGANISASJON

24 av krisesentertilbudene for kvinner var medlem av krisesentersekretariatet, og ni var medlem av Norsk krisesenterforbund NOK.¹²⁹ Fem var medlem av KS-bedrift, tre var medlem av IKS-bedrift, og to var medlem av Virke. Ett senter var med i stiftelsesforeningen, mens elleve ikke var medlem av noen organisasjon.

TABELL 33 ER KRISESENTERTILBUDET MEDLEM I NOEN AV FØLGENDE ORGANISASJONER? FLERE KRYSS MULIG. ANTALL.

	2013	2014	2015
Norsk krisesenterforbund NOK	12	11	9
Krisesentersekretariatet	25	24	24
KS bedrift	7	5	5
IKS bedrift	0	4	3
Virke	2	2	2
Stiftelsesforeningen	0	0	1
Ikke medlem av organisasjon	6	8	11
Antall krisesentertilbud (n)	46	45	46

¹²⁹ NOK ble nedlagt 1.7.2015

REFERANSER

- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2015): Veileder til krisesenterloven.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2015): Rapportering fra krisesentertilbudene 2014.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2014): Rapportering fra krisesentertilbudene 2013.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2013): Rapportering fra krisesentertilbudene 2012.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2012): Rapportering fra krisesentertilbudene 2011.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2011): Rapportering fra krisesentrene 2010.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2010): Rapportering fra krisesentrene 2009.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2009): Rapportering fra krisesentrene 2008.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2016) Rapportering fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep 2015.
- Hirsch, Agnes Aaby og Elisabeth Nørgaard (2008): Rapportering fra krisesentrene i 2007. Rapporter 2008/34, Statistisk sentralbyrå.
- Jonassen, Wenche (2004): Krisesentrene 2003. En kommentert statistikk. Notat nr. 1/2004. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
- Jonassen, Wenche (2005): Krisesenterstatistikk 2004. Notat nr. 1/2005. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
- Kleven, Laila og Sandra Lien (2007): Rapportering fra krisesentrene i 2006. Rapporter 2007/32, Statistisk sentralbyrå.
- Lien, Sandra og Elisabeth Nørgaard (2006): Rapportering fra krisesentrene 2005. Rapporter 2006/25, Statistisk sentralbyrå.
- Krisesentersekretariatet (2011): Bistand og trygge oppholdssteder for kvinner utsatt for menneskehandel. ROSA årsrapport 2011 (reetablering, oppholdssteder, sikkerhet, assistanse).
- Krisesentersekretariatet (2012): Bistand og trygge oppholdssteder for kvinner utsatt for menneskehandel. ROSA årsrapport 2012 (reetablering, oppholdssteder, sikkerhet, assistanse).
- Krisesenterloven Ot.prp.nr.96 "Om lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova)".

VEDLEGG

A. KONTROLL OG REVISJON AV DATAMATERIALET

Hvert skjema har et unikt skjemanummer som testes inn på web når skjemaet registreres. Dette gjøres for at det skal være en link mellom det fysiske papirskjemaet og det skjemaet som registreres på web. På denne måten har det vært mulig å avdekke feilkilder i datamaterialet, som for eksempel at samme skjema registreres flere ganger. Krisesentertilbudene har også hatt mulighet til melde registreringsfeil ved å oppgi hvilket skjemanummer feilen gjelder, slik at det kunne rettes i etterkant.

Rådata for dagbrukere og beboere ble gjennomgått etter fristen for å registrere skjema på web. Det ble først og fremst undersøkt om noen skjemanummer var registrert mer enn en gang i datasettet. Det viste seg å være en god del dobbeltregistreringer, og ved identiske registreringer ble den ene slettet. Det var også tilfeller hvor det både var registrert et ferdig utfylt skjema, samt et som var halvt utfylt med samme skjemanummer. Skjemaet som var fullført ble da beholdt. I tilfeller hvor det ikke var åpenbart hva som var skjedd, for eksempel når samme skjemanummer var registrert to ganger med ulike svar på spørsmålene, ble det tatt direkte kontakt med sentrene for å avdekke årsaken. I tilfellene der vi ikke fikk en oppklaring, er begge registreringer beholdt når de var ulike, da det antas at det dreier seg om ulike besøk/opphold. I øvrige tilfeller der registreringene var svært like, ble det skjemaet som var mest fullført eller sist registrert beholdt. Det ble også foretatt endringer i datamaterialet etter tilbakemelding fra krisesentertilbudene om feilregistreringer eller konkrete skjema som skulle slettes. Til sammen ble 40 barnregistreringer, 159 dagbrukerregistreringer og 99 beboerregistreringer slettet. Det er altså fremdeles rom for å bedre rutineene ved en del krisesentertilbud når det gjelder dataregistreringen. På skjema om tilbudenens organisering, kapasitet og fasiliteter ble det foretatt korrigeringer av åpenbare feil, der noen eksempelvis hadde skrevet årsverk i prosent i stedet for antall. Det ble også tatt kontakt med en del sentre for å avklare avvik i antall ansatte fordelt på stillinger og fordelt på utdanningsnivå.

Alle sentrene fikk tilsendt en senterrapport for sine registreringer av 2015-skjema, med frist til å melde tilbake om eventuelle feil før dataene ble benyttet i denne rapporteringen.

B. REVIDERING AV DATA

Antall overnattingsdøgn og lengde på opphold ved krisesentertilbudene for voksne og barn

Beregningen av døgn er basert på datoer for ankomst og utflytting i skjema for voksne og barn. Døgnberegningen skjer automatisk i webskjema basert på oppgitte datoer. Dette har medført betydelig mindre feilkilder i datamaterialet enn tidligere. Men fremdeles har noen utfyllinger blitt revidert:

I beboerdata:

- Sju skjema har ankomstdato i 2015, men utflyttingsdato i 2016. Dato for utflytting blir satt til 31.12.2015.
- To skjema har ankomst og utflytting på samme dag (31.12.1015). Disse settes til 1 døgn, jamfør tilsvarende prosedyrer tidligere år.

I barndata:

- Ett skjema har ankomstdato før 2015 og er antakeligvis opphold hvor beboeren har bodd over årsskiftet. Ankomstdato blir satt til 1. januar 2015.
- To skjema har ankomstdato i 2015, men utflyttingsdato i 2016. Dato for utflytting blir satt til 31.12.2015.

Etter utsendelse av senterrapport fikk sentrene som hadde behov for en ekstra sjekk av sine døgn en oversikt fra oss i Excel med skjemanummer, dato for ankomst, utflytting og antall døgn. I de tilfellene det ble oppdaget avvik ble feilen sporet og korrigert.

Øvrige revideringer

Det ble oppdaget noen feilkilder i registreringen av avbrudd i skolegang/barnehage under oppholdet, for eksempel at noen tilsynelatende hadde oppgitt avbruddet både i måneder, uker og dager (1 måned, 4 uker og 30 dager), slik at varigheten ble telt med flere plasser, eller oppgitt avbruddet kun i dager uten å benytte øvrige kategorier. I disse tilfellene ble data korrigert ved utgreningen i Excel. Omfanget av feilføringer på dette området virker å ha blitt mindre enn i 2014.

Det ble også avdekket noen få feil der barnskjema var lagt inn på weboppsettet for voksne beboere, noe som ble korrigert i endelige data.

C. PERSON VERSUS OPPHOLD/BESØK

For å skille mellom person versus opphold blant beboere, er det tatt utgangspunkt i spørsmålet om det er beboerens første opphold ved krisesentertilbudet i 2015. Ved 2319 opphold har beboeren godtatt registrering, og av disse mangler 46 skjema opplysninger om det er første opphold.

Skillet mellom personer og opphold blant beboere er basert på samme prosedyre som i perioden 2007-2014 for at data skal være sammenlignbar. Ved å benytte denne metoden må man imidlertid være oppmerksom på at personer som bor på flere krisesentertilbud i løpet av samme år vil bli registrert som flere personer, en for hver gang det er et førstegangsopphold. Person må således tolkes som individer som oppholder seg på det aktuelle krisesenteret for første gang. Dette innebærer at alle krisesentertilbudene får med sine førstegangsopphold som personer.

For å skille mellom person versus opphold blant barn er det tatt utgangspunkt i om barnet har bodd på dette eller annet krisesenter i løpet av registreringsåret. Førstegangsopphold i 2015 regnes som individer. På senternivå vil denne prosedyren skape en mindre feilkilde dersom barn har bodd på flere krisesenter i løpet av året. For de sentrene som besøkes etter førstegangsoppholdet vil barnet ikke bli telt med som individer. Prosedyren er imidlertid mer nøyaktig når vi ser på individer versus opphold blant barn for alle krisesentertilbudene samlet, som analysene i denne rapporten er basert på. Ved 1812 opphold har barnets omsorgsperson godtatt registrering. For 29 av disse oppholdene var det ikke svart på spørsmålet om oppholdet var barnets første ved et krisesentertilbud i 2015. Til sammen ble det registrert 1570 barn som oppholdet seg på et krisesentertilbud for første gang i 2015.

For å skille mellom person versus besøk blant dagbrukere, er det benyttet et konkret spørsmål om de har vært dagbruker ved det aktuelle krisesentertilbudet tidligere i 2015. De som ikke har dagbrukere ved det aktuelle krisesentertilbudet tidligere i 2015, blir regnet som individer i dagbrukerstatistikken. Ved 9223 av besøkene har dagbrukeren godtatt å bli registrert. Ved 101 av disse tilfellene er det ikke svart på spørsmålet om besøket er dagbrukerens første ved krisesentertilbudet i 2015. Til sammen har 2447 besøkt senteret for første gang i registreringsåret og regnes således som personer i statistikken. På samme måte som for beboere vil hvert førstegangsbesøk på ett krisesentertilbud telles med som personer.

D. BEBOERE, BARN OG DAGBRUKERE PÅ KRISESENTRENE I 2015

TABELL 34 TABELL 34: OVERSIKT OVER DAGBRUKERE OG BEBOERE PÅ KRISESENTRENE I 2015. TALL ER HENTET FRA INDIVIDSKJEMA.¹³⁰

	Antall overnattingsdøgn kvinner	Antall overnattingsdøgn menn	Antall overnattingsdøgn ubesvart kjønn	Antall overnattingsdøgn barn	Antall opphold kvinner	Antall opphold menn	Antall opphold ubesvart kjønn	Antall opphold av barn	Antall dagbrukere (første dagsbesøk)	Antall dagsbesøk
Alta Krise- og incestsenter	507	91	462	529	13	4	12	23	20	98
Asker og Bærum krisesenter	1759	66	10	1175	52	3	2	40	94	259
Betzy, Drammensregionens interkommunale krisesenter	2119	21	118	1852	76	2	8	70	46	71
Eva Krisesenter Stiftelse	449	0	317	209	17	0	11	10	7	16
Glåmdal krisesenter IKS	948	21	289	417	29	2	14	25	32	67
Gudbrandsdal krisesenter	950	0	14	1310	24	0	6	56	6	27
Hamar interkommunale krisesenter	1855	181	0	1458	66	5	0	60	80	261
Harstad krisesenter	318	23	2	327	15	1	1	7	12	42
Indre Østfold krisesenter	1890	0	108	1283	39	0	12	43	27	235
Kongsberg krisesenter	1175	0	10	929	39	0	3	21	26	57
Krise – og incestsenteret for Fredrikstad	1961	260	605	2371	36	7	16	45	51	608
Krise Og Incestsenteret i Follo	1289	116	0	1782	76	4	0	75	164	667
Krisesenter for Sunnmøre, avd kvinner og barn	711	37	214	906	24	1	23	41	11	98
Krisesenter for Sunnmøre, avd menn	22	11	0	0	1	4	0	0	1	4
Krisesenter i Moss og omegn IKS	1616	122	0	1457	36	2	0	30	64	211
Krisesenter Vest IKS avd Haugesund	675	60	0	766	40	3	0	35	15	23
Krisesenter Vest IKS avd Stord	356	0	4	310	34	0	1	26	22	81
Krisesenteret for Bergen og omegn	2933	313	336	4005	74	4	19	88	20	117
Krisesenteret for Molde og omegn	1246	0	0	1030	37	0	0	33	47	247
Krisesenteret for Tromsø og omegn	996	35	0	889	35	2	0	32	39	195
Krisesenteret i Gjøvik	1061	20	9	1296	34	1	4	36	19	53
Krisesenteret i Hønefoss	2311	147	104	2316	57	6	1	43	59	207
Krisesenteret i Midt-Troms	378	5	0	341	18	1	0	11	27	112
Krisesenteret i Nord-Trøndelag	803	0	17	902	19	0	3	20	11	13
Krisesenteret i Rana	276	14	39	243	9	2	8	9	10	46
Krisesenteret i Salten	1275	0	8	1098	24	0	2	25	56	235

¹³⁰ Opphold med ubesvart kjønn omfatter både tilfeller der kjønn ikke er besvart, og tilfeller der beboeren ikke har godtatt registrering

TABELL 34 FORTSETTELSE
FRA FORRIGE SIDE

	Antall overnattingsdøgn kvinner	Antall overnattingsdøgn menn	Antall overnattingsdøgn ubesvart kjønn	Antall overnattingsdøgn barn	Antall opphold kvinner	Antall opphold menn	Antall opphold ubesvart kjønn	Antall opphold av barn	Antall dagbrukere (første dagsbesøk)	Antall dagsbesøk
Krisesenteret i Sogn og Fjordane	1695	0	6	1670	47	0	2	55	47	329
Krisesenteret i Stavanger	3520	1603	164	3333	136	27	26	122	76	451
Krisesenteret i Telemark	860	24	30	593	52	7	2	43	45	148
Krisesenteret i Vestfold	3464	292	8	2685	93	7	3	106	213	1259
Krisesenteret Vesterålen	320	9	13	261	20	1	7	14	5	22
Mosjøen krisesenter	1875	0	0	804	34	0	0	8	19	202
Narvik og omegn krisesenter	358	0	0	156	24	0	0	13	24	127
Norasenteret IKS	746	25	0	1551	23	2	0	27	28	73
Nordmøre Krisesenter	791	15	0	1189	28	1	0	26	45	221
Orkdal og omegn krisesenter	287	85	18	210	19	1	3	16	5	12
Oslo krisesenter	7142	389	0	5185	334	14	0	254	615	1812
Romerike krisesenter	3561	218	45	4078	147	14	9	152	80	294
Samisk krise- og incestsenter	57	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Sarpsborg krisesenter	2100	0	25	1371	51	0	8	39	38	67
Stiftelsen Hallingdal Krisesenter	379	26	0	551	15	3	0	24	5	38
Sør-Helgeland krisesenter	371	0	0	317	7	0	0	5	7	46
Trondheim krisesenter	2304	296	117	1623	55	4	17	43	40	93
Vest-Agder krisesenter	3032	506	17	3957	84	14	1	85	116	204
Vest-Finnmark krisesenter	468	6	1	372	11	1	1	9	12	29
Østre-Agder krisesenter	1869	204	167	1186	40	4	6	20	61	267
Totalt	65078	5241	3277	60293	2146	154	231	1965	2447	9744

Til sammen 46 krisesentertilbud for kvinner¹³¹ og 43 krisesentertilbud for menn leverte samleskjema for 2015. Det betyr at alle tilbud til kvinner som individstatistikken er basert på har levert samleskjema. Tilbudene som ikke leverte samleskjema for menn oppga at de ikke hadde et eget tilbud til menn, eller samarbeidet med andre senter som hadde et tilbud til menn, og som de mannlige brukerne ble henvist til.

¹³¹ Dette inkluderer Fjell krisesenter. Senteret var ikke med i individstatistikken for 2015, men besvarte samleskjema for 2015 og blir med i den kommende individstatistikken for 2016.

TABELL 35 OVERSIKT OVER
LEVERTE SAMLESKJEMA 2015:

	Levert samleskjema for tilbud til kvinner	Levert samleskjema for tilbud til menn
Alta Krise- og incestsenter	X	X
Asker og Bærum Krisesenter	X	X
Betzy, Drammensregionens interkommunale krisesenter	X	X
Eva Krisesenter Stiftelse	X	X
Fjell Krisesenter	X	X
Glåmdal krisesenter IKS	X	X
Gudbrandsdal Krisesenter	X	X
Hamar interkommunale krisesenter	X	X
Harstad krisesenter	X	X
Indre Østfold krisesenter	X	
Kongsberg krisesenter	X	X
Krise Og Incestsenteret I Follo	X	X
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	X	X
Krisesenter for Sunnmøre, avd kvinner og barn	X	
Krisesenter for Sunnmøre, menn		X
Krisesenter i Moss og omegn	X	
Krisesenter Vest IKS avd Haugesund	X	X
Krisesenter Vest IKS avd Stord	X	
Krisesenteret for Bergen og omegn	X	X
Krisesenteret for Molde og omegn	X	X
Krisesenteret for Tromsø og omegn	X	X
Krisesenteret i Gjøvik	X	X
Krisesenteret i Hønefoss	X	X
Krisesenteret i Midt-Troms	X	X
Krisesenteret i Nord-Trøndelag	X	X
Krisesenteret i Rana	X	X
Krisesenteret i Salten	X	X
Krisesenteret i Sogn og Fjordane	X	X
Krisesenteret i Stavanger	X	X
Krisesenteret i Telemark	X	X
Krisesenteret i Vestfold	X	X
Krisesenteret Vesterålen	X	X
Mosjøen krisesenter	X	X
Narvik og omegn krisesenter	X	X
Norasenteret IKS	X	X

TABELL 35 FORTSETTELSE FRA
FORRIGE SIDE

	Levert samleskjema for tilbud til kvinner	Levert samleskjema for tilbud til menn
Nordmøre Kriresenter	X	X
Orkdal og omegn Kriresenter	X	X
Oslo Kriresenter	X	X
Romerike Kriresenter	X	X
Samisk krise- og incestsenter	X	X
Sarpsborg kriresenter	X	X
Stiftelsen Hallingdal Kriresenter	X	X
Sør-Helgeland kriresenter	X	X
Trondheim kriresenter	X	X
Vest-Agder kriresenter	X	X
Vest-Finnmark kriresenter	X	X
Østre-Agder kriresenter	X	X

D. LOV OM KOMMUNALE KRISESENTERTILBUD (KRISESENTERLOVA)

§ 1. Formålet med lova

Formålet med denne lova er å sikre eit godt og heilskapleg kriresentertilbud til kvinner, menn og barn som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar.

§ 2. Krav til kriresentertilbodet

Kommunen skal sørkje for eit kriresentertilbud som skal kunne nyttast av personar som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar, og som har behov for rådgjeving eller eit trygt og mellombels butilbod.

Tilbodet skal gi brukarane støtte, rettleiing, hjelp til å ta kontakt med andre delar av tenesteapparatet og skal omfatte:

- eit kriresenter eller eit tilsvarande gratis, heilårs, heildøgns, trygt og mellombels butilbod, og
- eit gratis dagtilbod, og
- eit heilårs og heildøgns tilbod der personar nemnde i første ledd kan få råd og rettleiing per telefon, og
- oppfølging i reetableringsfasen, jf. § 4.

Enkeltpersonar kan vende seg direkte til kriresentertilbodet som nemnt i andre ledd, utan tilvising eller timeavtale.

Kommunen skal sørge for god kvalitet på tilbudet, mellom anna ved at dei tilsette har kompetanse til å ta vare på dei særskilte behova til brukarane.

Butilbodet til kvinner og butilbodet til menn skal vere fysisk skilde.

Departementet kan gi forskrift om krav til kompetanse hos dei tilsette og krav til fysisk sikring av lokale.

§ 3. Individuell tilrettelegging av tilbod

Kommunen skal sørge for at tilbudet så langt råd er blir lagt til rette slik at det kjem dei individuelle behova til brukarane i møte.

Kommunen skal sørge for å ta vare på barn på ein god måte som er tilpassa deira særskilte behov, og skal også sørge for at barn får oppfylt dei rettane dei har etter anna regelverk.

Kommunen skal sørge for at brukarar av bu- og dagtilbodet får tilgang til kvalifisert tolk dersom det er nødvendig for at dei skal få eit fullgodt tilbod. Kommunen skal sørge for rutinar for kvalitetssikring, bestilling og betaling av tolketenester.

§ 4. Samordning av tenester

Kommunen skal sørge for at kvinner, menn og barn som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar, får ei heilskapleg oppfølging gjennom samordning av tiltak mellom krisesentertilbodet og andre delar av tenesteapparatet.

Tilbod og tenester etter denne lova kan inngå som ledd i samordninga av ein individuell plan etter anna lovgiving, jf. sosialtjenesteloven § 4-3 a, pasientrettighetsloven § 2-5, psykisk helsevernloven § 4-1 og lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 6-2 a.

§ 5. Teieplikt

Alle som utfører teneste eller arbeid etter denne lova, har teieplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e. Brot på teieplikta straffast etter straffeloven § 121. Teieplikta gjeld også fødestad, fødselsdato, personnummer, statsborgarforhold, sivilstand, yrke, bustad, arbeidsstad og andre opplysningar som kan røpe at nokon har vore i kontakt med tilbudet.

Opplysningar til andre forvaltningsorgan, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6, kan berre givast når dette er nødvendig for å fremme oppgåvene til kommunen etter denne lova, eller for å førebyggje vesentleg fare for liv eller alvorleg skade på helse til nokon.

§ 6. Opplysningar til barneverntenesta

Alle som utfører teneste eller arbeid etter denne lova, skal i utføringa av arbeidet vere merksame på forhold som kan føre til tiltak frå barneverntenesta.

Utan hinder av teieplikta skal alle som utfører teneste eller arbeid etter denne lova av eiga tiltak gi opplysningar til barneverntenesta i kommunen når det er grunn til å tru at eit barn blir mishandla i heimen eller det ligg føre andre former for alvorleg omsorgssvikt, jf. barnevernloven § 4-10, § 4-11 og § 4-12. Det same gjeld når eit barn har vist vedvarande alvorlege åtferdsvanskar, jf. barnevernloven § 4-24.

Barnevernloven § 6-4 andre ledd tredje og fjerde punktum gjeld tilsvarande.

§ 7. Politiattest

Den som blir tilsett eller får tildelt oppgåver som inneber kontakt med brukarar av eit kriesenter eller tilsvarande bu- og dagtilbod, skal leggje fram politiattest.

Politiattesten skal vise om vedkommande er sikta, tiltalt, har vedteke førelegg eller er dømd for brot på straffeloven §§ 162, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 andre ledd, 201, 201 a, 203, 204 a, 219, 224, 229 andre og tredje straffealternativ, 231, 233, 267 og 268.

Brot på straffeloven §§ 192 til 197, 199, 200 andre ledd, 201 første ledd bokstav c, 201 a, 203, 204 a og 233 skal det opplysast om utan den tidsavgrensinga som følgjer av lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering § 6 første ledd nr. 4-9. Brot på dei andre føresegnene som er nemnde ovanfor, skal det opplysast om i samsvar med lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering § 6. Attesten skal ikkje vere eldre enn tre månader.

Departementet kan gi nærmare forskrift om krav til politiattest, medrekna retningslinjer om oppbevaring av attestane.

§ 8. Internkontroll

Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at dei verksemdene og tenestene som utgjer kriesentertilbodet, utfører oppgåvene sine i samsvar med krav fastsette i lov eller forskrift. Kommunen må kunne gjere greie for korleis ein oppfyller denne plikta.

§ 9. Statleg tilsyn

Fylkesmannen skal føre tilsyn med at kommunen oppfyller pliktene pålagde etter §§ 2, 3, 4 og 8.

Reglane i kommuneloven kapittel 10 A gjeld for den tilsynsverksemda som er nemnd i første leddet.

§ 10. Bruk av lova på Svalbard

Kongen kan gi forskrifter om bruken av lova på Svalbard og har høve til å fastsetje særlege reglar der det blir teke omsyn til forholda på staden.

§ 11. Ikraftsetjing og overgangsreglar

Lova blir sett i kraft frå den tid Kongen bestemmer. Departementet kan i forskrift gi nærmare overgangsreglar.

§ 12. Endring i anna lovgjeving

Med verknad frå ikraftsetjinga av lova gjer ein denne endringa i anna lovgjeving: Barnevernloven § 6-4 a blir oppheva.

F. REGISTRERINGSSKJEMAENE I 2015

Endringer i dagbruker- og beboerskjema for voksne og barn 2014-2015:

- På spørsmål som omhandler kontakt med krisesentertilbud tidligere er det i 2015 ikke skilt mellom kontakt med dette og annet krisesentertilbud. Samtidig er det lagt til et spørsmål om antall tidligere opphold og dagsbesøk, på skjema for både voksne og barn, samt dagbrukerskjema.
- Spørsmålet om beboeren eller dagbrukeren har nedsatt funksjon ble følgende kategorier lagt til i 2015: Utviklingshemming eller andre kognitive vansker, psykiske lidelser og kronisk(e) sykdom(mer).
- På beboerskjemaet i 2015 er det lagt inn et oppfølgingsspørsmål om hvorfor man ikke ønsker å anmelde forholdet, til de som oppgir at de ikke ønsker å anmelde.
- På dagbrukerskjema, samt beboerskjema for voksne og barn, er det i 2015 skilt mellom kontakt med andre instanser som er opprettet før og under oppholdet.
- På dagbrukerskjemaet ble det i 2015 lagt til kategoriene «Oppfølging i hjemmet» og «tilbud til barn» på spørsmålet om hvilken bistand dagbrukeren har fått.
- På beboerskjema for barn ble det i 2015 lagt til et spørsmål om barnet har hatt samvær med voldsutøver.

Endringer i krisesentertilbudenes samleskjema 2013-2014:

- I stedet for å spørre om sentrene er tilrettelagt for ulike typer funksjonshemminger ble det i 2015 spurt etter konkrete typer tilrettelegginger, samt om senteret er universelt utformet.
- På spørsmålet om senteret har skriftlige rutiner for bestilling av tolk er det i 2015 skilt mellom tegnspråktolk, døveblindtolk og tolk for personer med innvandrerbakgrunn.
- Tilbud om å benytte krisesenterets botilbud er lagt til som kategori på spørsmålet om innholdet i tilbudet til dagbrukere.
- Skoletilbud på krisesentertilbudet er lagt til som kategori på spørsmålet om innholdet i tilbudet til barn.
- På spørsmålet om innholdet til tilbudet til dagbrukere og barn er det i 2015 skilt mellom systematisk kartlegging av hjelpebehov og systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov, mens disse sto sammen i 2014.

BEBOERSKJEMA

Registreringsskjema for beboere ved krisesentertilbud 2015

Underlagt taushetsplikt

Navn på krisesentertilbud: «NAVN»

Skjemanr: «NR»

For innlogging på web: <http://survey.srgi.no>

Brukernavn: SETT INN

Passord: SETT INN

Noen spørsmål kan ikke besvares før utflytting (Spørsmål 1 og 29). HUSK å fylle inn svar på disse før skjema registreres på web.

1 Dato for ankomst og utflytting fra krisesentertilbudet:

	Dag	Måned	År
Ankomst:	□ □	□ □	□ □ □ □
Utflytting:	□ □	□ □	□ □ □ □

2 Har beboeren godtatt å bli registrert?

- Ja ⇒ Fortsett utfylling
 Nei ⇒ Stopp utfylling og registrer på web

3 Hvilken kommune kommer beboeren fra?

- Kommunen der tilbudet er lokalisert
 Annen kommune som deltar i samarbeid om tilbudet
 Annen kommune
 Ingen kommunetilhørighet

4 Er oppholdet beboerens første ved krisesentertilbudet i 2015?

- Ja
 Nei

5 Har beboeren vært i kontakt med dette eller annet krisesentertilbud i år eller tidligere år?

- Ja, vært dagbruker tidligere
 Ja, vært beboer tidligere
 Ja, hatt telefonkontakt
 Nei

Antall tidligere dagsbesøk:	□ □
Antall tidligere opphold:	□ □

Opplysninger om beboeren

6 Hva er beboerens kjønn?

- Kvinne
 Mann

7 Hva er beboerens alder?

□ □

Vet ikke

8 Ved ankomst, var beboeren ...

- Enslig/særbo
 Samboer
 Gift/registrert partner
 Separert
 Skilt
 Flyttet fra samboer
 Enke/enkemann

9 Har beboeren med seg barn under 18 år til krisesentertilbudet?

- Ja
 Nei

10 Er en av eller begge beboerens foreldre født i utlandet?

- Ja, begge →
- Ja, en av dem
- Nei
- Vet ikke

11 Var det behov for tolk under samtalen med beboeren?

- Ja, brukte tolk
- Ja, men brukte ikke tolk →
- Nei

Årsak til ikke benyttet tolk:

12 Hvilken tilknytning har beboeren til arbeidslivet?

Flere kryss mulig

- Hjemmearbeidende
- Utearbeidende fulltid
- Utearbeidende deltid
- Arbeidssøker
- Under utdanning
- Stønad/Trygd/Pensjon
- Deltar på kurs

13 Har beboeren nedsatt fysisk eller psykisk funksjonsevne av varig karakter som medfører begrensninger i det daglige liv?

Flere kryss mulig

- Nedsatt bevegelsesevne
- Nedsatt synsevne
- Nedsatt hørselsevne
- Utviklingshemming eller andre kognitive vansker
- Psykiske lidelser
- Kronisk(e) sykdom(mer)
- Annen funksjonsnedsettelse, spesifiser:
-
- Nei

Opplysninger om voldsutøver(ne)**14 Oppgir beboeren en eller flere voldsutøvere?**

- Én
- To eller flere

Det er mulig å sette **flere kryss** på alle spørsmål som dreier seg om voldsutøver, dersom det har vært flere voldsutøvere involvert.

15 Hvem var voldsutøver(ne)?

- Ektefelle/samboer
- Tidligere ektefelle/samboer
- Kjæreste (særbo)
- Foreldre
- Stemor/stefar
- Sønn/datter
- Annet familiemedlem
- En eller flere bekjente
- En eller flere ukjente

16 Hvilket kjønn har voldsutøver(ne)?

- Kvinne
- Mann

17 Hvilken aldersgruppe tilhører voldsutøver(ne)?

- Under 18 år
- 18-23 år
- 24-29 år
- 30-39 år
- 40-49 år
- 50-59 år
- 60 år eller eldre

18 Er en eller begge av foreldrene til voldsutøver(ne) født i utlandet?

- Ja, begge
- Ja, en av dem
- Nei
- Vet ikke

19 Hvilken tilstand var voldsutøver(ne) ved mishandlingen(e)/overgrepet(ene)?

- Alltid ruspåvirket
- Av og til ruspåvirket
- Alltid edru
- Vet ikke

Henvendelse og situasjon

20 Hvordan kom beboeren i kontakt med krisesentertilbudet?

Sett ett kryss

- Eget initiativ
- Familie/venn/bekjent
- Fastlege/Legevakt
- Overgrepsmottak
- Helsesøster/-stasjon
- NAV
- Barnevern
- Politiet
- Advokat
- Familievernkontor
- Flyktninginstans
- Skole
- Interesseforening
- Annet krisesentertilbud
- Andre, (spesifiser/skriv inn)

21 Hva oppgav beboeren som årsak til henvendelsen?

Flere kryss mulig

- Fysisk vold
- Psykisk vold
- Trusler
- Materiell vold
- Digital/elektronisk vold
- Barnemishandling
- Tvangsekteskap
- Æresrelatert vold
- Voldtekt
- Seksuelle overgrep mot bruker
- Seksuelle overgrep mot brukerens barn
- Annen seksuell vold
- Menneskehandel
- Annet, (spesifiser/skriv inn)

22 Hvor lenge har overgrepet(-ene) vart?

- Engangstilfelle
- Pågått siste året
- Pågått 1 til 4 år
- Pågått 5 år eller lengre

23 Er forholdet anmeldt?

- Ja, av beboer
- Ja, ved offentlig påtale
- Ja, av andre
- Nei

24 Ønsker beboeren å anmelde forholdet?

- Ja, ønsker å anmelde
- Nei
- Usikker

25 Hvorfor ønsker ikke beboeren å anmelde forholdet?

Bistand

26 Er det opprettet kontakt med en eller flere av de følgende instansene?

	<i>Etablert under oppholdet</i>	<i>Etablert før oppholdet</i>
Psykisk helsevern ..... (kommunalt/DPS/psykolog/psykiater)	☐	☐
Politiet	☐	☐
Fastlege/legevakt	☐	☐
Overgrepsmottak	☐	☐
Helsesøster/ - stasjon.....	☐	☐
NAV	☐	☐
Barnevern.....	☐	☐
Boligkontor.....	☐	☐
Advokat	☐	☐
Familievernkontor.....	☐	☐
Flyktninginstans	☐	☐
Annet krisesentertilbud	☐	☐
Andre (spesifiser nedenfor) ...	☐	☐

 Ingen kontakt med andre instanser er opprettet

28 Har beboeren fått utarbeidet individuell plan (med hjemmel i helse- eller NAV-lovgivningen)?

- Ja
 Nei

27 Hvilken bistand har beboeren fått fra krisesentertilbudet under oppholdet?

Flere kryss mulig

- Inntakssamtale
 Systematisk kartlegging av hjelpebehov
 Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov
 Plan for oppfølging under oppholdet
 Primærkontakt
 Enesamtaler
 Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
 Deltakelse i møte med andre tjenester
 Deltagelse i ansvarsgrupper rundt beboeren
 Deltagelse i samarbeid basert på forskriftshjemlet individuell plan
 Advokatbistand i krisesentertilbudet
 Hjelp til å finne bolig
 Følge på boligvisning
 Hjelp til flytting
 Hjelp ifm. samvær/overlevering av barn
 Praktisk hjelp
 Grupper
 Barnepass
 Fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre
 Plan for oppfølging etter oppholdet
 Andre tilbud (Spesifiser/skriv inn)

- Ingen bistand

Etter oppholdet

29 Hvor drar beboeren etter oppholdet ved krisesentertilbudet?

- Hjem til egen bolig (uten voldsutøver)
 Ny/annen bolig
 Tilbake til voldsutøver
 Slektninger/venner
 Overgangsbolig
 Annet krisesentertilbud
 Institusjon
 Flyktninginstans
 Vet ikke
 Annet sted (spesifiser/skriv inn)

DAGBRUKERSKJEMA

Registreringsskjema for dagbrukere ved krisesentertilbud 2015

Underlagt taushetsplikt

Navn på Krisesentertilbud:

Brukernavn: SETT INN

Skjemannr:

Passord: SETT INN

For innlogging på web: <http://survey.srgi.no>

1 Dato for dagbrukerens kontakt med krisesentertilbudet:

Dag	Måned	År
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

2 Har dagbrukeren godtatt å bli registrert?

- Ja ⇒ Fortsett utfylling
 Nei ⇒ Vennligst registrer skjemaet på web

3 Er besøket dagbrukerens første ved krisesentertilbudet i 2015?

- Ja Nei

4 Har dagbrukeren vært i kontakt med dette eller annet krisesentertilbud i år eller tidligere år?

- Ja, vært dagbruker tidligere
 Ja, vært beboer tidligere
 Ja, hatt telefonkontakt
 Nei

Antall tidligere dagsbesøk:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Antall tidligere opphold:	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Dersom personen tidligere har vært dagbruker ved dette krisesentertilbudet i 2015, skal kun spørsmålene med lys grå bakgrunn i resten av skjemaet fylles ut på nytt (spm 12, 13, 20, 21).

Opplysninger om dagbrukeren

5 Hvilken kommune kommer dagbrukeren fra?

- Kommunen der tilbudet er lokalisert
 Annen kommune
 Annen kommunen som deltar i samarbeid om tilbudet
 Ingen kommunetilhørighet

6 Hva er dagbrukerens kjønn?

- Kvinne Mann

7 Hva er dagbrukerens alder?

<input type="text"/>	<input type="text"/>	☐ Vet ikke
----------------------	----------------------	-----------------------------------

8 Har dagbrukeren med seg barn under 18 år ved dette besøket?

- Ja Nei

Skriv inn antall barn:

9 Har dagbrukeren hjemmeboende barn under 18 år?

- Ja
 Nei

10 Ved dette besøket, var dagbrukeren ...

- Enslig/særbo Samboer
 Gift/registrert partner Separert
 Skilt Flyttet fra samboer
 Enke/enkemann Vet ikke

9 a) Har krisesentertilbudet sendt bekymringsmelding til barnevernet?

- Ja
 Nei

11 Hvilken tilknytning har dagbrukeren til arbeidslivet?

Flere kryss mulig

- Hjemmearbeidende Under utdanning
 Utearbeidende fulltid Stønad/Trygd/Pensjon
 Utearbeidende deltid Deltar på kurs
 Arbeidssøker

9 b) Hvorfor er det ikke sendt bekymringsmelding til barnevernet?

- Ikke vurdert som nødvendig
 Barnevernet er allerede involvert
 Annet, spesifiser under:

12 Er en av eller begge dagbrukerens foreldre født i utlandet?

- Ja, begge
 Ja, en av dem
 Nei
 Vet ikke

13 Var det behov for tolk under samtalen med dagbrukeren?

- Ja, brukte tolk
 Ja, men brukte ikke tolk
 Nei

Årsak til ikke benyttet tolk:

14 Har dagbrukeren nedsatt fysisk eller psykisk funksjonsevne av varig karakter som medfører begrensninger i det daglige liv? Flere kryss mulig

- Nedsatt bevegelsesevne
- Nedsatt synsevne
- Nedsatt hørselsevne
- Utviklingshemming/andre kognitive vansker
- Psykiske lidelser
- Kronisk(e) sykdom(mer)
- Annen funksjonsnedsettelse, spesifiser:
- Nei

15 Oppgir dagbrukeren en eller flere voldsutøvere?

- Én
- To eller flere

16 Hvilket kjønn har voldsutøver(ne)? Flere kryss mulig

- Kvinne
- Mann

17 Hvem var voldsutøver(ne)? Flere kryss mulig

- Ektefelle/samboer
- Tidligere ektefelle/samboer
- Kjæreste (særbo)
- Foreldre
- Stemor/stefar
- Sønn/datter
- Annet familiemedlem
- En eller flere bekjente
- En eller flere ukjente

Henvendelse og situasjon

18 Hvordan kom dagbrukeren i kontakt med krisesentertilbudet? Sett ett kryss

- Eget initiativ
- Familie/venn/bekjent
- Fastlege/Legevakt
- Overgrepsmottak
- Helsesøster/-stasjon
- NAV
- Barnevern
- Politiet
- Advokat
- Familievernkontor
- Flyktninginstans
- Skole
- Interesseforening
- Annet krisesentertilbud
- Andre (spesifiser/skriv inn)

19 Hva oppgav dagbrukeren som årsak til henvendelsen? Flere kryss mulig

- Fysisk vold
- Psykisk vold
- Trusler
- Materiell vold
- Digital/elektronisk vold
- Barnemishandling
- Tvangsekteskap
- Æresrelatert vold
- Voldtekt
- Seksuelle overgrep mot bruker
- Seksuelle overgrep mot brukerens barn
- Annen seksuell vold
- Menneskehandel
- Annet (spesifiser/skriv inn)

Bistand

20 Er det opprettet kontakt med en eller flere av de følgende instansene?

	<i>Etablert ved besøk</i>	<i>Etablert før besøk</i>
Psykisk helsevern (kommunalt /DPS/psykolog/psykiater)	☐	☐
Politiet	☐	☐
Fastlege/legevakt	☐	☐
Overgrepsmottak	☐	☐
Helsesøster/ - stasjon.....	☐	☐
NAV	☐	☐
Barnevern.....	☐	☐
Boligkontor.....	☐	☐
Advokat	☐	☐
Familievernkontor.....	☐	☐
Flyktninginstans	☐	☐
Annet krisesentertilbud	☐	☐
Andre (spesifiser nedenfor)	☐	☐

- Nei, ingen kontakt med andre instanser er opprettet

21 Hvilken bistand har dagbrukeren fått fra krisesentertilbudet knyttet til dette besøket? Flere kryss mulig

- Enesamtale
- Systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov
- Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
- Deltagelse i møter med andre tjenester
- Advokatbistand i krisesentertilbudet
- Grupper
- Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i regi av Krisesentertilbudet eller andre
- Oppfølging i hjemmet
- Tilbud til barn
- Annet (Spesifiser/skriv inn)
- Ingen bistand

BARNSKJEMA

Registreringskjema for barn ved krisesentertilbud 2015

Underlagt taushetsplikt

Navn på krisesentertilbud:

Skjemanr:

Brukernavn:

Passord:

For innlogging på web: <http://survey.srgi.no>

1 Dato for ankomst og utflytting fra krisesentertilbudet:

	Dag	Måned	År
Ankomst:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Utflytting:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

2 Har barnets omsorgsperson godtatt registrering?

- Ja ⇒ Fortsett utfylling
- Nei ⇒ Stopp utfylling, registrer skjema på web

Opplysninger om barnet

3 Hva er barnets kjønn?

- Jente
- Gutt

4 Hva er barnets alder?

- Vet ikke

5 Har barnet nedsatt fysisk eller psykisk funksjonsevne av varig karakter som medfører begrensninger i det daglige liv?

- Nedsatt bevegelsesevne
- Nedsatt synsevne
- Nedsatt hørselsevne
- Utviklingshemming/andre kognitive vansker
- Psykiske lidelser
- Kronisk(e) sykdom(mer)
- Annen funksjonsnedsettelse, spesifiser:

- Nei

6 Har barnet vært beboer på dette eller annet krisesentertilbud tidligere?

- Nei
- Ja, tidligere i 2015
- Ja, før 2015

↓
Antall tidligere opphold
(dette og tidligere år):

7 Er en av eller begge av barnets foreldre født i utlandet?

- Ja, begge
- Ja, en av dem
- Nei
- Vet ikke

8 Var det behov for tolk under samtalen med barnet?

- Ja, brukte tolk
- Ja, men brukte ikke tolk
- Nei

↓
Årsak til ikke benyttet tolk:

9 Hva er relasjonen mellom barnet og voldsutøver/-ne?

Flere kryss mulig

- Barnets mor
- Barnets far
- Barnets stemor
- Barnets stefar
- Barnets søsken/stesøsken
- Barnets besteforeldre
- Annet familiemedlem
- En eller flere bekjente
- En eller flere ukjente
- Andre

Opplysninger om oppholdet

10 Går barnet til vanlig i barnehage eller på skolen?

- Går i barnehage
- Går på skole
- Nei (Fortsett til spm. 14)

11 Har barnet fortsatt i skole/ barnehage under oppholdet?

- Har delvis fortsatt
- Nei, har ikke fortsatt
- Ja, har fortsatt på samme skole/ barnehage
- Ja, har fortsatt, men på annen skole/ barnehage

(Fortsett til spm. 14)

12 Hvor lenge har avbruddet i skolegang/barnehage vært?

Antall måneder:

Antall uker:

Antall dager:

Eksempel: Hvis avbrudd i tre måneder en uke og to dager. Fyll inn: 3 på spørsmålet om måneder, 1 på spørsmålet om uke og 2 på spørsmålet om dager.

13 Oppgi årsaken(e) til avbrudd i skolegang/barnehage:*Flere kryss mulig*

- Avstand til skole/barnehage
 Ingen transportmuligheter
 Sikkerheten til barnet
 Andre årsaker, Skriv inn:

14 Deltar barnet til vanlig i organiserte fritidsaktiviteter?

- Ja
 Nei
 Vet ikke

15 Har barnet fortsatt med sine organiserte fritidsaktiviteter under oppholdet?

- Ja, har fortsatt som før
 Har delvis fortsatt
 Nei, har ikke fortsatt

16 Har barnet hatt samvær med voldsutøver(ne) under oppholdet?

- Ja
 Nei
 Vet ikke

Bistand**17 Er det på vegne av barnet opprettet kontakt med en eller flere av følgende instanser?**

	<i>Etablert under oppholdet</i>	<i>Etablert før oppholdet</i>
Fastlege/legevakt	☐	☐
BUP	☐	☐
Barnehus	☐	☐
Barnevern	☐	☐
PPT	☐	☐
Andre (spesifiser nedenfor) ...	☐	☐

- Ingen kontakt med andre instanser er opprettet

18 Hvilken bistand har barnet fått fra krisesentertilbudet under oppholdet?*Flere kryss mulig*

- Inntakssamtale
 Informasjon om krisesentertilbudet, hvorfor barnet er der
 Systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov
 Plan for oppfølging under oppholdet
 Primærkontakt
 Samtale uten mor/far til stede
 Samtale med mor/far til stede
 Barnehage i regi av krisesentertilbudet eller etter avtale med andre
 Hjelp for å få i stand skyss til barnehage/skole
 Samarbeid med barnets skole/barnehage
 Grupper for barn
 Fritidsaktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre
 Deltakelse i ansvarsgrupper rundt barnet
 Andre typer bistand (Spesifiser/skriv inn)

- Ingen bistand

19 Hvor drar barnet etter oppholdet ved krisesentertilbudet?

- Hjem til egen bolig (uten voldsutøver)
 Ny/annen bolig
 Tilbake til voldsutøver
 Slektninger/venner
 Overgangsbolig
 Annet krisesentertilbud
 Barnevernstiltak
 Flyktninginstans
 Vet ikke
 Annet sted (spesifiser/skriv inn)

20 Har krisesentertilbudet sendt bekymringsmelding til barnevernet?

- Ja
 Nei

SAMLESKJEMA 2015 KVINNER

Underlagt taushetsplikt

Samleskjema for krisesentertilbudet for KVINNER per 31.12 2015

Samleskjema sendt til:

Link til innleggingside: <http://login.srgi.no>

Brukernavn:

Passord:

BAKGRUNNSOPPLYSNINGER OM KRISESENTERTILBUDET**Navn på kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert**

Oppgi kontaktinformasjon for krisesentertilbudet:

Navn på krisesentertilbud:
Navn på kontaktperson:
Adresse:
Telefonnummer:
Mailadresse:

Oppgi navn på kommuner som støtter krisesentertilbudet økonomisk i 2015:**(NB: Skriv også navn på kommunen hvor tilbudet er lokalisert)**

1. Er dagens krisesentertilbud en videreføring av senteret (samme org form) slik det var i 2014?

- Ja
- Nei

2. Hvilken organisasjonsform har krisesentertilbudet?

- Kommunal virksomhet
- Interkommunalt selskap IKS
- Frivillig/privat virksomhet
- Stiftelse
- Annet, spesifiser

LOKALENE

3. Hvor mange rom er det på krisesentertilbudet?

Ett og samme rom skal telles kun én gang. For eksempel skal vaktrom som også er soverom for ansatte enten registreres som Vaktrom eller som Soverom for ansatte. Alle kategoriene skal fylles ut. For kategorier der krisesentertilbudet ikke har aktuelle romtyper, registreres 0 (null).

	Antall rom		
Soverom/Beboerrom med eget bad:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Soverom/Beboer uten eget bad:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kjøkken:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Stue(r):	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Aktivitetsrom.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Lekerom:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ungdomsrom:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Besøksrom:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Samtalerom:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kontor(er):	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Vaktrom/Soverom ansatte:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Møterom:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Andre rom, spesifiser	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Antall rom totalt	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

4. Antall faste sengeplasser for beboere:

Samleskjema for krisesentertilbudet for kvinner per 31.12.2015

TILGJENGELIGHET PÅ KRISESENTERTILBUDET**5. Har boligtilbudet vært fullt en eller flere ganger i løpet av året?**

- Ja, en gang
 Ja, flere ganger, spesifiser
 Nei

↓
 Anslå hvor mange ganger krisesentertilbudet har vært fullt i løpet av 2015

6. Hva gjøres når botilbudet er fullt? Flere kryss mulig.

- Ansatte tar kontakt med andre krisesentertilbud
 Bruker får hjelp til å komme seg til annet krisesentertilbud
 Bruker tar kontakt med annet krisesentertilbud
 Senteret tar i bruk ekstra seng/plass
 Andre ting, skriv inn:

7. Hvilke typer tilrettelegging tilbyr senteret for personer med nedsatt funksjonsevne? Flere kryss mulig.

- Ingen tilrettelegging
 Tegnspråktolk
 Døveblindtolk
 Rullestolrampe
 Hørselslynge
 Trinnfri adkomst
 Trappeheis
 Handicappoaletter
 Handicapparkering
 Automatisk døråpner
 Senteret er universelt utformet
 Andre typer tilrettelegging, skriv inn:

8. Kan brukere med følgende utfordringer få tilbud om opphold i krisesentertilbudet?

	Ja	Nei	Vurderes i hvert enkelt tilfelle
Personer som er avhengig av hjelp fra hjemmesykepleie/ andre omsorgstjenester	☐	☐	☐
Personer med kjent rusproblematikk	☐	☐	☐
Personer med kjent psykisk lidelse	☐	☐	☐
Personer med fysisk funksjonsnedsettelse	☐	☐	☐
Personer som er psykisk utviklingshemmet	☐	☐	☐
Personer bosatt i kommune som ikke deltar i samarbeidet om krisesentertilbudet	☐	☐	☐
Personer med uklar oppholdsstatus i Norge	☐	☐	☐
Personer uten gyldig opphold i Norge	☐	☐	☐
Personer som er utsatt for menneskehandel	☐	☐	☐

9. Er det utarbeidet skriftlige rutiner for bestilling og bruk av...

	Ja	Nei
Tegnspråktolk?	☐	☐
Døveblindtolk?	☐	☐
Tolk for personer med innvanderbakgrunn?	☐	☐

10. Hvem betaler for bruk av tolk ved krisesentertilbudet?

- Brukerens hjemkommune
 Kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert
 Dekkes av krisesentertilbudets budsjett
 Andre

11. Hva er lengste reiseavstand til krisesentertilbudet i kommunene som tilbudet dekker?

Skriv inn antall km:

SIKKERHET**12. Hvilke sikkerhetstiltak har krisesentertilbudet? Flere kryss mulig.**

- Skjermet adresse
 Låst utgangsdør
 Porttelefon ved inngangsdør
 Doble dører ("sluseinngang")
 Kameraovervåkning av inngangsparti
 Skjermet uteareal
 Opplyst uteareal
 Skjermet lekeareal for barn ute
 Kameraovervåkning av bygning
 Kameraovervåkning av uteareal
 Sikring av opptak fra kameraovervåkning
 Låsbare vinduer
 Direkte alarm til vaktsselskap
 Direkte alarm til politi
 Rutine for gjennomgang av sikkerhetstiltak med beboere
 Krav om taushetsklæring for brukere
 Sjekkliste for regelmessig kontroll av sikkerhetstiltak (dører, elektronisk utstyr, etc.)
 Skriftlig rutine for håndtering av trusselsituasjoner
 Andre sikkerhetstiltak, skriv inn:

13. Er bygninger og sikkerhetstiltakene vurdert av lokalt politi?

- Ja $\longrightarrow$
 Nei (*Gå til spm. 16*)
 Vet ikke (*Gå til spm. 16*)

14. Foreligger politiets vurdering skriftlig?

- Ja
 Nei
 Vet ikke

15. Er politiets vurdering fulgt opp?

- Ja
 Nei

Samleskjema for krisesentertilbudet for kvinner per 31.12.2015

 Vet ikke

INNHOOLD I TILBUDET TIL VOKNSE BEBOERE, KVINNER
16. Hva slags hjelp får beboerne tilbud om? Flere kryss er mulig

- Inntakssamtale
- Systematisk kartlegging av hjelpebehov
- Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov
- Plan for oppfølging under oppholdet
- Primærkontakt
- Enesamtaler
- Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
- Deltakelse i møte med andre tjenester
- Deltakelse i ansvarsgrupper rundt beboeren
- Deltakelse i samarbeid basert på lovhjemlet individuell plan
- Advokatbistand i krisesentertilbudet
- Hjelp til å finne bolig
- Følge på boligvisning
- Hjelp til flytting
- Hjelp i forbindelse med samvær/overlevering av barn
- Praktisk hjelp
- Grupper
- Barnepass
- Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre
- Plan for oppfølging etter oppholdet
- Andre tilbud, skriv inn

- Ingen tilbud til beboere

17. Er det utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for:

Kryss av for alle aktuelle alternativer

- Inntakssamtale
- Kartlegging av hjelpebehov
- Kartlegging av beskyttelsesbehov
- Oppfølging under oppholdet
- Oppfølging etter oppholdet
- Ingen av disse

18. Er botilbudet døgnbemannet?

- Ja
- Ja, men med tidvis bakvakt
- Nei

INNHOOLD I TILBUDET TIL DAGBRUKERE, KVINNER**19. Hva slags hjelp får dagbrukerne tilbud om? Flere kryss er mulig**

- Enesamtale
- Systematisk kartlegging av hjelpebehov
- Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov
- Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
- Deltakelse i møter med andre tjenester
- Advokatbistand i krisesentertilbudet
- Grupper
- Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre
- Oppfølging i hjemmet
- Tilbud til barn
- Tilbud om å benytte krisesenterets botilbud
- Andre tilbud, skriv inn

- Ingen tilbud til dagbrukere

20. Er det utarbeidet skriftlig prosedyre for:

Kryss av for alle aktuelle alternativer

- Kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehovet når dagbrukeren henvender seg
- Oppfølging av dagbrukere
- Ingen av disse

INNHOOLD I TILBUDET – BARN**21. Hva slags hjelp får barn tilbud om? Flere kryss er mulig**

- Velkomstsamtale/Informasjon om krisesentertilbudet, hvorfor barnet er der
- Systematisk kartlegging av hjelpebehov
- Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov
- Plan for oppfølging under oppholdet
- Primærkontakt
- Samtale uten mor/far til stede
- Samtale med mor/far til stede
- Barnehage – i regi av krisesentertilbudet eller etter avtale med andre
- Hjelp til å få i stand skyss til barnehage/skole
- Samarbeid med barnets skole/ barnehage
- Skoletilbud på krisesenteret
- Grupper for barn
- Fritidsaktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre
- Deltakelse i ansvarsgrupper rundt barnet
- Andre tilbud (spesifiser):

- Ingen tilbud til barn

22. Er det utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for:

Kryss av for alle aktuelle alternativer

- Velkomstsamtale/Informasjon om krisesentertilbudet, hvorfor barnet er der
- Kartlegging av barns hjelpebehov
- Oppfølging av barn under oppholdet
- Oppfølging av barn etter oppholdet
- Ingen av disse

Samleskjema for krisesentertilbudet for kvinner per 31.12.2015

SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER**23. Deltar krisesentertilbudet i etablerte samarbeidsfora i kommunen?**

- Ja, spesifiser:
- Nei

24. Hvordan deltar krisesentertilbudet i samarbeid med andre instanser? Flere kryss mulig

	Deltar i samarbeid om enkeltsaker	Har faste kontaktpersoner	Har skriftlig samarbeidsavtale	Annet samarbeid	Deltar ikke i samarbeid
NAV.....	☐	☐	☐	☐	☐
Barneverntjenesten i kommunen(e).....	☐	☐	☐	☐	☐
Familievernnet	☐	☐	☐	☐	☐
Psykisk helsevern/DPS.....	☐	☐	☐	☐	☐
Politi.....	☐	☐	☐	☐	☐
Overgrepsmottak.....	☐	☐	☐	☐	☐
Barnehus	☐	☐	☐	☐	☐
Boligkontor.....	☐	☐	☐	☐	☐

INFORMASJONSARBEID**25. Har krisesentertilbudet egen nettside?**

- Ja
- Nei (Gå til spm. 28)

26. Er teksten på nettsiden tilrettelagt for synshemmede?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

27. Er teksten på nettsiden tilgjengelig på andre språk?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

28. På hvilke måter har krisesentertilbudet drevet utadrettet informasjon i løpet av året?*Flere kryss mulig*

- Egen profil/konto på Facebook
- Egen profil/konto på Twitter/andre sosiale medier
- Annonser i lokalpresse
- Brosjyrer/plakater på venterom hos andre tjenester
- Besøk/informasjon på skoler/utdanningsinstitusjoner
- Ikke drevet med informasjonsarbeid
- Annet, skriv inn:

29. Mot hvilke skoler er det drevet informasjonsarbeid?*Flere kryss mulig*

- Grunnskole
- Videregående skole
- Relevante høyskoleutdanninger

ANSATTES KOMPETANSE OG VEILEDNING

30. Hvor mange ansatte i *brukerrettede stillinger* har jobbet ved krisesentertilbudet i løpet av året fordelt på følgende kategorier?

	Antall personer	Antall årsverk
Ordinær stilling, heltid:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Ordinær stilling, deltid:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Frivillige vakter:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

31. Hvor mange ansatte i løpet av året i *brukerrettede stillinger* er menn?

	Antall personer	Antall årsverk
Ordinær stilling, heltid:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Ordinær stilling, deltid:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Frivillige vakter:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

32. Antall ansatte med brukerrettede stillinger fordelt på deres høyest fullførte utdanning:

	Antall ansatte
Grunnskolenivå:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Videregående skolenivå:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Universitets- og høyskolenivå:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Annet:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

33. Har krisesentertilbudet egne ansatte som primært jobber med barn?

Ja   Nei ⇒ Gå til spørsmål 37

34. Antall årsverk i barnefaglig stilling

Antall årsverk i barnefaglige stillinger:

35. Antall årsverk i miljø-/aktivitetsstillinger stillinger som primært jobber med barn:

36. Er det krav om relevant utdanning til barnefaglige stillinger?

Ja   Nei

Samleskjema for krisesentertilbudet for kvinner per 31.12.2015

37. Har krisesentertilbudet ansatte i brukerrettede stillinger med spesiell kompetanse innen:*Flere kryss mulig*

- Personer med funksjonsnedsettelse som opplever vold i nære relasjoner
- Personer som er psykisk utviklingshemmet som opplever vold i nære relasjoner
- Personer med minoritetsbakgrunn som opplever vold i nære relasjoner
- Æresrelatert vold/tvangsekteskap
- Menneskehandel
- Menn som opplever vold i nære relasjoner
- Tverretattlig samarbeid
- Nei

38. Er det utarbeidet en kompetanseplan for krisesentertilbudet?

- Ja   Nei

39. Har krisesentertilbudet rutiner for ekstern veiledning av ansatte i brukerrettede stillinger?

- Ja   Nei (*Gå til spørsmål 42*)

40. Hvor ofte har krisesentertilbudet ekstern veiledning av ansatte i brukerrettede stillinger?

- Oftere enn hver måned
- Ca hver måned
- Sjeldnere enn hver måned

41. Hvilken kompetanse har den eksterne veilederen? Flere kryss mulig

- Psykolog/psykiater
- Helse- og sosialfaglig kompetanse
- Veilederkompetanse
- Annen kompetanse, skriv inn:

42. Har krisesentertilbudet samarbeid med Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging RVTS?

- Ja, ved kurs/kompetansetiltak
- Ja, ved veiledning av ansatte
- Nei

BRUKERMEDVIRKNING**43. Har krisesentertilbudet rutiner for innhenting av brukernes erfaringer og synspunkter på tilbudet?**

- Ja
 Nei (*gå til spørsmål 45*)

44. Hvordan henter krisesentertilbudet inn brukernes tilbakemelding på tilbudet?

- Forslagskasse
- Beboermøte ved behov
- Regelmessig beboermøte
- Evalueringsskjema for brukerne
- Evalueringssamtale med brukerne
- Brukerne er representert i styret
- Annet, skriv inn:

INTERNKONTROLL

45. Har kommunen(e) gjennomført internkontroll av krisesentertilbudet i løpet av 2015? Flere kryss mulig

- Ja, av kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert
- Ja, av andre kommuner
- Ja, av samarbeidende kommuner i fellesskap
- Nei, det er ikke gjennomført internkontroll av krisesentertilbudet i 2015

TILSYN

46. Har Fylkesmannen gjennomført tilsyn etter krisesenterloven, i kommunen krisesentertilbudet er lokalisert i eller i samarbeidskommuner, i løpet av 2015?

- Ja
- Nei

MEDLEMSKAP I ORGANISASJON

47. Er krisesentertilbudet medlem i noen av de følgende organisasjonene? Flere kryss mulig

- Norsk krisesenterforbund NOK
- Krisesentersekretariatet
- IKS - Bedrift
- Annen organisasjon:

SAMLESKJEMA 2015 MENN

Underlagt taushetsplikt

Samleskjema for krisesentertilbudet for MENN per 31.12 2015

Samleskjema sendt til:

Link til innleggingside: <http://login.srgi.no>

Brukernavn:

Passord:

BAKGRUNNSOPPLYSNINGER OM KRISESENTERTILBUDET

Oppgi kontaktinformasjon for krisesentertilbudet:

Navn på krisesentertilbud:
Navn på kontaktperson:
Adresse:
Telefonnummer:
Mailadresse:

1. Hvor er tilbudet til menn lokalisert?

- I egne lokaler (i annen bygning enn for kvinner)
 Samme bygning som tilbudet for kvinner, fysisk atskilte lokaler(separate rom og inngang)
 Midlertidig løsning, spesifiser:

2. Hvilken organisasjonsform har krisesentertilbudet?

- Kommunal virksomhet
 Interkommunalt selskap IKS
 Frivillig/privat virksomhet
 Stiftelse
 Annet, spesifiser:

LOKALENE

3. Hvor mange rom er det på krisesentertilbudet?

Ett og samme rom skal telles kun én gang. For eksempel skal vaktrom som også er soverom for ansatte enten registreres som Vaktrom eller som Soverom for ansatte. Alle kategoriene skal fylles ut. For kategorier der krisesentertilbudet ikke har aktuelle romtyper, registreres 0 (null).

	Antall rom
Soverom/Beboerrom med eget bad:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Soverom/Beboerrom uten eget bad:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Kjøkken:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Stue(r):	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Aktivitetsrom	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Lekerom:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Ungdomsrom:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Besøksrom:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Samtalerom:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Kontor(er):	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Vaktrom/Soverom ansatte:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Møterom:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Andre rom, spesifiser	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Antall rom totalt	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

4. Antall faste sengeplasser for beboere:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------

TILGJENGELIGHET PÅ KRISESENTERTILBUDET

5. Har boligtilbudet vært fullt en eller flere ganger i løpet av året?

- Ja, en gang
- Ja, flere ganger, spesifiser
- Nei

Anslå hvor mange ganger krisesentertilbudet har vært fullt i løpet av 2015?

<input style="width: 100%;" type="text"/>

Samleskjema for krisesentertilbudet for menn per 31.12.2015

6. Hva gjøres når botilbudet er fullt? Flere kryss mulig.

- Ansatte tar kontakt med andre krisesentertilbud
- Bruker får hjelp til å komme seg til annet krisesentertilbud
- Bruker tar kontakt med annet krisesentertilbud
- Senteret tar i bruk ekstra seng/plass
- Andre ting, skriv inn:

7. Hvilke typer tilrettelegging tilbyr senteret for personer med nedsatt funksjonsevne? Flere kryss mulig.

- Ingen tilrettelegging
- Tegnspråktolk
- Døveblindtolk
- Rullestolrampe
- Hørselslynge
- Trinnfri adkomst
- Trappeheis
- Handicaptaolletter
- Handicapparkering
- Automatisk døråpner
- Senteret er universelt utformet
- Andre typer tilrettelegging, skriv inn:

8. Kan brukere med følgende utfordringer få tilbud om opphold i krisesentertilbudet for menn?

	Ja	Nei	Vurderes i hvert enkelt tilfelle
Personer som er avhengig av hjelp fra hjemmesykepleie/ andre omsorgstjenester	☐	☐	☐
Personer med kjent rusproblematikk	☐	☐	☐
Personer med kjent psykisk lidelse	☐	☐	☐
Personer med fysisk funksjonsnedsettelse	☐	☐	☐
Personer som er psykisk utviklingshemmet	☐	☐	☐
Personer bosatt i kommune som ikke deltar i samarbeidet om krisesentertilbudet	☐	☐	☐
Personer med uklar oppholdsstatus i Norge	☐	☐	☐
Personer uten gyldig opphold i Norge	☐	☐	☐
Personer som er utsatt for menneskehandel	☐	☐	☐

9. Er det utarbeidet skriftlige rutiner for bestilling og bruk av...

	Ja	Nei
Tegnspråktolk?	☐	☐
Døveblindtolk?	☐	☐
Tolk for personer med innvandrerbakgrunn?	☐	☐

10. Hvem betaler for bruk av tolk ved krisesentertilbudet?

- Brukerens hjemkommune
- Kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert
- Dekkes av krisesentertilbudets budsjett
- Andre

SIKKERHET**11. Hvilke sikkerhetstiltak har krisesentertilbudet for menn? Flere kryss mulig.**

- Skjermet adresse
- Låst utgangsdør
- Porttelefon ved inngangsdør
- Doble dører ("sluseinngang")
- Kameraovervåkning av inngangsparti
- Skjermet uteareal
- Opplyst uteareal
- Skjermet lekeareal for barn ute
- Kameraovervåkning av bygning
- Kameraovervåkning av uteareal
- Sikring av opptak fra kameraovervåkning
- Låsbare vinduer
- Direkte alarm til vaktelskap
- Direkte alarm til politi
- Rutine for gjennomgang av sikkerhetstiltak med beboere
- Krav om taushetsklæring for brukere
- Sjekkliste for regelmessig kontroll av sikkerhetstiltak (dører, elektronisk utstyr, etc.)
- Skriftlig rutine for håndtering av trusselsituasjoner
- Andre sikkerhetstiltak, skriv inn:

12. Er bygninger og sikkerhetstiltakene vurdert av lokalt politi?

- Ja →
- Nei (*Gå til spm. 15*)
- Vet ikke (*Gå til spm. 15*)

13. Foreligger politiets vurdering skriftlig?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

14. Er politiets vurdering fulgt opp?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

INNHOOLD I TILBUDET TIL VOKSNE BEBOERE, MENN**15. Hva slags hjelp får beboerne tilbud om? Flere kryss er mulig**

- Inntakssamtale
- Systematisk kartlegging av hjelpebehov
- Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov
- Plan for oppfølging under oppholdet
- Primærkontakt
- Enesamtaler
- Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
- Deltakelse i møte med andre tjenester
- Deltakelse i ansvarsgrupper rundt beboeren
- Deltakelse i samarbeid basert på lovhjemlet individuell plan
- Advokatbistand i krisesentertilbudet
- Hjelp til å finne bolig
- Følge på boligvisning
- Hjelp til flytting
- Hjelp i forbindelse med samvær/overlevering av barn
- Praktisk hjelp
- Grupper
- Barnepass
- Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre
- Plan for oppfølging etter oppholdet
- Andre tilbud, skriv inn

- Ingen tilbud til beboere

16. Er det utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for:

Kryss av for alle aktuelle alternativer

- Inntakssamtale
- Kartlegging av hjelpebehov
- Kartlegging av beskyttelsesbehov
- Oppfølging under oppholdet
- Oppfølging etter oppholdet
- Ingen av disse

17. Er botilbudet døgnbemannet?

- Ja
- Ja, men med tidvis bakvakt
- Nei

INNHOOLD I TILBUDET TIL DAGBRUKERE, MENN**18. Hva slags hjelp får dagbrukerne tilbud om? Flere kryss er mulig**

- Enesamtale
- Systematisk kartlegging av hjelpebehov
- Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov
- Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
- Deltakelse i møter med andre tjenester
- Advokatbistand i krisesentertilbudet
- Grupper
- Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre
- Oppfølging i hjemmet
- Tilbud til barn
- Tilbud om å benytte krisesenterets botilbud
- Andre tilbud, skriv inn

- Ingen tilbud til dagbrukere

19. Er det utarbeidet skriftlig prosedyre for:

Kryss av for alle aktuelle alternativer

- Kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehovet når dagbrukeren henvender seg
- Oppfølging av dagbrukere
- Ingen av disse

INNHOOLD I TILBUDET – BARN**20. Hva slags hjelp får barn tilbud om? Flere kryss er mulig**

- Velkomstsamtale/Informasjon om krisesentertilbudet, hvorfor barnet er der
- Systematisk kartlegging av hjelpebehov
- Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov
- Plan for oppfølging under oppholdet
- Primærkontakt
- Samtale uten mor/far til stede
- Samtale med mor/far til stede
- Barnehage – i regi av krisesentertilbudet eller etter avtale med andre
- Hjelp til å få i stand skyss til barnehage/skole
- Samarbeid med barnets skole/ barnehage
- Skoletilbud på krisesenteret
- Grupper for barn
- Fritidsaktiviteter i regi av krisesentertilbudet eller andre
- Deltakelse i ansvarsgrupper rundt barnet
- Andre tilbud (spesifiser):

- Ingen tilbud til barn

Samleskjema for krisesentertilbudet for menn per 31.12.2015

21. Er det utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for:*Kryss av for alle aktuelle alternativer*

- Velkomstsamtale/Informasjon om krisesentertilbudet, hvorfor barnet er der
- Kartlegging av barns hjelpebehov
- Oppfølging av barn under oppholdet
- Oppfølging av barn etter oppholdet
- Ingen av disse

BRUKERMEDVIRKNING**22. Har krisesentertilbudet rutiner for innhenting av brukernes erfaringer og synspunkter på tilbudet?**

- Ja
- Nei

23. Hvordan henter krisesentertilbudet inn brukernes tilbakemelding på tilbudet?

- Forslagskasse
- Beboermøte ved behov
- Regelmessig beboermøte
- Evalueringsskjema for brukerne
- Evalueringssamtale med brukerne
- Brukerne er representert i styret
- Annet, skriv inn:

POSTADRESSE
Postboks 2233
3103 Tønsberg
Sentralbord: 466 15 000

ISBN (trykt utgave): 978-82-8286-277-6

ISBN (digital utgave): 978-82-8286-278-3

www.bufdir.no

